

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı
Güzel Sanatlar Eğitimi Programı

Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi
Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının
Yeterliklerinin Değerlendirilmesi

DOKTORA TEZİ

Şehnaz SUNGURTEKİN

Ankara
Nisan, 2016

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**
Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı
Güzel Sanatlar Eğitimi Programı

**Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi
Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının
Yeterliklerinin Değerlendirilmesi**

DOKTORA TEZİ

Şehnaz SUNGURTEKİN

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN**

**Ankara
Nisan, 2016**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Şehnaz SUNGURTEKİN'İN
hazırladığı... Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müak Eğitimi
Yeteneklerinin Belirlenmesi ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yetelik-
lesim Değerlendirilmesi.....başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından Eğitimin

Kültürel Temelleri Anabilim Dalı Anabilim Dalı, Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalında
DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

İmza

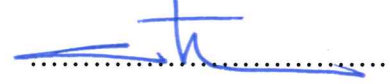
Başkan Prof. Dr. Aysel ÇAKIR İLHAN

Üye Prof. Dr. Ertuğrul BAYRAKTAR KATAL

Üye Prof. Dr. Fazel TAŞSANCIL

Üye Prof. Dr. Nezihe ŞENTÜRK

Üye Doç. Dr. Sezen ÖZKE

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından ...../...../..... tarihinde uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunca...../...../2016 tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail GÜVEN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Şehnaz SUNGURTEKİN

ÖZET

Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi

SUNGURTEKİN, Şehnaz

Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel

Temelleri Anabilim Dalı

Güzel Sanatlar Eğitimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

Eylül 2015, xvi +162 sayfa

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken müzik eğitimi yeterliklerini, öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda saptamak ve sınıf öğretmeni adaylarının yeterlikleri önemli bulma ve kazanma durumlarına ilişkin görüşlerine yer vermektir. Ayrıca bu çalışmada öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı, müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirilmiştir. Betimsel tarama modeli yaklaşımı niteliğindeki araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının yeterliklerini uzman görüşlerine göre belirlemek ve uzmanlar arasında bir uzlaşmanın olup olmadığını ortaya koymak için Delphi tekniğinden yararlanılmıştır. Üç aşamalı Delphi uygulamalarının sonunda “Müzik” dersi için beceri düzeyinde olan “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri,

yayınları takip edebilme” ve “Basit besteleme çalışmaları yapabilme” yeterlik maddelerine katılma yönünde bir uzlaşıya varılmadığı belirlenmiştir.

Delphi uygulamalarının sonunda sınıf öğretmeni adaylarına uygulanmak üzere yeterlik maddelerinden oluşan beşli derecelmeli likert tipi bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçme aracı 1066 sınıf öğretmeni adayına uygulanmıştır. Araştırma bulgularına dayalı olarak “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” dersindeki yeterlikleri önemli bulma ve yeterlikleri kazanma durumuna ilişkin genel ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç öğretmen adaylarının yeterlikleri önemli bulunduğunu, ancak yeterlikleri kazanıma yeterince dönüştüremediklerini göstermektedir.

Araştırmada öğretim elemanları MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ait performans göstergelerinin, müzik eğitimi yeterlikleri açısından uygun olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Ancak uzun yıllar Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında alışan öğretim elemanlarının daha eleştirel yaklaştıkları ve performans göstergelerinin müzik eğitimi yeterliklerini birebir karşılamadığı yönünde düşündükleri belirlenmiştir. Araştırmada “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının müzik eğitimi yeterliklerini daha ayrıntılı kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında yeterliklerinin geliştirilmesi konusunda bazı önerilere yer verilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmeninin müzik eğitimi yeterliklerini kapsayan bir yeterlikler taslağı geliştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Müzik eğitimi yeterlikleri, sınıf öğretmeni yetiştirme, “Sanat ve Estetik” yeterlikler.

SUMMARY

SUNGURTEKİN, Şehnaz

PhD, Ankara University, Institute of Educational Sciences, Department of Cultural

Foundations of Education

Program of Fine Arts Education

Supervisor: Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

September 2015, xvi +162 pages

The purpose of this research is to determine the music education competencies that classroom teacher candidates need to gain during the courses called “Music” and “Teaching Music” courses at the classroom teacher training program in accordance with the opinions of the teaching staff and examine the views of classroom candidates about finding the competencies important and achieving them. Besides, the other aim of this research is to study the “Art and Aesthetics” competencies which are one of the classroom teacher special field competencies prepared by the Ministry of National Education, based on music education competencies.

The subjects of the research consisted of 1066 students in third and fourth year studying at Primary Education Departments in different universities in Turkey. To determine the musical competencies of classroom teacher candidates and achieve a consensus about the competencies among teaching staff, a Delphi study was conducted in three rounds. The findings indicate that there has not been reached a consensus on the competencies; “following the art activities and publications” and “making basic compositions” which are on the skill level of the “Music” course.

A Likert-type measurement instrument consisting musical competencies items was developed in the end of the three Delphi rounds and applied to 1066 third and fourth year classroom teacher candidates. Based on the research findings, there is a significant difference between mean scores of finding competencies important and achieving competencies of the “Music” and “Teaching Music” courses. This result

shows that teacher candidates consider the competencies as important, but they could not achieve them sufficiently.

In this research lecturers teaching music at the Primary Education Department were asked to give their opinion about whether the performance indicators concerning the proficiency field “Art and Aesthetics” were appropriate or not in terms of music competencies as well. Most of the lecturers stated that performance indicators are appropriate in terms of music competencies. However, it seems that lecturers working for a long time in the department approached more critically and they believed that performance indicators do not efficaciously fulfill music competencies. In the end of this research some suggestions were given about developing the music education competencies of classroom teacher candidates and reorganizing the “Art and Aesthetics” competencies in terms of music education. Also a draft version of music education competencies for classroom teachers was developed.

Key Words: Music education competencies, classroom teacher training, “Art and Aesthetics” competencies.

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

“Başarılı bir yaşam için ve iyi bir toplum olabilmek adına hangi yeterliklere gereksinim duymaktayız?” sorusu Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (The Organisation for Economic Co-operation and Development/OECD, 2005) tarafından eğitimde yeterliklerin tanımında ve seçiminde öncelikli olarak sorulan bir sorudur. Bireyler bugünün karmaşık sorunlarıyla baş edebilmek için sürdürülebilir kalkınma ve sosyal uyum bağlamında yaşamlarında çok sayıda yeterliklere ihtiyaç duymaktadır. Çocuklarımızı 21. yüzyıla, yani geleceğe hazırlamak, biz eğitimcilerin kaçınılmaz görevidir. Oysa günümüzde yaşanan onca felaketlerle ve acılarla geleceğimiz çok belirsiz görünmektedir. Dolayısıyla eğitimcilerin görevi ve sorumlulukları huzurlu, barışçı ve saygın bir toplumun tohumlarını atmak, genç, dinamik ve hoşgörülü bir nesil yetiştirmek adına iki kat artmıştır.

Öğretmen yetiştirme politikaları kapsamında yeterliklerin ele alındığı ve geliştirildiğine tanık olmaktayız. Yaşam boyu öğrenme kavramı içerisinde hem öğretmen adaylarımız hem de onların ileride yetiştirecekleri öğrenciler için bazı yeterliklerin hazırlanmasına büyük gereksinim duyulmaktadır.

Bu araştırmada sınıf öğretmeni yetiştirmede öğretmen adaylarının müzik eğitimi yeterliklerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Temel eğitimin ilk dört yılının müzik eğitiminde ve müzik sanatının öğretiminde çok önemli ve kritik bir devre olduğu unutulmamalıdır. Yeteneklerin keşfedilip yönlendirilmesinin de bu dönemde sınıf öğretmenlerinin sorumluluğunda olduğu önemsenmelidir. Nitelikli bir eğitimle sınıf öğretmeni adaylarına müzik eğitimi alanında gerekli yeterliklerin kazandırılabilmesi konusunda bu araştırmanın katkı getirmesi ve bu yönde bir farkındalık yaratması beklenmektedir.

Mesleğe atıldığım ilk günden bugüne kadar öğrenmeye ve sorgulamaya dair heyecanım hiç dinmemiştir. Öğretmenlik yıllarımdaki bu heyecan duygusu, üniversiteye öğretim elemanı olarak atandığım günden itibaren de artarak devam etmiştir. Hayalini kurduğum doktora eğitimimde bana kapıları aralayan, değerli fikirleriyle bana yön veren ve sadece zor olan bu doktora eğitimimde değil hayata karşı da büyük bir mücadele yaşadığım bu dönemde yanımda olup bana güç katan çok sevgili hocam sayın Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Varlık sebeplerimden biricik annemin ve babamın kaybı beni bu dönemde derinden yaralamıştır. Doktora eğitimine hak kazandığımı öğrendiklerinde onların

yüzlerindeki o heyecan ve mutlulukları, tezimi bitirmem konusunda benim için itici bir güç oluşturmuştur.

Tez izleme komitesinde yer alan ve tezimin her aşamasında yapıcı eleştirileriyle bana çok büyük katkılar sağlayan değerli hocam sayın Prof. Dr. Ezel TAVŞANCIL'a, müzik sanatı ve müzik eğitimi alanında Türkiye'de sayılı kişilerden biri olan, engin bilgisiyle bana verdiği destekten dolayı değerli hocam sayın Prof. Dr. Ertuğrul BAYRAKTARKATAL'a en derin saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Tez savunma jürimde olmayı kabul eden ve değerli görüşleriyle beni yönlendiren değerli hocalarım Prof. Dr. Nezihe ŞENTÜRK ve Doç. Dr. Sezen Özeke'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Doktora tezimin yazma aşamasında beni yalnız bırakmayan ve her türlü desteğini esirgemeyen değerli meslektaşım ve arkadaşım Doç. Dr. Hülya KARTAL'a kalpten teşekkürlerimi sunarım. Çıktığım bu zorlu yolda her zaman yanımda hissettiğim değerli meslektaşlarım Yrd. Doç. Dr. Yeliz YAZGAN'a ve Yrd. Doç. Dr. Şehnaz BALTAÇI GÖKTALAY'a ve tezimin istatistikleri konusunda kendisinden çokça yararlandığım Sayın Hasan MOLLA'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Altı sene süren bu yolculukta yer yer kendimi soyutladığım ve hayatın güzelliklerini kaçırdığım anlarda bana sabır gösteren ve her zaman yanımda olan değerli eşim Mete SUNGURTEKİN'e, bu süreçte onlara zaman ayıramamaktan derin üzüntü duyduğum canım kızlarım Gamze ve Hande'ye sabırlarından ve anlayışlarından ötürü en içten şükranlarımı sunarım. Bu süreçte onunla olabilecek her güzel günü ertelemek zorunda kaldığım ve uzaktan da olsa kalben her zaman yanımda olduğunu bildiğim sevgili ablam Bergüzar ÖKTEM'e ve doktora eğitimine başladığım günden itibaren Ankarada'daki günlerimde bana destek olan sevgili eniştem Şevki ÖKTEM'e teşekkürü bir borç bilirim.

“En önemli AN'ın, yaşadığımız AN” olduğunu düşünerek hayatın güzelliklerini yakalayabilmek ve yaşadığımız her AN ve her NEFES için şükretmek de başarıya giden yoldaki felsefemiz olmalıdır.

Tüm zorlulukları aşarak bugünlere gelmeme vesile olan sevgili Anneme ve Babama...

... Siz ışık olup gittiniz, ancak ışığınız beni hala aydınlatmaya devam ediyor. Sizi seviyorum.

Şehnaz SUNGURTEKİN

Bursa, 2016

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
TEZ BİLİDİRİMİ	ii
ÖZET	iii
SUMMARY	v
ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER	ix xii
ÇİZELGELER DİZİNİ	
GÖRSELLER DİZİNİ	xv
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	xvi
BÖLÜM I	
1. Giriş.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç.....	42
1.3. Önem.....	43
1.4. Sınırlılıklar.....	44
1.5. Tanımlar.....	44
BÖLÜM II	
2. Yöntem.....	47
2.1. Araştırma Modeli.....	47
2.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme.....	48
2.3. Verilerin Toplanması.....	57
2.4. Veri Toplama Araçları.....	60
2.4.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitim Yeterliklerine İlişkin Veri Toplama Aracının Geçerlik Güvenirlik Çalışması.....	61
2.5. Verilerin Analizi.....	67

BÖLÜM III

3. Bulgular ve Yorum.....	69
3.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterliklere İlişkin Bulgular ve Yorum.....	69
3.2. “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterlikler Konusunda Öğretim Elemanları Arasında Uzlaşma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorum.....	80
3.3. MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” Yeterlik Alanının Müzik Eğitimi Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi Konusunda Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	93
3.4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	101

BÖLÜM IV

4. Sonuç ve Öneriler.....	114
4.1. Sonuçlar.....	114
4.1.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterliklere ve Uzlaşma Durumuna İlişkin Sonuçlar.....	114
4.1.2. MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” Yeterliklere İlişkin Sonuçlar.....	116
4.1.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumlarına İlişkin Sonuçlar.....	117
4.2. Öneriler.....	119
4.2.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterliklere ve Uzlaşma Durumuna İlişkin Öneriler.....	119

4.2.2. MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” Yeterliklere İlişkin Öneriler.....	120
4.2.2.1. Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Müzik Eğitimi” Yeterlikler Taslağı Önerisi.....	121
4.2.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterliklerine İlişkin Öneriler.....	127
KAYNAKLAR.....	129
EKLER	
Ek A: Türk İstatistik Kurumu Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Üniversitelerin Bölgelere Göre Dağılımı ve YÖK Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrenci Kontenjanları.....	141
Ek A.1: Birinci Delphi Online Anket Formu.....	142
Ek B: Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı).....	143
Ek B.1: Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı).....	144
Ek B.2: Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı).....	145
Ek B.3: Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı).....	146
Ek B.4: Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı).....	147
Ek C: Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi.....	148
Ek D: İkinci Delphi Anket Formu.....	149
Ek D.1: İkinci Delphi Anket Formu (devamı).....	150
Ek E: III. Delphi Anket Formu.....	151
Ek F: Sınıf Öğretmeni Adaylarına Yönelik Ölçek.....	152
Ek F.1: Kişisel Bilgi Formu.....	153
Ek H: Ankara Üniversitesi Etik Kurulu Karar Örneği.....	157
Ek H.1: Ankara Üniversitesi Etik Kurulu Karar Örneği.....	158
EK I: Özgeçmiş.....	159

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 1 MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden Sanat ve Estetik Yeterlik Alanı.....	7
Çizelge 2 Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğretim Programında Yer Alan Sanat Dersleri ve AKTS Kredileri.....	20
Çizelge 3 Cumhuriyet Döneminden Günümüze Kadar Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Müzik Derslerine Tarihsel Bir Bakış.....	21
Çizelge 4 Araştırmaya Katılım İçin Gönderilen Çağrılar ve Yanıt Veren Öğretim Üyeleri.....	48
Çizelge 5 Birinci Delphi Uygulamasına Katılan Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlarına Göre Dağılımı.....	49
Çizelge 6 İkinci Delphi Uygulamasına Katılan Öğretim Elemanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı.....	50
Çizelge 7 Üçüncü Delphi Uygulamasına Katılan Öğretim Elemanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı.....	50
Çizelge 8 Araştırmaya Dahil Edilen Üniversitelerde Ölçek Uygulanan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dağılımı.....	52
Çizelge 9 Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	53
Çizelge 10 Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı.....	53
Çizelge 11 Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adayların Yükseköğretime Geçmeden Önce Müzik Eğitimi Alıp Almama Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı.....	54
Çizelge 12 Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adayların Yükseköğretime Geçmeden Önce Müzik Eğitimi Alıp Almama Durumunun Üniversitelere Göre Dağılımı.....	55
Çizelge 13 Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yükseköğretime Geçmeden Önce Müzik Eğitimi Alıp Almama Durumunun Lise Türüne Göre Dağılımı.....	55

Çizelge 14	Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yükseköğretime Geçmeden Önce Bir Çalgı Çalma Durumuna İlişkin Dağılımı.....	55
Çizelge 15	Uzlaşma Ölçüleri.....	59
Çizelge 16	KMO ve Barlett’s Testi Sonuçları.....	62
Çizelge 17	Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları.....	63
Çizelge 18	KMO ve Barlett’s Testi Sonuçları.....	65
Çizelge 19	Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları.....	65
Çizelge 20	“Müzik” Dersi Birinci Delphi Uygulaması Sonuçları.....	71
Çizelge 21	“Müzik Öğretimi” Dersi Birinci Delphi Uygulaması Sonuçları.....	75
Çizelge 22	“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi İkinci Delphi Uygulaması Sonuçları.....	84
Çizelge 23	“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi Üçüncü Delphi Uygulaması Sonuçları.....	90
Çizelge 24	Öğretim Elemanlarının “Güzel Sanatlarla İlgili Genel Bilgilere Sahip Olabilme” Yeterliğine İlişkin Görüşleri.....	93
Çizelge 25	Öğretim Elemanlarının “Sanatsal Etkinlikleri Öğrenme Sürecinde Kullanabilme” Yeterliğine İlişkin Görüşleri	96
Çizelge 26	Öğretim Elemanlarının, “Öğrenme ve Öğretme Ortamlarını Düzenlerken Estetik Bakış Açısını Dikkate Alabilme” Yeterliğine ilişkin Görüşleri.....	98
Çizelge 27	Öğretim Elemanlarının “Atatürk’ün Sanatın Gelişmesine Verdiği Önemi İçselleştirmelerini Sağlayabilme” Yeterliğine ilişkin Görüşleri.....	100
Çizelge 28	Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” Dersi Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumu.....	103
Çizelge 29	Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik Öğretimi” Dersi Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumu.....	106

Çizelge 30	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumuna İlişkin Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması için t-Testi Sonuçları.....	113
Çizelge 31	Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Müzik Eğitimi” Yeterlikler Taslağı.....	123

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 1	Oulu Üniversitesinde sınıf öğretmeni yetiştirme programında sanat atölyesinden bir kesit.....	13
Görsel 2	Oulu Üniversitesinde sınıf öğretmeni yetiştirme programında bir sanat atölyesi.....	13
Görsel 3	Oulu Üniversitesi sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören öğrencilerin resim çalışmalarından örnekler.....	14
Görsel 4	Oulu Üniversitesi sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programından öğrenci çalışmaları.....	14
Görsel 5	Oulu Üniversitesi sınıf öğretmeni yetiştirme programında bir piyano dersliği.....	15
Görsel 6	Müzik dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yapmış olduğu vurmali çalgılardan örnekler.....	15
Görsel 7	Oulu Üniversitesi teknoloji tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programından bir atölye.....	16
Görsel 8	Teknoloji atölyesinden bir kesit.....	16
Görsel 9	Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda görsel sanatlar atölyesinden bir görüntü.....	17
Görsel 10	Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda görsel sanatlar atölyesinden bir görüntü.....	17
Görsel 11	Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda müzik dersliğinde öğretim elemanının kullandığı org, bilgisayar, duvar piyanosu ve vurmali çalgılardan bir görüntü.....	18
Görsel 12	Ankara Üniversitesi sınıf öğretmeni yetiştirme programında orglardan oluşan müzik dersliğinden bir görüntü.....	18
Görsel 13	Müzik dersliğinde öğrencilerin çaldığı orglardan bir görüntü.....	19
Görsel 14	Müzik dersliğinde öğrencilerin çaldığı orglardan bir görüntü.....	19
Görsel 15	Faktör Analizi Çizgi Grafiği (Sree Plot).....	62

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

AB	Avrupa Birliği
AKTS	Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖYEGM	Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
TYYÇ	Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
f	Frekans
%	Yüzde
X	Aritmetik Ortalama
ÇAF	Çeyrekler Arası Fark
SS	Standart Sapma
Mdn	Medyan
t	t değeri
p	Manidarlık düzeyi

BÖLÜM I

1. Giriş

Bu bölümde tezin problem durumuna, amacına, alt amaçlarına, önemine, sınırlılıklara ve tezin içerisinde geçen bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem

Eğitimde yapılandırmacı anlayış doğrultusunda öğrenme-öğretme süreçlerinin yeniden oluşturulması, öğretmen rollerinin yeniden gözden geçirilip tanımlanmasını ve öğretmenlik mesleğine dönük yeterliklerin belirlenmesini zorunlu kılmıştır. Öğretmenlik yeterlikleri ile öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum, değer, davranış gibi sahip olmaları gereken özelliklerin ya da niteliklerin bütünü kastedilmektedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik kalite ve standartların oluşturulması tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de öne çıkan konulardan biridir. Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin içinde bulunduğu Bologna süreci kapsamında öğretmen yeterliklerine ilişkin bazı genel ilkelerin oluşturulduğu, çalışma ve araştırmaların yapıldığı bilinmektedir (Şişman, 2009). Bu ilkeler AB ülkelerinde eğitimin kalitesini ve etkisini arttırabilmek adına çeşitli politikaların geliştirilmesini sağlamak için bir güç oluşturmaktadır. Öğretmenlik mesleğiyle ilgili belirlenen genel yeterlikler aşağıdaki gibidir (European Commission, 2005);

- İyi-Nitelikli Bir Meslek*: Yüksek kaliteli eğitim sistemlerinin gereklerine göre öğretmenler yükseköğretim kurumlarından mezun olmalıdır. Her öğretmen çalışmalarını en yüksek seviyeye çıkarma ve yeterliklerini geliştirme fırsatına sahip olmalıdır. Bunun yanında iyi bir alan

bilgisine sahip olmalı, eğitimin sosyal ve kültürel boyutlarını bilmelidir.

- *Yaşam Boyu Öğrenme Kapsamına Yerleştirilen Bir Meslek:* Öğretmenler mesleki kariyerleri boyunca kendi mesleki gelişimlerini sürdürmek için desteklenmelidir. Öğretmenler ve işverenler, bilgi edinmenin önemini bilmeli, öğretmenler ise yaşam boyu öğrenmenin değer verildiği kurumlarda istihdam edilmelidir. Gelişen bilgi toplumuna uyum sağlayabilmek için etkili uygulamalarda bulunma, yenilikleri-değişimleri ve güncel araştırmaları takip etmek için cesaretlendirilmelidir. Öğretmenler eğitim sektörünün dışında da mesleki gelişimleri için aktif katılımında bulunmaları için teşvik edilmeli bu durum kendi kurumları tarafından tanınmalı ve öğretmenler bunun için ödüllendirilmelidir.
- *Mobile/Hareketli Bir Meslek:* Mobilite/hareketlilik ilk ve süre giden öğretmen eğitimi programlarının merkezi bir bileşeni olmalıdır. Öğretmenler Avrupa Birliği projelerine katılmak ve mesleki gelişimleri için farklı Avrupa ülkelerinde çalışmak için teşvik edilmelidir. Bunu gerçekleştirenlerin statülerinin buldukları ülke tarafından tanınmalı ve bu katılımları kendi ülkeleri tarafından değerli görülmeli ve tanınmalıdır. Eğitim sektörü içerisinde farklı eğitim seviyeleri arasında ve farklı uzmanlık alanları doğrultusunda hareketlilik (mobilite) fırsatları sağlanmalıdır.
- *Ortaklıklara Dayalı Bir Meslek:* Öğretmen eğitimi veren kurumlar okullarla, bölgesel iş çevreleri, iş tabanlı eğitim sağlayıcıları ve başka paydaşlarla işbirliği içerisinde olmalıdır. Bilimsel ve akademik temele dayanan öğretmen eğitimine ilişkin ortaklıklar, öğretmenlerin kendi ve başkalarının çalışmalarını yansıtabilecek yeterlikte ve güvende olmalarını sağlamalıdır. Öğretmen eğitimi kendi içerisinde desteklenmeli, çalışma ve araştırmanın bir nesnesi olmalıdır.

Öğretmen yeterlikleri yukarıda belirtilenlerle sınırlı kalmamaktadır. Dünyada artan göç olgusuyla birlikte bazı ülkelerde, farklı toplumların ve kültürlerin bir arada yaşamasını zorunlu kılan yeni bir toplum modeli oluşmuştur. Bu yeni toplum modelinde, toplumsal uyumu yakalayabilmek ve istikrarı sürdürebilmek adına çokkültürlülük temeline dayanan, farklılıklar içinde birlik anlayışı içerisinde çeşitli

politikaların uygulandığı görülmektedir (Vatandaş, 2001). Bu durum var olan eğitim sistemini, eğitim politikalarını ve de öğretmen yeterliklerini tekrar gözden geçirmeyi ve yeniden tanımlamayı zorunlu kılmıştır. Avrupa Birliği'nin eğitim ve kültürden sorumlu komisyonunun raporunda öğretmenin önemli rollerinden birinin Avrupa Birliği vatandaşı bilincine sahip öğrenciler yetiştirmek olduğu vurgulanmaktadır (European Commission, 2005). Bu bağlamda, öğretmenlerin eğitimin sosyal ve kültürel boyutları kapsamında iyi bir alan bilgisi ve pedagojik yaklaşımlar konusunda yeterli birikime sahip olmalarının yanında, öğrencilerinde farklı kültürleri tanımaya ve onlara saygı duymaya ilişkin farkındalıklar geliştirmeleri beklenmektedir. Bu doğrultuda Uluslararası Öğretmen ve onun bir uzantısı olarak Avrupalı Öğretmen anlayışı öne çıkmış ve Avrupa Öğretmen Yetiştirme Politikaları Ağı'nın (ENTEP, 2005) Bologna süreci kapsamında hazırlamış olduğu kitabında Avrupa'daki öğretmen yeterlikleri yeniden tartışılmıştır. Buna göre Avrupalı Öğretmen insan haklarına, demokrasi ve özgürlük değerlerine saygı duyan ve bu değerleri paylaşan, başka ülkelerin eğitim sistemlerini-tarihini bilen, kendi kültürünün dışında başka kültürlerle de açık olan, birden fazla dil konuşabilen, iletişim becerileri gelişmiş, yerel öğretim programının da dışına çıkabilen bir öğretmen olmalıdır. Bu yaklaşımdan hareketle 2007 yılında geliştirilen FACE IT! Projesi (Focus on Awareness of Culture and Education for International Teachers) örnek gösterilebilir. Bu proje Avrupa Birliği'nin desteklediği Avrupalı/Uluslararası Öğretmen yetiştirme hedefine dönük, öğretmen adaylarının bilgi, beceri, yetenek ve uluslararası bir öğretmen olabilme konusundaki yeterliklerini geliştirmek ve uzaktan eğitim ortamında etkin öğrenme yoluyla kültür ve eğitimin bütünlüğüne dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır (Sungurtekin ve Özeke, 2010). Proje kapsamında yeterlikleri geliştirmek adına Avrupa'nın farklı yerlerindeki öğretmen adaylarına ve öğretmenlere çeşitli hizmet-içi eğitim olanakları sunulmaktadır. Yeterlikleri daha yüksek bir seviyeye çıkarmak adına 2013 yılında ise VOICES Projesi (The Voice of European Teachers/Avrupalı Öğretmenlerin Sesi) ve ağı (network) geliştirilmiştir. Yaşam boyu öğrenme için öğretmen yeterliklerinin geliştirilmesi önem taşımaktadır. VOICES projesi bu anlamda öğrenciler, öğretmenler, öğretmen adayları, öğretim elemanları ve araştırmacılar için iletişim kurma, bilgileri paylaşma, işbirliği içersisinde çeşitli projeler üretme ve çeşitli eğitim-öğretim fırsatları sunmaktadır. Günümüzde ihtiyaç duyulan yeterliklerin hem toplumları hem de yaşanılan dünyayı daha da

güçlendireceği düşünülmektedir. Bu nedenle öğretmen yeterliklerinin geliştirilebileceği proje ve bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye’de de öğretmen yetiştirmeye dönük çalışmalar 1990’lı yılların başlarından itibaren hız kazanmakta, bu bağlamda öğretmen niteliklerinin ve yeterliklerinin nasıl olması gerektiği yönünde birtakım standartlar geliştirilmeye çalışılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve üniversite temsilcilerinden oluşan Öğretmenlik Yeterlikleri Komisyonu 1999 yılında “Öğretmen Yeterlikleri”ni belirlemiş ve bu yeterlikler de 2002 yılında yürürlüğe konulmuştur (TED, 2009). MEB tarafından belirlenen öğretmen yeterlikleri “Eğitime-Öğretme Yeterlikleri, Genel Kültür Bilgi ve Becerileri ve Özel Alan Bilgi ve Becerileri” alt başlıklarından oluşmaktadır (MEB, 2002). Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve MEB işbirliği ile 2006 yılında, var olan yeterliklere özel alan yeterlikleri de eklenmiştir. Böylece yeterlikler çerçevesinde öğretmenlik branşlarının tamamı için “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” ve “Özel Alan Yeterlikleri” geliştirilerek 2008 yılında MEB tarafından yayımlanmıştır (Demiral, Baydar ve Gönen, 2010). Bunlardan sınıf öğretmeni özel alan yeterlikleri; “Öğrenme-Öğretme Ortamı ve Gelişim”, “İzleme ve Değerlendirme”, “Bireysel ve Mesleki Gelişim-Toplumsal İlişkiler”, “Sanat ve Estetik”, “Dil Bilincini Geliştirme”, “Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeler”, “Bireysel Sorumluluklar ve Sosyalleşme”, “Beden Eğitimi ve Güvenlik” olmak üzere sekiz boyutta ele alınmaktadır. Öğretmen yeterlikleri 2009 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin düzenlediği “Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitim Fakültelerinde Lisans ve Lisansüstü Eğitimin İrdelenmesi Çalıştayı”nda yeniden ele alınmış, tartışılmış ve farklı çözüm önerileri getirilmiştir. Çalıştay raporuna göre nitelikli bir öğretmen lisans programından mezun olduğunda belirlenen alanlarda belli bir yeterliğe sahip olması gerekmektedir. Yeterlik alanlarından bazıları, alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahip olma, öğrenci kazanımlarını farklı yöntemler kullanarak çok yönlü değerlendirebilme, alanıyla ilgili olay ve olguları kavramsallaştırma becerisine sahip olma; bilimsel yöntem ve tekniklerle inceleyebilme, verileri yorumlayabilme, değerlendirme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, kanıtlara ve araştırmalara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme şeklinde belirlenmiştir (Arık, 2013). Öğretmen yeterlikleri kapsamında öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutum özelliklerine ilişkin “Öğretmenlik Genel Yeterlikleri” ve “Özel Alan Yeterlikleri”, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi

Genel Müdürlüğü (ÖYEGM) tarafından 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 45'inci maddesine dayanarak hazırlanmıştır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ÖYEGM'ne gönderilen 08.12.2005 tarihli ve 5520 sayılı yazıda özel alan yeterliklerinin, “öğretmen yetiştirme politikalarının belirlenmesinde, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında, öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde, öğretmenlerin seçiminde, iş başarılarının ve performanslarının değerlendirilmesinde, kendilerini tanıma ve kariyer gelişimlerinde” kullanılmasının gerekli görüldüğü ifade edilmektedir. Özel alan yeterlikleri öğretmenin kendi alanına özgü gelişim hedefini göstermek üzere hazırlanmış olup genel yeterliklerle bir bütün içerisinde değerlendirilmeyi gerektirmektedir. Geliştirilen özel alan yeterliklerinin içerisinde (a) yeterlik alanı, (b) kapsam, (c) yeterlikler ve (d) performans göstergeleri bulunmaktadır. Öğretmen yeterlikleri öğretmenin bireysel performansına ve bunun ölçülmesine dayanmaktadır (Şişman, 2009). Bu nedenle her bir yeterlik için düzeyler (A1, A2, A3) ve her bir düzey için de performans göstergeleri belirlenmiştir. A3 düzeyine ilişkin performans göstergesi en üst göstergedir ve A1 ve A2 düzeylerine ilişkin performans göstergelerini içermektedir. A2 düzeyi ise A1 düzeydeki performans göstergelerini kapsamaktadır. Her bir düzey için tanımlar aşağıdaki gibidir (ÖYEGM, 2008);

A1; öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalığı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu temel bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir.

A2; öğretmenin A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra öğretim sürecindeki uygulamalarında edindiği mesleki deneyimlerle programın gereğini yerine getirdiği, uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans göstergelerini içerir.

A3; öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği uygulamalarını, öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde çeşitlendirmesini gerektiren performans göstergelerini içerir.

Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün (2008) raporunda, *sınıf öğretmenlerinin birden fazla dersi vermekle yükümlü olmaları nedeniyle çoklu disiplin ve disiplinler arası anlayışa dayanan yeterliklere sahip olmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmeni yeterlikleri ve performans göstergeleri belirlenirken, yükümlü olunan her bir dersin özel alan bilgisi yerine söz konusu*

derslerin ortak tabanı ve bütünleştirici özellikleri dikkate alınmış olduğu vurgulanmaktadır.

Sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı ise *öğrencilerin güzel sanatlarla ilgili temel bilgilere sahip olma, sanatsal etkinlikleri öğrenme sürecinde kullanma, öğrenme ortamları düzenlerken estetik bakış açısını dikkate alma, yaratıcı düşünme becerilerini benimseme, Atatürk’ün sanatın gelişmesine verdiği önemi içselleştirebilmelerini sağlama uygulamalarını kapsamaktadır.* Bununla birlikte “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ilişkin dört maddeden oluşan yeterlikler ve her bir yeterliğe ilişkin A1, A2 ve A3 düzeyi performans göstergeleri yer almaktadır (bkz. Çizelge1).

MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı dikkati çekmektedir. Sınıf öğretmeni için “Sanat ve Estetik” yeterliklerin ve performans göstergelerinin hazırlanmış olması, sanat eğitimi¹ açısından sevindirici bir durum olarak görülmektedir. MEB (2002) tarafından yapılan çalışmalarda hazırlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlik taslağı içinde “Sanat ve Estetik” konusunda öğretmenden bir yeterlik beklenmezken 2004 yılından itibaren “Sanat ve Estetik” adı altında yeterliklerin oluşturulduğu görülmektedir (İlhan, 2005). Ancak gelinen noktada Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirmede birtakım sorunların olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle sınıf öğretmeni yetiştirme programında sanat eğitimi derslerinde karşılaşılan güçlükler ve bu programdaki çeşitli sanat eğitimi sorunsallarının, öğretmen adaylarına gerekli yeterlikleri kazandırmayı güçleştirdiği söylenebilir.

Hacıömeroğlu ve Şahin’in (2011) sınıf öğretmeni adaylarının uygulama okullarındaki sınıf öğretmenlerinin özel alan yeterliğine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada, öğretmen adaylarının uygulama okullarındaki sınıf öğretmenlerinin yeterliğine ilişkin algılarının olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak sekiz özel alan yeterliği içinde en düşük aritmetik ortalamanın ($X=2.958$) “Sanat ve Estetik” yeterlik alanında olduğu belirlenmiştir. Bir başka ifadeyle sınıf öğretmeni adayları, uygulama yaptıkları okullardaki sınıf öğretmenlerini “Sanat ve Estetik” yeterlikler açısından yeterli görmemiştir.

---

¹ Bu araştırmada “sanat eğitimi” ifadesi sadece görsel sanatlar dallarındaki eğitimi değil, bütün sanatları içine alan eğitimi vurgulamak için kullanılmaktadır. Herbert Read (1974) “Sanatın Anlamı” isimli eserinde “sanat” sözcüğünün tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini belirtmektedir (akt. Kırıçoğlu, 2002).

Çizelge 1

MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” Yeterlik Alanı

Yeterlik alanı	SANAT ve ESTETİK		
Yeterlikler	Performans Göstergeleri		
	A1 DÜZEYİ	A2 DÜZEYİ	A3 DÜZEYİ
1. Güzel sanatlarla ilgili genel bilgilere sahip olabilme.	Güzel sanatların müzik, görsel sanatlar gibi çeşitli alanlarını tanıır. Güzel sanatların nitelikli örneklerini etkinliklerinde kullanır.	Güzel sanatlarla ilgili yayın ve etkinlikleri izler, öğrencilerin bu yayın ve etkinlikleri izlemeleri için çaba gösterir. Öğrencilerin sanatsal etkinliklere ilgi duymalarını sağlayacak ortamlar düzenler.	Güzel sanatlarla ilgili yayın ve etkinlikleri tasarlayarak sergilenmesine öncülük eder. Güzel sanatlarla ilgili çeşitli etkinliklere öğrencilerin bireysel ya da toplu katılımını sağlar.
2. Sanatsal etkinlikleri öğrenme sürecinde kullanabilme.	Öğrenilenler ile sanat ve estetik arasında ilişki kurar. Öğrenme etkinliklerinde sanatsal niteliği olan eserlere ait fotoğraf, slayt gibi materyalleri sınıfa getirir.	Dans, yaratıcı drama ve müzik gibi etkinlikleri; öğrencileri güdüleme ve performanslarını geliştirmede kullanır.	Öğrenci, öğretmen, okul yönetimi ve veli katılımıyla sanatsal etkinlikler düzenler.
3. Öğrenme ve öğretme ortamlarını düzenlerken estetik bakış açısını dikkate alabilme.	Estetik bakış açısını dikkate alarak sınıf ortamını öğrencileri ile birlikte düzenler.	Öğrencilerin materyal hazırlama sürecinde yaratıcılıklarının yanı sıra estetik bakış açısını da dikkate almalarını sağlar.	Öğrencilerin yaratıcılıklarının yanı sıra estetik bakış açısını da kullanarak hazırlamış oldukları materyallerin okul içinde ve dışındaki etkinliklerde yer almasını sağlar. Estetik bakış açısını okul ortamının düzenlenmesinde kullanır.
4. Atatürk’ün sanatın gelişmesine verdiği önemi içselleştirmelerini sağlayabilme.	Atatürk’ün sanat gelişimine katkıları hakkında öğrencileri bilgilendirir.	Öğrencilerin, Atatürk’ün sanata yaptığı katkıları kavrayabilmeleri için etkinlikler düzenler.	Öğrencilerin Atatürk’ün sanatın gelişimine verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerini içselleştirmelerini sağlayacak etkinlikler düzenler.

Kaynak: MEB (2008) Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri (s.161-162).

Demiral ve diğeri (2010) tarafından yapılmış bir araştırmada, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında okuyan sınıf öğretmeni adaylarının MEB (2008) tarafından yayımlanan öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Buna göre sınıf öğretmenlerinde özel alan yeterliklerinin bulunma düzeyine ilişkin öğretmen adaylarının algıları arasında cinsiyet, akademik başarı ve mezun olunan ortaöğretim türü açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Veri toplama aracı MEB'in yayımlanmış olduğu 'Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri'nden hareketle hazırlanmıştır. Ölçeğin ortalama puanları incelendiğinde, "Sanat ve Estetik" yeterlik alanına ilişkin ortalama puanı diğer yeterlik alanlarına göre düşük çıkmıştır ($X = 3.17$). Bununla birlikte "Sanat ve Estetik" yeterliği ile diğer değişkenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Türkiye'de sanat eğitimi alanındaki sorunların çözümlenememesinin önemli nedenlerinden biri olarak öğretmenlerin iyi yetiştirilememesi gösterilmektedir (İlhan, 2003). Bu bağlamda 21. yüzyılda sanat eğitimi alanında bilgi, beceri ve tutum gibi özellikler açısından nitelikli sınıf öğretmenleri yetiştirmek adına, sanat eğitimi alanına gereken önemin verilmesi ve sınıf öğretmenin "Sanat Eğitimi Yeterliği" konusunda araştırmaların yapılması büyük önem taşımaktadır (İlhan, 2003). Ulusal yeterlikler çerçevesinde sanat eğitimi alanında yeterliklerin hazırlanması ve bu yeterlikleri kazanan sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesi için yükseköğretim düzeyinde uygulamaların hayata geçirilmesi, öğretmenlik mesleği açısından önemli bir adım olarak görülmektedir. Bu anlamda nitelikli öğretmen yetiştirme sürecinde, kuramsal ve uygulamalı çalışmalar aracılığıyla yeterliklerin öğretmen adaylarına kazandırılması gerekmektedir (Karaca, 2003).

Şişman'a (2009) göre öğretmenlik moral bir sanattır ve bu nedenle öğretmenlerin iyi birer rol modeli olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda sınıf öğretmenleri sanat eğitimi alanında gerekli yeterlikler kazanarak ancak iyi birer rol modeli olabilirler. Çünkü sadece bilgi iyi bir öğretmen olabilmek için yeterli koşul değildir, öğretmenliğin bir sanat yönünün olduğu da unutulmamalıdır. Ancak öğretmenin bu yönünün giderek azaldığı görülmektedir (Tezcan, 1996; akt. Genç, 2000).

Sınıf öğretmenliği alanındaki sanat eğitimi dersleri toplumda estetik duyarlılık, sanat sevgisi ve çevre bilinci kazandırması açısından da büyük önem taşımaktadır (Altinkurt, 2005). Temel sanat eğitimi “araştırma, bulma, uygulama, deneme, denetleme ve sonuçlandırma süreçlerini içerdiğinden, bilimsel araştırma ve yöntemlere koşutluk göstermekte ve aynı zamanda insandaki yaratıcı gücü uyarmaktadır” (Gökaydın, Telli ve Tekin, 1973; akt. San, 1982). Sanat eğitimi yoluyla bireyler çevreleriyle daha kapsamlı bir etkileşim ve iletişim içerisine girmekte, estetik beğenilerini geliştirebilmekte, estetik ihtiyaçlarını karşılamakta ve bu yönüyle kendilerini daha iyi ifade edip gerçekleştirebilmektedir (Uçan, 1994). İlhan’a (2003) göre sanat eğitimi dersleri öğretmen adaylarının yaratıcılığını ve kültürünü geliştirecek, diğer sanat disiplinleri ile ilişki kurabilecek ve öğretmen adaylarına sanat alanında gerekli terminolojiyi kazandırabilecek nitelikte verilmelidir. Ancak Türkiye’de gerek üniversite gerekse ilk ve ortaöğretim düzeyinde yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesine pek yer verilmediği, bu durumun ihmal edildiği bilinmektedir (San, 2004). Oysa çağdaş eğitimin öne çıkan hedeflerinden biri de yaratıcı, estetik değerler taşıyan üretken bireyler yetiştirmek olmalıdır (Gürşimşek, Bilen, Yıldız, Türnüklü ve Aysan, 2004). Bu hedefe ulaşmak ancak sanat eğitimi ve bunun bir boyutu olan müzik eğitimi ile mümkün olabilmektedir.

Günümüze değin çocukların eğitiminde müzik sanatının ve müzik eğitiminin yeri ve önemi konusunda yapılmış pek çok araştırma bulunmaktadır. Giallella’ya (2010) göre müziğin duyguları farklı yer ve zaman göre etkilediği bilinmekle birlikte, çocuklar gerek dinleyici olarak gerekse bizzat müzik yaparak kendi duygusal ifade etme biçimlerini geliştirmektedir. Bu nedenle eğitimin ilk basamaklarından biri olan ilkokulda sınıf öğretmenleri, çocukların okulda kendilerini sanat yoluyla ifade edebilecekleri ortamlar ve süreçler yaratabilmelidir.

Campbell’in (1998) yaptığı araştırmada ise müziğin çocuk yaşamındaki önemi incelenmiştir. Campbell’in 5-12 yaş çocukları ile yapılan araştırması, okullardaki müzik sınıflarının ve müzik etkinliklerinin öğrencilerin müziğe yönelik algılarını nasıl etkilediğini ortaya koymasından önem taşımaktadır. Yazar, çocukların müziği yetişkinler gibi sadece bir eğlence aracı olarak görmediklerini, şarkı söyleme, çalgı çalma ve müziğe uygun hareket etme gibi eylemlerde de bulunmak istediklerini ortaya koymuştur (akt: Giallella, 2010). Bu bağlamda çocukların müziksel açıdan son derece duyarlı oldukları bu dönemde onlara daha erken yaşlardan itibaren okulda

ve sınıf ortamında müziksel yeterliklerin kazandırılması bir zorunluluktur (Kalyoncu ve Öztürk, 2009). Bununla birlikte nitelikli bir müzik eğitimi, çocukta var olan müziksel potansiyelini geliştirmekte ve çocukta olumlu kişilik oluşumu için ona zengin deneyimler sunmaktadır. Var olan yetenekler bu dönemlerde geliştirilmediği takdirde ileride yok olup gitmektedir (Gürşimşek ve diğerleri, 2004). Bununla birlikte Türkiye’de öğrenciler temel eğitime büyük bir müzik eğitimi açığı ve müzik eğitimi gereksinimi ile gelmekte, bu süre boyunca yetersiz ve son derece sınırlı olan bir müzik eğitimi ile bu gereksinim karşılanmamakta ve var olan sorunlar daha büyümektedir (Uçan, 1990, akt; Say, 1993). Bu durum sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan müzik eğitimi derslerini tekrar gözden geçirmeyi gerekli kılmaktadır. Uçan, Yıldız ve Bayraktar (2001) sınıf öğretmeni yetiştirme programının amaçlarından birinin ilkokullarda genel müzik eğitimi verebilecek düzeyde sınıf öğretmeni yetiştirmek olduğunu belirtmektedir. Sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında sanat eğitimi dersleri arasında yer alan müzik eğitimi derslerinin de sınıf öğretmeni adaylarına gerekli mesleki donanımı sağlayıp sağlayamadığı ve bu derse dönük öğrenme olanaklarının yeterince sunulup sunulmadığı halen günümüzde tartışılan konular arasında yer almaktadır (Kalyoncu ve Öztürk, 2009). Sınıf öğretmeni yetiştirme programında yıllardan beri süre gelen müzik eğitimi sorunları (müzik ders saatlerinin azaltılması, ders içeriğindeki eksikler, uygun fiziki koşulların olmaması vb.), sınıf öğretmeni adaylarının ileride kendi hedef kitlelerine yönelik nitelikli ve programlı bir müzik eğitimi verebilecek düzeyde yetiştirilmelerini güçleştirmektedir (Küçüköncü, 2006). Araştırmalar sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin bilgi, beceri ve özel yetenek gerektiren müzik derslerinde çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymaktadır (Küçüköncü, 1998; Kocabaş, 2000; Bozkaya, 2001; Şahin ve Aksüt, 2002; Saydam, 2003; Şaktanlı, 2004; Ercan, 2006; Öztürk ve Öztürk, 2007; Göğüş, 2008; Kalyoncu ve Öztürk, 2009; Kutluk, 2010; Okan, 2010; Çevik, 2011; Tebiş 2011, Koca ve Kurtarslan, 2013, Yokuş ve Avşar, 2014). Sorunlar sadece Türkiye ile sınırlı görünmemektedir. Örneğin Avustralya (Vries, 2011) ve Amerika Bileşik Devletleri’nde (Russel-Bowie, 2009, 2010) yapılan araştırmalar da okullarda sınıf öğretmenin temel düzeyde müzik dersini vermekle yükümlü kılındığını, bununla birlikte sınıf öğretmeni yetiştirmede ve ilkokul müzik eğitiminde hala bazı sorunların yaşandığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle çocuklara verilecek etkili ve nitelikli bir müzik eğitimi için sınıf öğretmeni yeterliklerinin daha derinlemesine belirlenerek tekrar tanımlanması

var olan sorunların çözümü açısından büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte öğretmen yeterliklerini belirleme ve geliştirme çalışmalarının ülkenin olanakları ve ihtiyaçları doğrultusunda (Uçan, 2006), çağdaş bilim, eğitim anlayışı ve teknoloji temelinde gerçekçi bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları 29072 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmeliğinin 43. Maddesinin üçüncü bendinde; *İlkokullarda Yabancı Dil ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin alan öğretmenlerince okutulması esastır. Ancak, ihtiyacın alan öğretmenlerince karşılanamaması durumunda bu dersler, yükseköğrenimlerini söz konusu alanlarda yapan sınıf öğretmenleri veya sınıf öğretmeni olup bu alanda hizmet içi eğitim sertifikası almış öğretmenler tarafından ders değişimi yolu ile okutulabilir. Bunun da mümkün olmadığı durumlarda bu dersler sınıf öğretmenince okutulmaya devam edilir* (Resmi Gazete, 2014). Yönetmelikten anlaşılacağı üzere ilkokullardaki Yabancı Dil ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin dışındaki tüm dersler sınıf öğretmenin görev ve sorumluluğundadır. Buradan hareketle ilkokullardaki derslerin arasında yer alan müzik dersinin de sınıf öğretmenin sorumluluğunda yürütülmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde müziksel yeterlikler kazandırabilmeleri için öncelikle kendilerinin bu alanda yeterli olmaları beklenmektedir. Sınıf öğretmenleri ayrıca disiplinlerarası çalışmaları rahatlıkla yürütebilecek kişilerdir. Müzik gibi diğer sanat alanlarını farklı alanlara ve konulara entegre ederek, gerek bireysel gerekse uzmanlar ve sanatçılarla çalışarak, öğrencilerin daha küçük yaşlarda sanatı deneyimlemesine fırsat verecek, sınıfta müzik etkinlikleri uygulayabilecek (Hackett ve Lindeman, 2001; Pietra, Bidner ve Devaney, 2010) ve yaratıcı sanatlar eğitimi programını geliştirebilecek bir pozisyondadır sınıf öğretmenleri (Heyning, 2011). Ayrıca ilkokullarda müzik eğitiminin daha etkili olabilmesi için müzik öğretmenlerinin yanında bu dersleri yürüten/yürütecek olan sınıf öğretmeni ve adaylarının eğitimine önem verilerek bu alandaki yeterlikleri araştırılmalı ve görüşleri alınmalıdır. Bu bağlamda yükseköğretimdeki ders içerik ve uygulamaları da geliştirilerek öğretmen adaylarının müzik eğitimini diğer alanlar kadar önemsemeleri sağlanmalıdır (Burak, 2014).

Dünya’da öğretmen yetiştirme sistemlerine bakıldığında, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı olan PISA (Programme for International Student Assessment) sınavlarında üst başarı elde eden Finlandiya’da öğretmen eğitimi araştırma temellidir ve tüm alan öğretmenlikleri için yüksek lisans düzeyinde öğrenim zorunludur. Temel eğitimin ilk altı yılında tüm dersleri okutan sınıf öğretmenleri de yüksek lisans derecesine sahiptir. Statüsü oldukça yüksek olan öğretmenlik mesleği aynı zamanda yüksek yeterlikler de gerektirmektedir. Bu nedenle öğretmen adayları yoğun bir eğitim-öğretim süreci geçirmektedir (Ekinci ve Öter, 2010). Finlandiya’da sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğretmen adayları 180 kredilik lisans eğitiminden sonra 120 kredilik yüksek lisans eğitimine devam etmek durumundadır. Oulu Üniversitesi’nin sınıf öğretmen yetiştirme programına göre sınıf öğretmeni adaylarına dört farklı program seçme hakkı tanınmaktadır (University of Oulu, Faculty of Education, Primary Teacher Education, 2012):

1. Geniş Tabanlı Sınıf Öğretmeni Eğitimi (Broadly-Based Primary Teacher Education).
2. Kültürlerarası Öğretmen Eğitimi (Intercultural Teacher Education).
3. Sanat Tabanlı Sınıf Öğretmeni Eğitimi (Creative Arts Oriented Primary Teacher Education).
4. Teknoloji Tabanlı Sınıf Öğretmeni Eğitimi (Technology Oriented Primary Teacher Education).

Bu programlar arasında yer alan sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programı (Creative Arts Oriented Primary Teacher Education) öğretmen adaylarının kendi sanatsal becerileri üzerine inşa edilmiş olup, onların pedagojik bir bakış açısı ile gelişimlerini desteklemektedir. Ayrıca sanat eğitimi alanında yapılan çeşitli projeler sayesinde öğretmen adayları, felsefi ve bilimsel tartışma ortamlarında kendilerini ifade etme imkânı elde etmektedir. Sanat alanında donanımlı sınıf öğretmenleri yetiştirmek adına Finlandiya’da öğretmen eğitiminde uygulanmakta olan bu program örnek sayılabilecek bir model olarak görülebilir.

Görsel 1 ve Görsel 2’de Finlandiya’da Oulu Üniversitesi’nde sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki görsel sanatlar atölyesinden bir kesit görülmektedir. Bu atölye öğrencilerin rahat ve malzeme açısından donanımlı bir ortamda çalıştıkları izlenimini vermektedir. Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında sanat eğitimi derslerine uygun fiziki koşulların çok yetersiz olduğu bilinmektedir (İlhan, 2003; Şaktanlı, 2004; Özmenteş ve Bilen, 2005). Bu da derslerdeki uygulamaları bir anlamda güçleştirmektedir.

Görsel 1: Oulu Üniversitesi’nde sınıf öğretmeni yetiştirme programında sanat atölyesinden bir kesit.

Görsel 2: Oulu Üniversitesi’nde sınıf öğretmeni yetiştirme programında bir sanat atölyesi

Görsel 3 ve Görsel 4'te sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının sanat çalışmalarından örnekler görülmektedir. Görsel sanatlara dönük yapılan çalışmaların sergilenmesi sınıf öğretmeni adaylarının sanat alanında kendilerini geliştirmeleri bakımından önem taşımaktadır.

Görsel 3: Oulu Üniversitesi sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören öğrencilerin resim çalışmalarından örnekler.

Görsel 4: Oulu Üniversitesi sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programından öğrenci çalışmaları

Görsel 5'te Oulu Üniversitesi'nde sanat tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programında piyano derslerinin yapıldığı ve öğrencilerin de rahatça çalışabildiği bir piyano dersliği görülmektedir. Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirmede müzik eğitimi derslerinin dışında öğrencilerin bireysel çalgı dersleri de alabilmeleri ve kendilerine yukarıdaki gibi çalışma odalarının sunulması büyük bir gereksinimdir. Görsel 6'da müzik eğitimi dersleri kapsamında Finli sınıf öğretmeni adayları tarafından yapılmış ve farklı renk ve desenlerle boyanmış vurmalı çalgılar yer almaktadır.

Görsel 5: Oulu Üniversitesi sınıf öğretmeni yetiştirme programında bir piyano dersliği

Görsel 6: Müzik dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının yapmış olduğu vurmalı çalgılardan örnekler.

Görsel 7 ve Görsel 8’te Oulu Üniversitesi’nde teknoloji tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki bir atölyeden kesitler görülmektedir. Atölyelerdeki uygun koşullar sayesinde öğretmen adayları bu alandaki becerilerini geliştirebilmektedir.

Görsel 7: Oulu Üniversitesi teknoloji tabanlı sınıf öğretmeni yetiştirme programından bir atölye.

Görsel 8: Teknoloji atölyesinden bir kesit.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda sanat derslerindeki fiziki koşullar Türkiye'de örnek gösterilebilecek niteliktedir. Sınıf öğretmeni yetiştirme programı kapsamında görsel sanatlar derslerinin yapıldığı atölye Görsel 9 ve Görsel 10'da görülmektedir.

Görsel 9: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda görsel sanatlar atölyesinden bir görüntü.

Sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrencilerin rahatça çalışabilecekleri geniş bir resim atölyesinin bulunması, hem dersi yürüten öğretim elemanı hem de öğretmen adayları açısından önemli bir ihtiyaçtır.

Görsel 10: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda görsel sanatlar atölyesinden bir görüntü.

Görsel 11, 12, 13 ve 14’de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda müzik eğitimi derslerinin yürütüldüğü müzik dersliğinden kesitler görülmektedir.

Görsel 11: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda müzik dersliğinde öğretim elemanının kullandığı org, bilgisayar, duvar piyanosu ve vurmali çalgılardan bir görüntü.

Müzik dersliğinde öğrencilerin ikişerli olarak çalışabilecekleri yirmi adet org yer almaktadır (Görsel 12, 13 ve 14). Öğrenciler aynı zamanda kulaklıklar takarak derste öğrendikleri eserleri ve şarkıları rahatça pekiştirebilmektedir.

Görsel 12: Ankara Üniversitesi sınıf öğretmeni yetiştirme programında orglardan oluşan müzik dersliğinden bir görüntü.

Ankara Üniversitesi sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde öğrenciler çalgı olarak org öğrenmektedir. Şarkılara hem ritmik hem de ezgisel olarak rahatça eşlik edilebilmeyi sağladığı için org sınıf öğretmeni adayları için uygun bir çalgı olarak görülebilmektedir. Ayrıca şarkı öğretiminde de öğretmene kolaylıklar sağlamaktadır. Öğretmen bir yandan tek eliyle ezgiyi çalarak kolayca öğretebilmekte, diğer yandan da sınıfı yönetebilmektedir.

Görsel 13: Müzik dersliğinde öğrencilerin çaldığı orglardan bir görüntü.

Görsel 14: Müzik dersliğinde öğrencilerin çaldığı orglardan bir görüntü.

Türkiye’de 2014-2015 eğitim-öğretim yılına göre sınıf öğretmeni yetiştirme programında toplam 240 AKTS (Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi) karşılığı lisans dersleri bulunmaktadır. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin sınıf öğretmeni yetiştirme programına göre sekiz yarıyla ait ve 240 AKTS’ye karşılık gelen haftalık toplam 163 ders saati mevcuttur (seçimlik dersler hariç). Diğer üniversitelerde toplam ders saatleri değişiklik gösterebilmektedir. Bu dersler içerisinde sadece toplam 20 AKTS’ye karşılık gelen haftalık 18 ders saati sanat derslerine ayrılmıştır (Çizelge 2).

Çizelge 2

Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğretim Programında Yer Alan Sanat Dersleri ve AKTS Kredileri

Sanat Dersleri	Teorik	Uygulama	Ders Saatleri	Ulusal Kredi	AKTS Kredisi
Müzik	1	2	3	2	3
Müzik Öğretimi	1	2	3	2	3
Çocuk Edebiyatı	2	0	2	2	4
Sanat Eğitimi	1	2	3	2	3
Drama	2	2	4	3	4
Görsel Sanatlar Öğretimi	1	2	3	2	3
		Toplam	18	13	20

Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında müzik eğitimi dersleri toplam 6 AKTS krediden oluşmakta ve iki yarıyılta haftada 3’er ders saati olarak yürütülmektedir.

Sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlardaki müzik eğitimi derslerine tarihsel açıdan bakıldığında, Cumhuriyet döneminden bu yana sınıf öğretmeni yetiştirmede müzik derslerine yer verildiği ancak günümüze gelindikçe müzik ders saatlerinin azaldığı görülmektedir (bkz. Çizelge 3).

Çizelge 3

Cumhuriyet Döneminden Günümüze Kadar Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Müzik Derslerine Tarihsel Bir Bakış

Eğitim Kurumu	Müzik	Müzik Öğretimi
Darülmüallimin/ Darülmüallimat (1924)	5 yıl, toplam 5 saat	-----
Köy Müallim Mektepleri (1927)	3 yıl, toplam 6 saat	-----
İlköğretmen Okulları (1931)	5 yıl, toplam 10 saat	-----
Köy Enstitüleri (1940)		-----
İlköğretmen Okulları (1954)	6 yıl, toplam 12 saat	-----
İki Yıllık Eğitim Enstitüleri (1975)	Birleştirilmiş ders: 3 yarıyıl, toplam 6 saat	
İki Yıllık Eğitim Yüksek Okulları (1982)		
Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okulları (1989)	2 yarıyıl toplam 4 saat	1 yarıyıl, toplam 2 saat
Sınıf Öğretmenliği Bölümleri (1992)		
Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalları (1998)		1 yarıyıl, toplam 4 saat
Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalları (2006)	1 yarıyıl, toplam 3 saat	1 yarıyıl, toplam 3 saat
2006'dan günümüze değin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalları	1 yarıyıl, toplam 3 saat	1 yarıyıl, toplam 3 saat

Kaynak: (Şaktanlı, 2004; Kalyoncu ve Öztürk, 2009)

Çizelge 3 incelendiğinde, dört yıllık eğitim yüksekokulları ile birlikte sınıf öğretmeni yetiştirme programının eğitim süresinin uzatıldığı ancak günümüze gelindikçe müzik ders sürelerinin İlköğretmen Okullarına (1931, 1954) ve Köy Enstitülerine (1940) göre azaltıldığı görülmektedir. Sınıf öğretmeni yetiştirmede süreleri azaltılan müzik derslerinin sınıf öğretmeni adaylarına müzik eğitimi alanında gerekli yeterlikleri ne ölçüde kazandıracığı da bir tartışma konusudur. Aynı durum ilköğretim müzik ders saatleri için de söz konusudur. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (2012) ilköğretim kurumları (ilkokul ve ortaokul) haftalık ders çizelgesine göre müzik dersleri zorunlu ders olarak ilkokul 1., 2., 3., ve 4. sınıfta haftada 1 ders saati olarak işlenmektedir. Son derece yetersiz olan bu müzik ders saatleri ile öğrencilere müziksel yeterlikler kazandırabilmek oldukça güç görünmektedir.

Sınıf öğretmenliği 2006 yılı lisans programına göre müzik dersleri 3 ders saatidir. “Müzik” ders içeriği;

Müziğin temel bileşenleri, temel müzik bilgileri; nota bilgisi, müzikte aralık kavramı, müzikte ritm kavramı, şarkı dağarcığı oluşturulması; Türkiye’de ve dünyada müzik tür ve biçimleri; geleneksel müzikten çağdaş müziğe geçiş, çalgı öğretimi, toplu çalma ve söyleme, eğitimde müziğin rolü, yaratıcılığı geliştirmede müziksel işitme şeklinde ifade edilmektedir (YÖK, 2006).

1998 programında Müzik ders içeriğinde davranışsal içerikler hakim iken, 2006 programında kuramsal içerikler öne çıkmaktadır. Ayrıca 1998 programında ilköğretim 1., 2., 3., 4. ve 5. sınıfların müzik eğitimine çok uygun bir ifade olan “oyunlu çocuk müzikleri” kullanılırken 2006 programda “şarkı dağarcığı” ifadesi tercih edilmiştir (Kalyoncu ve Öztürk, 2009). “Müzik Öğretimi” ders tanımında ise;

Müzik öğretim yöntem ve teknikleri, nota öğretimi teknikleri, ritim ve melodiden yararlanarak Orff çalgılarıyla çocuklar için şarkıların düzenlenmesi, çalgının şarkı öğretiminde etkili kullanımı, oyun, müzik, dans, drama ve konuşma ilişkisi, müzik-estetik ilişkisi ile müziksel beğenin gelişirilmesi, müzik dersi etkinliklerinin diğer disiplinlerle ilişkilendirilmesi, İlköğretim müzik programı ile ilgili etkinlik uygulamaları ifadelerine yer verilmektedir (YÖK, 2006).

Sınıf öğretmenliği 2006 yılı lisans programında yer alan “Müzik Öğretimi” dersinde, 1998 programına göre ders konularına yönelik içeriklerde bir artış olmuştur. Bu programda öğrenci merkezli ve etkinlik ağırlıklı bir yaklaşımın var olduğu görülmektedir (Kalyoncu ve Öztürk, 2009). Önceki programların davranışçı yaklaşımlar doğrultusunda oluşturulduğu bilinmektedir, ancak 2006 programı yapılandırmacı anlayış temel alınarak hazırlanmıştır (Arıcı, 2011). Bu durum 2006 İlköğretim Müzik Programı için de söz konusudur. İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (2006), yapısalıcı, oyun dans devinim odaklı, Orff yaklaşımına dayalı (Köse, 2010), öğrencinin öğrenilen her bilgi ve beceriyi yaşamı içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürebilecek ilkeler göz önünde tutularak hazırlanmış ve ünite anlayışı yerine öğrenme alanları anlayışı üzerine yapılandırılmıştır (Arıcı, 2011). Programda bu öğrenme alanları, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” dört temel öğrenme alanı üzerine kurulmuştur (MEB, 2006).

İlköğretim Müzik Öğretim Programı (2006), öğrenme alanları ve kazanımlarla birlikte öğrencilerde temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini hedeflemektedir. Bu temel beceriler;

Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme müzik okur-yazarlığı edinebilme, estetik duyarlığa sahip olma; değerler ise; paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak ifade edilmektedir (MEB, 2006).

Programda yer alan kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyine göre birinci sınıftan itibaren sekizinci sınıfa kadar olan öğrenme-öğretme sürecini kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Programda sunulan örnek etkinlikler ise, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak onları aktif kılan, özel müzik öğretim yöntemlerinin (Dalcroze, Orff, Kodaly vb.) yanında genel öğretim yöntemlerine de yer verilen yapısalcı anlayışa uygun olarak hazırlanmıştır (Albuz ve Akpınar, 2009). Sınıf öğretmenliği lisans programının ve ilkokullar için hazırlanan öğretim programlarının aynı eğitim anlayışı doğrultusunda oluşturulmuş olması, öğretmen adaylarını sonraki mesleki yaşantılarına hazırlamada önemli rol oynamaktadır. Günümüzde öğretmen yetiştiren kurumların da öğretim programlarını gözden geçirerek, çağın ihtiyaçlarına cevap verecek düzenlemeler yapmaları bir gerekliliktir (Albuz ve Akpınar, 2009; Karaca, 2003). Sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan müzik ders içerikleri ile ilköğretim müzik dersi öğretim programının da birbiriyle paralellik göstermeleri gerekmektedir. Ayrıca bilimin hızla ilerlemesi, eğitim teknolojileri alanındaki yenilikler ve değişimler, eğitim programlarının içeriğinin değişmesini ve buna bağlı olarak öğretmenlerin yetiştirilmesinde yeni politikaların geliştirilmesini de gerekli kılmaktadır (Genç, 2000). Bu bağlamda okullarda günümüz toplumunun istek ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yeni ders düzenlemelerinin oluşturulması, ders içeriklerinin de bu doğrultuda hazırlanması önemli görülmektedir. Brandstätter'e (2009) göre öğretim-öğrenme süreçlerinde ders içeriklerinin yeniden düzenlenmesinin yanında; kişisel, zamansal ve mekânsal (uzamsal) temel koşullar da geliştirilmelidir.

Nitelikli bir eğitim-öğretimin en temel unsuru kuşkusuz alanında yetkin olan öğretmenler yetiştirmektir. Eğitimin gelişmesinin, öğretmenin niteliği ile doğru orantılı olduğu söylenebilir. Bu görüşü destekleyecek çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları öğretmen yeterliklerinin öğrenci başarısı üzerinde

etkili olduğunu göstermektedir. Hammond (2000), 50 ülkeyi kapsayan geniş bir örneklem üzerinde yaptığı araştırmasında öğrenci başarısı ile öğretmen niteliği arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (akt. Karacaoğlu, 2008.). Araştırmada öğrenci başarısı ile öğretmen niteliği arasındaki ilişki, öğrenci başarısı ile sınıf büyüklüğü, eğitime yapılan toplam harcama, öğretmen maaşları gibi etmenler arasındaki ilişkiden daha güçlü çıkmıştır. Öğretmen yeterliklerinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin alanlarında daha yetkin olabilmelerinin sağlanması, başarılı bir eğitim-öğretim sürecinin oluşmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda sınıf öğretmeninin müzik eğitimi alanında belli yeterlikler kazanması, daha nitelikli bir müzik eğitimi yaşantısına ve deneyimine sahip öğrencilerin yetişmesi anlamına da gelmektedir. Ancak Türkiye'deki araştırmaların bulguları, sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi alanında istenilen yeterliklere ulaşamadıkları yönündedir. **Küçüköncü'nün (1998)** yapmış olduğu “Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi” adlı araştırmada, sınıf öğretmenleri müzik eğitimi ile ilgili kendi yeterliklerini değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin müzik eğitimi ile ilgili bilgi, beceri ve ilgilerinin düzeyini ortaya koymak amacıyla 23 sorudan oluşan bir anket Çanakkale merkezde görev yapan 30 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırmada öne çıkan sonuçlardan biri sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullardan aldıkları müzik eğitiminin yeterli olmadığı, ses ve çalgıya dönük gerekli yeterliklere sahip olmadıkları yönündedir. Bununla birlikte öğretmenlerin sadece %20'si mezun olduktan sonra hizmet içi müzik eğitimi kursuna katılmış, katılanların büyük çoğunluğu bu kursların kendilerine çok katkı sağladığını belirtmişlerdir. Programın amaçları doğrultusunda müzik dersini tamamen gerçekleştirenlerin oranı %6, orta düzeyde gerçekleştirenlerinin oranı ise %60 olarak bulunmuştur.

Kocabaş (2000) “Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Derslerindeki Yetersizliklerine İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinin uygulanması konusunda kendilerini ne derece yeterli gördüklerini araştırmıştır. Araştırmaya İzmir il merkezinde görev yapan 350 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veriler araştırmacının hazırlamış olduğu anket formuyla toplanmıştır. Anket, kişisel bilgilerin yanında öğretmenlerin yeterliklerine ilişkin kapalı uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin müzik dersinde kendilerini yeterli görenlerin oranı %4, kısmen yeterli görenlerin oranı %29 ve kendilerini hiç yeterli görmeyenlerin oranı ise %67 olarak bulunmuştur.

Araştırmada müzik derslerinin müzik öğretmeni tarafından verilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı oldukça yüksek çıkmıştır (%91). Bununla birlikte araştırmada sınıf öğretmenleri müzik derslerinde kendi performanslarını düşünme ve geliştirme çabası içinde olmadıkları ve dağarcıklarını geliştirmek için fazla çaba harcamadan gereksinimlerini karşılama yollarına başvurdukları yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Şahin ve Aksüt'ün (2002) “I. Kademe Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmada müzik dersini yürüten sınıf öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri ortaya konulmuştur. Araştırma Uşak ilinde 230 öğretmenle yürütülmüştür. Araştırmadaki bulgular sınıf öğretmenlerinin müzik dersleriyle öğrencilerin sesini eğitebilme, çocuk şarkıları dağarcığı oluşturma, çocuk korolarını yönetebilme, çalgı çalma ve müzik eğitimiyle ilgili yayınları takip etme konusunda kendilerini yetersiz gördüklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırmada sınıf öğretmenleri müzik eğitimiyle ilgili hizmet-içi eğitim kurslarına ihtiyaç duyduklarını, müzik dersleri için gerekli fiziki koşulların, araç ve gereçlerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Mert'in (2006) “İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersi Öğretim Programı Birinci Kademe Bilişsel Amaç Ve Davranışlarına Ulaşma Durumunun Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezindeki bulgulara göre, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinde I. kademe müzik dersi öğretim programındaki bilişsel amaç ve davranışlara ulaşma durumuna yönelik, müzik öğretmeninden ders alanlar ile sınıf öğretmeninden müzik dersi almış olanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, müzik öğretmeninden ders alanlar diğer gruba göre çok daha başarılı bulunmuştur. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterlikleri ile ilgili sorunları bir anlamda ortaya koymaktadır.

Göğüş (2008) tarafından yapılan “İlköğretim I. Kademe Müzik Eğitiminde Öğretmenin Etkinliği” adlı araştırmada 20 ilköğretim kurumunda görev yapan sınıf öğretmenlerine müzik derslerinin işleyişine yönelik görüşleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri yeterli müziksel birikime sahip olmadıkları için müzik derslerini verimli bir şekilde yürütemedikleri yönünde görüş bildirmiştir. Sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimde kazandıkları yeterliklerinin müzik derslerini vermedeki yeterliliği sorgulandığında, sınıf öğretmenleri çoğunlukla “kısmen yeterli” (%102) şeklinde cevap vermiştir. Araştırmada hizmet-öncesi eğitimde sınıf öğretmeni

adaylarına müzik derslerini etkin işleyebilecek yeterli birikimlerin kazandırılması ve hizmet-içi eğitimle sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi alanında desteklenmesi konusunda öneriler getirilmiştir.

Şahin'in (2009) “Kırıkkale Merkezinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersi ile İlgili Yeterliklerine İlişkin Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinde, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan etkinliklerin uygulanmasındaki başarılarının düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Okan (2010) “Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersindeki Yeterlikleri Gerçekleştirmelerine İlişkin Görüşleri: Diyarbakır ili örneği” adlı yüksek lisans tezinde Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan 3089 sınıf öğretmenin müzik dersindeki yeterlikleri gerçekleştirme düzeylerini belirlemiştir. Araştırmanın sonunda sınıf öğretmenlerinin müzik dersini planlama ve uygulama yeterliklerini gerçekleştirme düzeylerinin düşük olduğu ve öğrencileri konserlere götürme, müziksel etkinlikler düzenleme gibi ders dışı etkinliklere de yeterli zaman ayırmadıkları ortaya çıkmıştır.

Çilingir ve Şentürk'ün (2012) “İlköğretim 1., 2. ve 3. Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarını Gerçekleştirebilmeleri Konusunda Kendi Yeterliklerine İlişkin Görüşleri (Aydın İli Örneği)” adlı araştırmasında müzik dersi öğretim programının kazanımlarını gerçekleştirme konusunda sınıf öğretmenlerinin kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerine öğretim programında gerçekleştirmede güçlük yaşadıkları kazanımlar, güçlük çekme nedenleri ve yeterliklerini geliştirmeye yönelik çabalarının neler olduğu konularında görüşleri sorulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili merkez ilçede bulunan 38 ilköğretim okulunda görev yapan 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmaya 1. sınıf öğrencilerini okutan 62 öğretmen, 2. sınıf öğrencilerini okutan 63 ve 3. sınıf öğrencileri okutan 73 toplam 198 sınıf öğretmeni katılmıştır. Sınıf öğretmenleri “Dinleme-Söyleme-Çalma” öğrenme alanı kazanımlarını gerçekleştirmede öğretmen yetersizliği, zamansızlık, öğrenciden kaynaklanan nedenler, sınıf düzeyi uygun olmama, fiziksel koşullar ve etnik-çevresel faktörleri güçlük çekme nedenleri olarak göstermişlerdir. Sınıf öğretmenleri “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” öğrenme alanlarına ilişkin kazanımları gerçekleştirmede yine aynı nedenleri

güçlük nedeni olarak göstermiştir. Araştırmada sadece bir öğretmen yeterliklerini geliştirmeye yönelik bir çalgı çalmayı öğrendiğini vurgulamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerini yürütmedeki güçlükleri, sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik derslerini ve bu derslerde öğretmen adaylarının yeterliklerinin hangi düzeyde olduğuna ilişkin konuları öne çıkarmaktadır. Türkiye’de sınıf öğretmeni adaylarıyla yapılan araştırmalar, öğretmen adaylarının müzik eğitimi alanındaki yeterlikleri kazanıma yeterince dönüştüremediklerini ortaya koymaktadır. Bunlardan biri **Şaktanlı’nın (2004)** “Son Sınıf Öğrencilerinin Lisans Programlarında Verilen Müzik Eğitimi Derslerine İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasıdır. Araştırmada, müzik derslerinde öğretmen adaylarının çalgı çalma becerisinin hedeflenen oranda olmadığı, öğretmen adaylarının besteleme ve şarkı söyleme becerisini istenilen düzeyde geliştiremedikleri ve derslerde kullanılan çalgıların ilköğretim I. kademe müzik derslerinin işlenişine yardımcı olma durumunda istenilen düzeyde olmadığı yönünde görüş bildirilmiştir.

Ercan (2006) “Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Programı Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim I. Devre Müzik Derslerine Yönelik Mesleki Alan Yeterliklerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Türkiye’deki beş üniversitede okuyan sınıf öğretmeni adaylarının, I. devre müzik derslerine yönelik mesleki alan yeterliklerini kendi görüşleri doğrultusunda, programdaki Müzik I-II ve Müzik Öğretimi derslerini dikkate alarak değerlendirmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının müzik öğretim yöntem ve tekniklerini yeterince bilmedikleri, ses eğitimi ile ilgili bilgilerinin kısmen ya da az olduğu ve çalgı olarak blokflütü sadece müzik dersini kısmen işleyebilecek düzeyde çalabildikleri belirlenmiştir. Araştırma öğretmen adaylarının çocuk şarkılarının özelliklerini ve Türk okul şarkıları bestecilerini kısmen tanıdıklarını, çocuk şarkıları dağarcığına ve koro yönetimine ilişkin bilgilerinin az olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adayları I. devre müzik derslerine kendilerinin değil, müzik öğretmenlerinin girmesi gerektiğini belirtmiştir.

Barış ve Özata (2009) “Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında Alınan Müzik-Müzik Öğretimi Derslerinin Öğretmenlik Uygulamalarındaki Yansımaları” adlı araştırmada sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinin öğretmenlik uygulamalarındaki yansımaları ortaya konulmuştur.

Araştırmaya göre sınıf öğretmeni adayları temel müzik bilgilerine sahip olma ve müzik dersi ile ilgili materyal hazırlayabilme konusunda kendilerini yeterli görmemektedir. Bunun dışında öğretmen adayları müzik derslerinde seslerini yeterince kullanamamakta, aldıkları ses ve çalgı eğitimini sınıf içi etkinliklerde kullanım için yeterli bulmamaktadır.

Demirsöz ve Kocabaş'ın (2009) “Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Müzik Başarılarının Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi” adlı araştırmada Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 2. sınıf öğretmen adaylarının müzik başarıları çeşitli değişkenler bakımından incelenmiştir. Araştırmaya 238 öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu anket formu ile öğretmen adaylarının cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, öğrenim gördükleri program, öncesinde müzik eğitimi alıp almama durumu, çalgı çalma durumu ve ailede müzikle ilgilenenlerin olup olmadığı şeklinde demografik bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının programda güz döneminde yer alan “Müzik I” dersinde bona, solfej, çalgı çalmadan aldıkları ara sınav notunun %40'ı, dönem sonu ise çalgı çalma düzeylerinden almış oldukları notun %60'ı bağlı değerlendirme sistemine göre müzik başarı düzeyleri elde edilmiştir. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının müzik başarıları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bayan öğretmen adayları erkeklere göre daha başarılı bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının müzik başarıları ile daha önce müzik eğitimi alma ve çalgı çalma durumu arasında anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Daha önce müzik eğitimi alan ve bir çalgı çalan öğretmen adayları diğerlerine göre daha başarılı bulunmuştur, ancak yaşa, mezun olunan liseye göre müzik başarılarına ilişkin olarak anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir.

Kutluk (2010) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlköğretim Müzik Eğitimi Hakkındaki Görüşleri ve Müzik Dersi Verme Konusunda Kendilerine Güvenleri” adlı araştırması, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda müzik eğitimi derslerine devam eden 2. ve 3. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya toplam 228 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü öğrencilerin cinsiyetlerini ve üniversite öncesindeki müzik

eğitimlerini müzik öğretmeninden alıp almadıklarını, anketin diğer bölümleri ise ilköğretim müzik eğitimine ilişkin yargılarını ve sınıf öğretmeni olduklarında yapacakları müzik dersleri konusunda kendilerine güvenme durumlarını ortaya çıkaracak sorulardan oluşmaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları İstiklal Marşı başta olmak üzere, diğer marş ve şarkıların anlam ve önemine uygun söylenmesi açısından müzik derslerini önemli görmüştür. Ayrıca araştırmanın sonunda öğrencilerin önemli bir bölümünün ilkokulda müzik eğitiminin gereğine ve yararlarına büyük oranda inandıkları, müzikli oyunları, blokflütü öğretme ve müzik dersini ilgi çekici hale getirme konusunda da kendilerine güvendikleri ortaya çıkmıştır.

Tebiş'in (2011) “Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Müzik Dersi Almış/Almakta Olan Öğrencilerin Genel Programları İçerisinde Mesleki Gelişimleri Açısından Müzik Derslerini Önemseme Durumları” adlı araştırması 2., 3. ve 4. sınıfa devam eden sınıf öğretmeni adaylarıyla yürütülmüştür. Araştırmada sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri açısından 2006 yılında uygulanmaya başlanan programda yer alan müzik derslerini önemseme durumları incelenmiştir. Araştırma bulgularında öğrencilerin müzik derslerini kredi bakımından yeterli buldukları ve müzik eğitimi derslerinin kendilerine kazandırdığı bilgi ve becerilerin mesleki birikimlerine katkı sağladığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmeni adayları, edinilen teorik bilgilerin ve çalgı çalma becerilerinin mesleki yaşantılarını kısmen destekleyeceği yönünde görüş bildirmiştir.

Çevik (2011) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Özyeterlik Düzeylerinin İncelenmesi” adlı araştırmasında sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik düzeylerini cinsiyet, sınıf düzeyi ve yaşa göre incelemiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının müzik öğretimi özyeterlik puanları orta düzeyde bulunmuştur. Ayrıca, kadın öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının erkeklerinkine göre daha yüksek çıkmıştır. Sınıf seviyeleri arttıkça müzik öğretimi özyeterliklerinin yükseldiği, 22-24 yaş grubundaki öğretmen adaylarının müzik öğretimi özyeterliklerinin 19-21 yaş grubundaki öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Burak (2014) “Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitiminde Etkili Öğretmen Özelliklerine Yönelik Algıları” adlı araştırmada sınıf öğretmeni ve okul öncesi öğretmeni adaylarının müzik eğitiminde etkili öğretmen özelliklerinin önemine yönelik algılarını ve bu özelliklerden kişisel, müziksel ve öğretme becerilerine dair hangi boyutu daha önemli bulduklarını ortaya koymuştur. Bunun için Teachout (1997) tarafından geliştirilen ve 40 maddeden ve üç alt boyuttan oluşan (kişisel özellikler 15 madde, müziksel özellikler 10 madde ve öğretme becerisi 10 madde) anket Türkçe’ye uyarlanarak kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının öğretme becerisine dair özellikleri ölçeğin üst sıralarında önemli buldukları, müziksel özellikleri ise ölçeğin alt sıralarında önemli buldukları ortaya çıkmıştır. Ancak okul öncesi öğretmeni adayları, müziksel özellikler ile ilgili bazı maddeleri sınıf öğretmeni adaylarından daha önemli bulmuşlardır (örneğin; konuya ilişkin materyaller konusunda bilgi sahibi olma, okul müzik eğitiminde kullanılan çalgıları çalabilme, yeterli derecede piyano çalma becerisine sahip olabilme). Araştırmacı bu bulguya okul öncesi öğretmen adaylarının etkili bir müzik eğitimi için müziksel davranışlarının önemine sınıf öğretmeni adaylarına göre daha fazla inandıkları yönünde bir yorum getirmektedir.

Türkiye’de yapılan araştırmalar ve tez çalışmaları sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi yeterliklerinin istenilen düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır. Araştırmaların genelde durum tespitine dönük betimsel araştırmalar olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerine dönük yapılan araştırmalarda sesini kullanma, çalgı çalma, şarkı dağarcığı oluşturma, müzik dersini planlama ve uygulama, müziksel etkinlikler düzenleme, sanat etkinliklerini takip etme ve müzik eğitimiyle ilgili yayınları takip etme konularında sınıf öğretmenlerinin kendilerini yeterli bulmadıkları görülmektedir. Aynı bulgulara sınıf öğretmeni adaylarıyla yapılan araştırmalarda da rastlanmaktadır. Araştırmalar sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretim yöntem ve teknikleri, koro eğitimi ve yönetimi, müzik dersi ile ilgili materyal hazırlama, sesini kullanma, çalgılarını müzik derslerinde etkili kullanma konularında güçlükler yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlardaki müzik eğitimi derslerindeki uygulamaları ve ders içeriklerini tekrar gözden geçirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu alanda yapılan araştırmalar, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğretim programını

müzik eğitimi dersleri açısından yeniden düzenleme ve program yeterliklerini tekrar tanımlama konusunda yapılacak olan çalışmalara ışık tutacaktır.

Yurt dışında yapılan araştırmalar da sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimindeki yeterliklerini ve aynı zamanda ilkokullarla birlikte sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik derslerinin durumunu ortaya koymaktadır. **Bresler (1994)** tarafından üç yıl süre ile yapılan araştırmada, Amerika Bileşik Devletlerinde sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde kendilerini yeterli görmediklerini ve müzik öğretim programlarında yaygın olarak yer verilen şarkı söyleme-dinleme gibi müzik faaliyetlerinden öteye gidemediklerini ortaya koymuştur (akt: Bohannon ve McDowell, 2010).

Gauthier ve McCrary (1999) üniversitelerde sınıf öğretmeni adaylarına müzik eğitimi alanında hangi derslerin verildiğini, bu derslerin içerik ve hedeflerinin neler olduğunu, ayrıca öğretim programı ve ders içeriğine dönük kararları etkileyen faktörlerin neler olduğunu öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmiştir. Araştırmada Ulusal Müzik Okulları Birliği'ne (National Association of Schools of Music) bağlı 530 yükseköğretim kurumuna anket gönderilmiş, bunlardan 316'sı (%60) değerlendirmeye alınmıştır. Ancak kullanılmayan veriler nedeniyle ankete toplam 276 kişi katılmıştır. Araştırmada sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan müzik dersleri incelenmiştir. Bunlar temel müzik bilgileri dersleri (fundamentals), öğretim yöntemleri dersleri (methods) ve bu ikisinin birleşiminden oluşan karma (combined) derslerdir. Öğretim elemanlarından derslerin hedefini en iyi yansıtan ifadeleri ankette işaretlemeleri istenmiştir. Buna göre temel müzik bilgileri derslerini verenlerin %97'si dersin hedefi olarak "müzik kavramlarını anlamayı geliştirmek" ifadesini seçmiştir. En çok seçilen ikincil hedef ifadesi "müziksel performans becerilerini geliştirmek"tir (%77). Öğretim yöntemleri derslerini veren öğretim elemanlarının en az %90'ı "dersi planlama becerilerini geliştirmek", "sınıfta müziği kullanmaya karşı olumlu tutum geliştirmek" ve "müziğin öğretimi için deneyimlerini geliştirmek" şeklinde hedef ifadelerini benimsemiştir. Karma (combined) dersleri verenlerin %85'i ankette yer alan altı hedef ifadesinin tümüne katılmıştır. Anketin son bölümünde yer alan 27 ders konusu üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar müziksel kavramlar, beceri gelişimi ve öğretim yöntemleridir. Tüm katılımcılar ders konuları arasından çoğunlukla "müziksel kavramlar" kategorisini seçmiştir. Öğretim elemanlarının verdikleri

derslerin ana hedeflerinin ve öğretim programına dönük kararları etkileyen faktörlerin neler olduğunu belirlemek için açık uçlu sorular da sorulmuştur. Buna göre temel müzik bilgileri dersini veren öğretim elemanları “temel müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmek” ifadesini en önemli ana hedef olarak belirtmiştir. Diğer taraftan öğretim yöntemleri dersini verenlere göre “öğrencilere sınıfta müziğin nasıl kullanılacağını öğretmek”, “temel müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmek” ve “öğretim becerilerini geliştirmek” dersin en önemli hedefleridir. Karma dersi verenlere göre “temel müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmek” ve “müziği etkili kullanmayı öğrenmek” en önemli hedeflerdir. Ders içeriğine dönük kararları etkileyen faktörler sorulduğunda tüm katılımcılar “öğretim elemanlarının felsefesi ve öğretim deneyimi” yönünde görüş belirtmiştir. Diğer faktörler “öğrencinin özgeçmişi”, “müzik eğitiminde yeni yaklaşımlar” ve “yerel ve ulusal standartlar” olarak sıralanmıştır. Araştırmada sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan müzik eğitiminin, sınıf öğretmeni adaylarının temel müziksel beceri ve bilgilerini geliştirmesi gerektiği konusunda öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun fikir birliği içerisinde oldukları görülmektedir. Araştırma süreci ve araştırmaya ilişkin bulgular ve sonuçlar ‘Journal of Research in Music Education’ dergisinde yayımlanmıştır.

Propst (2003) lisans eğitiminde yer alan müzik öğretim yöntemleri ders programıyla, müziğin sınıf öğretmenleri tarafından uygulanması arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Yapılan araştırmalar (Baker ve Saunders, 1994; Kinder, 1988; Price ve Burnsed, 1989) lisans eğitiminde yer alan kuramsal ve müzik öğretim yöntemlerine dönük dersler ile sınıf öğretmenlerinin kullandıkları etkinlikler arasında bir uyumsuzluğun olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda Propst’un araştırması önem taşımaktadır. Araştırmaya Amerika Bileşik Devletleri’nin güney orta-Atlantik bölgesinde Georgia (n= 106), Kuzey Carolina (n= 101), Güney Carolina (n= 100) ve Batı Virginia (n= 109) eyaletlerinden toplam 416 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı, gelişmiş bir literatür taraması, ayrıca benzer çalışmalarda kullanılan anketlerin incelenmesi ve araştırmacının sınıf öğretmeni adaylarıyla yapmış olduğu müzik öğretim yöntemleri dersinde elde ettiği deneyimler sonucu kısa yanıtli sorulardan hazırlanmıştır. Anket, müzik etkinliklerine ve müzik öğretim yöntemleri dersindeki kavramlara ilişkin hazırlanan 17 sorudan oluşturulmuştur. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin kullandıkları müzik etkinliklerinin, performans aktivitelerinden

daha çok yaratma (creating) ve yanıtlama (responding) odaklı etkinlikler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum birçok sınıf öğretmenin piyano veya ezgili çalgıları çalma veya şarkı söyleme konusunda kendilerini yeterli görmedikleri şeklinde yorumlanabilmektedir. Katılımcıların %42'si sınıflarında müzikten yararlanma konusuna ilişkin kümelenmişlerdir. Birinci küme; halk oyunlarına katılma, oyun şarkılarını söyleme, başka konularla müziği entegre etme, şarkılar-ritimler ve hareketler yaratma; diğer küme ise dinleme dersleri için çizelgeler hazırlama, özel müziksel kavramlara ilişkin dersler verme, solfej yapma, müzik notalarını okuma, bona yapma, arka fon müziği olarak çeşitli kayıtların çalınması, orkestra çalgılarını tanımlama şeklinde gruplanmıştır. Gruplandırma için diskriminant analizi kullanılmıştır. Diskriminant analizi, bir değişkeni etkileyen faktörlerden ayırt edici özelliği en yüksek olanı belirlemektedir. Araştırma sonuçlarının sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik öğretim yöntemleri ders içeriğini ve uygulamalarını ve bu dersleri yürüten öğretim elemanlarının ders işleyiş biçimlerini etkileyebileceği ifade edilmektedir. Ayrıca araştırmada öğretim elemanlarının, sınıf öğretmenlerinin sınıflarında uygulamak istedikleri müzik etkinliklerini dikkate alarak lisans eğitimindeki ders içerik ve uygulamalarını bu doğrultuda düzenlemeleri gerektiği vurgulanmaktadır.

Giles ve Frego (2004) 'Müzik Eğitimi Araştırmaları ve Uygulamaları' (Applications of Research in Music Education) deşisinde üç farklı okulda çalışan 18 sınıf öğretmeni ile yapmış olduğu nitel bir araştırmayı yayımlamıştır. Araştırmada sınıf öğretmenleriyle ses kaydı yoluyla röportajlar yapılmıştır. Araştırmanın amacı, sınıfta müziğin diğer disiplinlerle birleştirilmesinde (integration) kaç çeşit ve ne tür yaklaşımların öğretmenler tarafından kullanıldığını belirlemek, sınıf öğretmenlerinin diğer alan öğretmenleri ile işbirliğini ortaya koymak, sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde kendilerini ne kadar sorumlu hissettiklerini ve müzik eğitimi derslerinin sınıfta müziğin uygulanmasına dönük etkisini ortaya koymaktır. Bu çalışmanın bir diğer amacı, öğretmenlerin sanat hakkındaki görüşlerinin ve deneyimlerinin, müzik eğitimindeki disiplinlerarası çalışmalarda etkisini araştırmaktır. Görüşmeler öğretmenlerin kendi sınıflarında gerçekleştirilmiştir. Bu şekilde öğretmenlerin sınıf içi çalışmalarında yararlandıkları müzik materyalleri de araştırma boyunca incelenmiştir. Sınıf öğretmenlerine on tane açık uçlu soru sorulmuştur. Araştırmada müzik etkinlikleri ile ilgili elde edilen veriler Bresler'in

(1995) amaçlarına göre sanatın diğer disiplinler ile birleştirilmesine ilişkin belirlediği dört yaklaşıma göre gruplandırılmıştır. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

1. Yarara dönük yaklaşım (The Subservient Approach), farklı bilimsel amaçlar için sanatın tam anlamıyla bir araç olarak kullanıldığı bir birleştirme türü (type of integration) olarak ifade edilmektedir. Sanatın farklı disiplinler ve konularla birleştirilmesine dönük en yaygın kullanılan yaklaşımdır.
2. Duyuşsal yaklaşım (The Affective Style), öğretmenlerin sınıf atmosferini değiştirmek, öz saygıyı ve öz güveni geliştirmek şeklinde hedeflere ulaşmak için sanatı kullanmalarınıdır.
3. Sosyal Entegrasyon/Birleşme Yaklaşımı (The Social Integration Style), özel günlerde okulda yapılan toplantı, tören ve etkinlikler için sanatı bir araç olarak kullanıldığında ortaya çıkar.
4. Bilişsel Yaklaşım (The Co-equal, Cognitive Style), öğretmenlerin bilişsel beceriler ve estetik ilkeler içeren hedeflere sanatı dâhil ettiklerinde ortaya çıkar. Bu yaklaşım, sanatsal hedefleri diğer disiplinlerdeki hedeflerle aynı önem derecesine oturtur.

Araştırmada öğretmenlerin %89'u sınıfta müzikten yararlanırken doğrudan müziksel hedeflere ulaşmak için özel bir sorumluluk hissetmediğini, %70'i zaman yetersizliği nedeniyle sınıfta müziği haftada 15 dakikadan az yer verdiğini, %78'i müzik etkinlikleri ile ilgili olarak kendi sınıf düzeyindeki öğretmenlerle işbirliği yapmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ise bilişsel becerileri hedef aldıklarında müzik uzmanlarıyla işbirliği yaptığını belirtmiştir. Araştırmada öğretmenlerin tanımladıkları müzik etkinlikleri çoğunlukla farklı bilimsel amaçlar için sanatın tam anlamıyla bir araç olarak kullanıldığı bir birleştirme türünü ifade etmektedir (The Subservient Approach). Bunun dışında ikincil olarak sınıf öğretmenleri tarafından en sık kullanılan sınıf yönetimi ve sınıf atmosferi gibi farklı hedeflere hizmet eden müzik etkinlikleri ise duyuşsal yaklaşım (The Affective Style) olarak gruplandırılmıştır. Katılımcılar arasında müziğin farklı disiplinlerle birleştirilmesinde en az kullanılan yaklaşımın bilişsel yaklaşım (The Co-equal, Cognitive Style) olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmacılara göre çalışmadaki tüm bulgular ileride sınıf öğretmeni adayları için daha etkili müzik ders içeriklerinin hazırlanmasına ve uygulanmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca müzik eğitiminde disiplinlerarası çalışmaları yürütmek için farklı dört yaklaşımın kullanılabileceği konusunda öğretmen adaylarında farkındalığın oluşturulması gerektiği vurgulanmaktadır.

Berke ve Colwell'in (2004) araştırmasında üniversitede sınıf öğretmeni adaylarına verilen müzik öğretimi dersinde sınıf etkinliklerine katılmadan önce ve sonrasında, ön-test ve son-test ile adayların müzik yetenekleri, müzik bilgileri, müziksel hedeflere ve müziğin ilkökul öğretim programına entegre edilmesine dönük algılarında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı test edilmiştir. Araştırmada 34 öğretmen adayı üniversitedeki müzik derslerine katılmıştır. Bu derslerle öğretmen adaylarının müzik bilgilerinin geliştirilmesi ve ilkökuldaki müziksel hedefleri de işaret ederek, müziğin ilkökul öğretim programına entegre edilmesi konusunda içeriklerin sunulması hedeflenmiştir. Eğitim boyunca öğretmen adayları müzik bilgilerinin geliştirildiği çeşitli etkinliklere katılmıştır. Bu etkinlikler şarkı söyleme-yankı çalışmaları (echo singing), solfej ve Curwen el işaretleri kullanarak deşifre çalışmaları, düzenli vuruşu koruma-devam ettirme çalışmaları, ritim ve ezgi okuma-yazma ve temel müzik terminolojisine giriş niteliğinde çalışmaları kapsamaktadır. Eğitimin ilk gününde öğretmen adaylarına müziksel yetenekleri ve tutumlarına, müzik ile ilgili deneyimlerine, müzik bilgilerine, müziksel hedeflerin öğretimine ve müziğin ilkökul öğretim programına entegre edilmesine dönük sorular içeren bir ön-test uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının %68'inin şarkı söylediği veya bir çalgı çaldığı, 17'sinin ise özel dersler aldığı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarından sadece 9 kişi hiçbir müziksel deneyiminin olmadığını belirtmiştir. Bu araştırma ile birlikte önceki araştırmalar da (Duling, 1998; Hagen, 2000) önceden müziksel deneyimlere sahip olan öğretmen adaylarının müziğe ilişkin beceri ve tutumlarında pozitif bir algıya sahip olduklarını ortaya koymuştur. Araştırmada ön-test ve son testten elde edilen ortalama puanların karşılaştırılması ve korelasyon katsayısının hesaplanması, öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve tutumlarında, müziğin öğretiminde ve müziğin başka alanlara entegre edilmesinde pozitif yönde anlamlı bir değişimin (ilişkinin) olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın sonunda sınıf öğretmeni adaylarının, ilkökulda farklı disiplin ve ders konularında müziğin bir araç olarak kullanılmasına dönük müziksel deneyimler kazanabilmeleri konusunda önerilere yer verilmiştir. Araştırma aynı zamanda ileride ilkökulda çalışacak olan öğretmen adaylarının müzik eğitimi alanında bilgi, beceri, tutum ve güvenlerinin geliştirilmesi için lisans eğitiminde uygun ders içeriklerinin hazırlanmasının ve uygulanmasının, ayrıca sınıf öğretmenleri için müzik eğitimiyle ilgili hizmet-içi eğitim kurslarının önemine de değinmektedir.

Siebenaler (2006) yaptığı araştırmada yükseköğretimde verilen bir dönemlik temel müzik eğitimi (fundamentals) ile öğretim yöntemleri (methods) derslerinin, sınıf öğretmeni adaylarının beceri ve güven düzeyleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmada 55 öğretmen adayı, temel müzik eğitimi dersi ve öğretim yöntemleri dersi için iki gruba ayrılmıştır. Katılımcılara araştırmanın başında önceki müzik deneyimleri, müziğe ve şarkı söylemeye karşı tutumları ve çocuklarla yapılan müzik etkinliklerinde kendilerine ne düzeyde güven duydukları sorulmuştur. Araştırmadaki bulgular sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir çoğunluğunun çok az bir müzik geçmişine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre %49'unun hiçbir koroya katılmadığı, %61'inin bir orkestrada ya da bir toplulukta hiç çalmadığı, %47'sinin ilk ve ortaokuldaki müzik dersleri müzik öğretmeni tarafından yürütüldüğü belirlenmiştir. Araştırmada her iki gruba, onlar tarafından bilinen ve pek bilinmeyen iki şarkı öğretilmiştir (birinci bilinen şarkı: “America”, ikinci bilinmeyen şarkı “Hey Lidee”, şarkılar yedili ve beşli ses aralığındadır). Dönemin başında şarkı söyleme becerilerini ölçmek için öğretmen adayları teker teker kayıt odasına alınmıştır. Kayıt sürecine ilişkin yazılı yönergeler sunulduktan sonra kayıt başlamadan şarkıların başlangıç sesleri öğretmen adayına duyurulmuştur. Araştırmacı öğrencilerin kayıtlarını değerlendirirken, doğru sesle başlayıp başlamadıklarını, şarkıyı doğru ses/tonalitede söyleyip söylemediklerini ölçüt olarak almıştır. Her iki grupta ilk şarkıya doğru sesle başlayanların oranı %58, ikinci şarkı için ise oran %44'tür. On beş hafta boyunca gruplara haftada 2 defa 75'şer dakikalık eğitim verilmiştir. Ders programı, müziği okuma-yazma, çocuklar için şarkı eğitimi, şarkı yönetim teknikleri, yaşa uygun şarkı seçimi, hareket eğitimi, sınıf çalgılarının dâhil edilmesi, şarkılı oyunların öğretilmesi, dinleme etkinlikleri, disiplinler arası çalışmalar şeklindeki konuları kapsamaktadır. Ancak dönemin başında öğretilen iki şarkı 15 haftalık eğitimler boyunca hiç çalışılmamıştır. Eğitimin sonunda araştırmacı, şarkı söylemeye ve müzik öğretimine ilişkin öğretmen adaylarının tutumlarını belirlemek için dönemin başında sormuş olduğu soruları tekrar sormuştur. Ayrıca her iki şarkıya ilişkin öğretmen adaylarının tekrar bire bir ses kayıtları yapılmıştır. İlk ve son kayıtlar için daha önce Mizner (1993), Jellison ve Siebenaler (1992) tarafından kullanılan 7 puanlı değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve Pearson korelasyon katsayısı, “America” şarkısı için .939 ($p < .01$) ve “Hey Lidee” şarkısı için ise .963 ($p < .01$) olarak hesaplanmıştır. İkinci

kayıttan sonra “America” şarkısına doğru sesle başlayanların oranı %70 (%12’lik bir artış) ve “Hey Lidee” şarkısı için ise %61 (%17’lik bir artış) olarak bulunmuştur. Ayrıca dönemin sonunda şarkılı oyunları söyleme-çalma ($M = 4.24$; $M = 4.59$), çocuklarla şarkı söyleme ($M = 4.05$; $M = 4.46$), bir hareket eğitimi dersini işleme ($M = 3.93$; $M = 4.37$), uygun şarkıların seçimi ($M = 3.58$; $M = 4.26$), bir dinleme dersini işleme ($M = 2.91$; $M = 4.04$) ve müzik notasyonunu öğretme ($M = 2.56$; $M = 3.47$) şeklinde çeşitli müzik etkinliklerinde öğretmen adaylarının kendilerini rahat hissetme düzeyleri manidar bulunmuştur. On beş haftalık eğitim süresince sınıfta yapılan çalışmalar ve tekrarların sonunda öğretmen adayları şarkı söyleme becerilerinin geliştiğini, müzik etkinliklerini ve dersi yönetme konusunda kendilerine güven duyduklarını belirtmiştir. Dönemin başında şarkı söylemede kendilerini iyi olarak ifade edenlerin oranı %25 iken dönemin sonunda bu oran %39’a yükselmiştir.

Hash (2010) araştırmasında ABD’nin Michigan eyaletinde bulunan Calvin College’de öğrenim gören 116 sınıf öğretmeni adayının müzik dersine ve müzik öğretim programına ilişkin tutumlarını incelemiştir. Araştırmada anketler yoluyla elde edilen veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının müziğe ve onun öğretim programındaki yerine karşı olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Olumlu tutuma sahip olmalarında geçmişteki deneyimleri ve kendi müziksel yeteneklerinin de etkisi olduğu bazı araştırmalar ortaya koymuştur (Bowie, 2010; Abril and Gault, 2005; Berke and Colwell, 2004; Giles and Frego, 2004; Hagen, 2002). Bu araştırmadaki bulgular, sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun müzik öğretiminde kendilerini rahat hissetmediğini ve müzik dersinin alanın uzmanları tarafından yürütülmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir. Bununla birlikte araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu müziğin farklı alan ve konulardaki becerilerinin geliştirilebileceğini düşünmektedir. Ayrıca öğretmen adayları müziğin farklı disiplinlere entegre edilmesini desteklediklerini, bu süreçteki rollerinin önemini farkında olduklarını ve bu konuda kendilerini rahat hissettiklerini belirtmiştir. Araştırmada elde edilen diğer verilere göre, araştırmaya katılanlar müzik öğretim programındaki müziksel olmayan öğrenme çıktılarını, müzik ile ilgili olanlara göre daha önemli bulduklarını ifade etmiştir. Örneğin hemen hemen tüm katılımcılar, genel müzik öğretim programının en önemli öğrenme çıktılarını “güven ve öz saygıyı geliştirmek” ($M = 6.74$), “sosyal becerileri geliştirmek” ($M = 6.68$) ve “okuma-yazma öğrenimini desteklemek” ($M = 6.32$) olarak belirtmiştir. Ayrıca,

“halka açık performanslar sunmak” ($M = 6.01$) öğrenme çıktısının ortalaması, “şarkı söylemek” ($M = 5.37, z = -5.658, p < .001$), “çalgi çalmak” ($M = 5.23, z = -6.757, p < .001$) ve “müziği okumak” ($M = 5.15, z = -6.285, p < .001$) şeklindeki öğrenme çıktılarının ortalamasından anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Araştırma sonunda ortaya çıkan bulguların ileride sınıf öğretmeni adaylarının öğrenimleri süresince onların ihtiyaçlarını karşılayabilecek daha etkili müzik ders içeriklerinin düzenlenmesini ve uygulanmasını sağlayabileceği vurgulanmaktadır.

Pietra, Binder ve Devaney’in (2010) yaptıkları araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının müzik ve müzik eğitime karşı tutumları incelenmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının sınıf etkinliklerinde çeşitli müzikleri icra ederken algılanan rahatlık seviyeleri de incelenmiştir. Bunun yanı sıra tutum ve rahatlık üzerinde geçmişte okuldaki müzik deneyimlerinin etkisi de incelenmiştir. Ankete devlet üniversitesine devam eden 574 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Tüm öğrenciler ön koşul olarak temel müzik derslerine devam etmiştir. Araştırmada Lewis (1991) tarafından geliştirilen beşli likert tipi anket, araştırmacılar tarafından 4 dereceli ölçeğine göre uyarlanmıştır. Ankette geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış, yapı geçerliği için faktör analizi uygulanmıştır. Ankette müzik eğitiminin bilimsel ve sosyal yararları, öğretim programına müziğin dâhil edilmesi ve sınıfta müziğin öğretilmesine ilişkin rahat hissetme düzeyi şeklinde üç yapıyı temsil eden 17 madde bulunmaktadır. Araştırma bulguları, müziğin öğretim programına dâhil edilmesine yönelik sınıf öğretmeni adaylarının olumlu bir tutumu olduğunu ortaya koymaktadır. Müziğin programa dâhil edilmesine ilişkin pozitif yönde tutum ile önceki müziksel deneyimler arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Araştırma, öğretmen adaylarının müziksel deneyimleri ne kadar çok ise, müziğin programa dâhil edilmesine yönelik pozitif tutumlarının bir o kadar arttığını göstermektedir. Öğretmen adaylarının müziğin bilimsel ve sosyal etkisi hakkındaki tutumları da pozitif çıkmıştır. Bununla birlikte Lewis’in bulgularıyla birlikte en güçlü görüşler, müzikte katılım ve pozitif davranışlar, akademik başarı ve müziğin sosyal ve kültürel işlevi ile ilgili ifadeler oluşturmaktadır. Müziksel deneyimlerin fazla olmasının, müziğin akademik ve sosyal etkisine ilişkin öğretmen adaylarının tutumlarını olumlu olarak etkilediği söylenebilir. Sınıfta müziğe yer verme ve müzik öğretiminde kendilerini rahat hissetme ve istekli olma ile ilişkili olarak, öğretmen adaylarının tutumları genelde pozitif çıkmıştır. Pietra, Binder ve Devaney’e göre müziksel

becerilerin geliştirilmesi müzik eğitimcilerinin sorumluluğunda olmalıdır, ancak okullarda müzik öğretmeni ile sınıf öğretmeni arasında kendi uzmanlık alanları doğrultusunda karşılıklı yarara dönük bir ilişkinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Russel-Bowie'nin (2010) yaptığı araştırmada, müzik eğitimi ve görsel sanatlar eğitiminde sınıf öğretmeni adaylarının güven ve özgeçmişlerine ilişkin algıları tespit edilmiştir. Ayrıca müzik eğitimi ve görsel sanatlar eğitiminde öğretmen adaylarının güven ve özgeçmişlerinin ülkeler (Avustralya, Namibya, Güney Afrika, Amerika Bileşik Devletleri ve İrlanda) arasında bir farklılık gösterip göstermediği de araştırılmıştır. Araştırmaya beş farklı ülkeden uzmanlığını henüz almamış 939 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Veri toplama aracı, araştırmacının daha önce müzik eğitimi ile ilgili öğretmenler için yapmış olduğu uygulamalardan (1993) yola çıkılarak geliştirilmiş ve bu araştırma için kullanılmıştır. Beş derecelmeli Likert tipi ölçekte sanat formlarından dördüne ilişkin (dans, drama, müzik ve görsel sanatlar) sorular yer almaktadır. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması yapılmış, faktör analizi uygulanmıştır. Veri analizinde frekans, korelasyon, çapraz tablo ve ortalamalar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını test etmek için tek yönlü Anova varyans analizi yapılmıştır. Araştırma sonunda katılımcıların %25'i müzik eğitiminde, % 16'sı ise görsel sanatlar eğitiminde iyi bir özgeçmişe sahip olduğunu belirtmiştir. Güven ile ilişkili olarak katılımcıların %56'sı görsel sanatlar öğretiminde, katılımcıların %50'si ise müzik öğretiminde kendilerine güven duyduklarını ifade etmiştir. Araştırma sonuçları ülkeler arasında farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Ülkelerde en çok Avustralya ve Namibya arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Avustralya'daki öğretmen adayları zayıf bir müzik eğitimi geçmişine sahiptir. Avustralya'nın Yeni Güney Wales bölgesinden gelen öğretmen adayları öğrenim gördükleri devlet ilkokullarında müzik ve görsel sanatlar derslerinde uzmanın olmadığı bir eğitim-öğretim süreci geçirdiklerini belirtmiştir. Namibya ve Güney Afrika'dan gelenler ise sanatsal deneyimlerini günlük yaşamlarının (aile toplantıları, kutlamalar, tatiller, cenaze törenleri vb.) bir parçası olarak görmüştür. Aynı şekilde İrlandalı öğretmen adaylarının da zengin bir müzik eğitimi geçmişine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Onlar müziği, özellikle de şarkı söylemeyi, çalgı çalmayı yaşamlarının ve kültürlerinin bir parçası olarak görmektedir. Amerikalı öğrenciler de ilk ve ortaöğretimde hem okul içi hem de okul dışı müzik faaliyetlerinde (okul orkestrası, koro vb.) yer almıştır. Araştırmada her

ülkede sınıf öğretmeni adaylarının müziksel ve sanatsal becerilerini geliştirebilmeleri ve sanatın öğretimi için gerekli pedagojik yaklaşımları da öğrenmeleri için onlara fırsat verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Propst'un (2003) da savunduğu gibi, müzik eğitimi alanında öğretmenlerde geliştirilen güven ve yeterliklerin gelecekte okullarda daha etkili sanat eğitimi programlarının uygulanabileceğini göstermektedir.

VOICES Projesi (The Voices of European Teachers/Avrupalı Öğretmenlerin Sesi), 2013 yılında başlayıp 2015 yılında biten ve öğretmen eğitimine odaklanan uluslararası bir projedir. Bu projede öğretmenlerin yeterliklerini geliştirmek, farklı kültürlerden gelen öğretmenlerin işbirliğiyle çeşitli projeler üretmek, eğitim-öğretim adına değişimleri paylaşmak ve iletişimde bulunmak, ayrıca internet ortamında bir eğitim ağı (network) kurmak hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda farklı ülkelerin öğretmen yetiştiren kurumlarında hizmet-içi eğitim kursları düzenlenmiştir. VOICES projesi kapsamında İspanya'nın Barcelona şehrinde Şubat 2015'te yapılan bir hizmet-içi eğitim kursunda Hollanda, İngiltere ve Türkiye'den gelen öğretmenlerin birlikte hazırladıkları proje taslağı dikkati çekmektedir. "Bir şarkı hepimizi bir ses altında birleştirir" düşüncesinden hareketle, beş sınıf öğretmeni ve bir müzik öğretmeninden oluşan proje grubunda şarkılar yoluyla dört ve 11 yaş aralığındaki öğrencilerin yaratıcılığını geliştirmek, 21. yüzyıla dair kültürlerarsı anlayışı kavratmak, farklı kültürleri anlamak ve farklı dillere karşı saygı geliştirmek amaçlanmıştır. Bunun ilk adımı olarak projede görev alan öğretmenler öğrencileriyle birlikte kısa bir film hazırlamıştır. Bu kısa film kendi ülkelerinin milli marşlarından, ülkelerin en belirgin özelliklerini yansıtan imgelerden ve sınıfta çocukların kendilerini tanıtmalarından oluşmaktadır. İkinci adımda uluslararası bilinen bir ezgi olan "Tembel Çocuk/Brother John/Vader Jacob" şarkısı Türkçe, Flemenkçe ve İngilizce olarak sınıflarda söylenmiştir. Bunun için projedeki her ülke, şarkı sözlerinin doğru söylenmesi için öğretici müzik videoları hazırlayıp diğer ülkelerdeki okullara göndermiştir. Böylece çocuklar farklı bir dilde bilindik bir ezgiyi söylemeyi öğrenerek, o kültüre saygı da geliştirebilmektedir. Çalışmalar sırasında kayıtlar yapılmış, ayrıca skype aracılığıyla da karşılıklı olarak canlı performanslar izlenmiştir. Sınıf öğretmenleri bu şarkının diğer ülkelerdeki çocuklara nasıl öğretilbileceği konusunda sınıfta bir tartışma ortamı yaratarak öğrencilerin düşüncelerini almıştır. Diğer aşamada sınıf öğretmenleri, öğrencilerin farklı dillerdeki bu şarkıyı daha iyi

öğrenebilmeleri için müzik öğretmeni ile işbirliği yaparak sınıflarında farklı yöntem ve yaklaşımları da uygulamıştır (Nijhuis ve diğerleri, 2015).

Yurt dışında yapılan araştırmalar da sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik derslerinde güçlükler yaşadığını ortaya koymaktadır. Sınıf öğretmenlerinin ve adaylarının müzik eğitimi yeterliklerinin araştırılması, ayrıca ilkokul düzeyindeki sınıflarda hangi tür müzik etkinliklerine yer verildiğinin ve hangi yöntem yaklaşımlarının uygulandığının tespit edilmesi, lisans eğitiminde paralelliklerin kurulmasını kolaylaştıracak ve müzik öğretim programının gereksinimleri doğrultusunda düzenlenmesi ile ilgili çalışmalara yön verecektir. Bu bağlamda sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan müzik eğitimi derslerine ve öğretim programına yönelik Gauthier ve McCrary (1999), Propst (2003), Berke ve Colwell (2004), Giles ve Frego (2004), Siebenaler (2006) tarafından yapılan araştırmalar önem taşımaktadır. Yurt dışında durum tespitine dönük tarama modeli yaklaşımlarının dışında bu alanda yapılan deneysel çalışmalar dikkati çekmektedir. Bu deneysel araştırmalar sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitiminde bilgi, beceri, tutum ve öz güvenlerinin geliştirilebileceğini göstermektedir. Siebenaler (2006) araştırmasında öğretmen adaylarının şarkı söyleme becerilerinin geliştirilebileceğini kanıtlamıştır. Bununla birlikte verilen eğitimler sayesinde müzik etkinliklerini uygulamada öğretmen adaylarının kendilerine güven duydukları belirlenmiştir. Türkiye’de de bu alanda daha çok deneysel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Yeterliklerin geliştirilmesi bir anlamda hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimin önemini de ortaya koymaktadır. Farklı ülkelerdeki araştırmalar öğretmenlerin müziksel deneyimler elde ettikçe müzik derslerine yönelik tutumlarında bir artışın olduğunu ortaya koymaktadır (Berke ve Colwell, 2004; Hash, 2010). Bu bağlamda sınıf öğretmenlerine hizmet-içi eğitim kapsamında müzik eğitimi ile ilgili kurs ve seminerlerin sunulması, onların kendi yeterliklerini geliştirmesine olanak sağlayacak ve bir anlamda çok önemli bir gereksinimi karşılayacaktır. Bununla birlikte sınıf öğretmeni adaylarının kendi yetenek ve potansiyellerine odaklanmalarını sağlamak, lisans eğitimlerinde müziğe ilişkin olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmak ve müziğin öğretim programına dahil etmenin önemi konusunda onlarda farkındalık yaratmak, gelecekteki mesleki yaşantılarına katkı sağlayacaktır (Battersby ve Cave, 2014). Bu doğrultuda hizmet-öncesi eğitimdeki uygulamalar belirleyici olmaktadır.

Ortaya konulan görüşlerden hareketle, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda yürütülen “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” dersleriyle sınıf öğretmeni adaylarının ilkökul öğrencileri için belirlenen müziksel kazanımları hayata geçirebilecek yeterliğe ulaşıp ulaşmadıkları, araştırılması gereken bir konu olarak görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmada ilk adım olarak sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde kazanmaları gereken yeterliklerinin belirlenmeye çalışılması büyük önem taşımaktadır. Sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanları ile sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri doğrultusunda müzik eğitimi ders içeriklerinin, uygulamalarının ve Sınıf Öğretmenliği Program Yeterliklerinin geliştirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirilmesi ve bu doğrultuda sınıf öğretmenin müzik eğitimi alanında kazanması gereken yeterliklerin (niteliklerin) yeniden belirlenmesi ve tanımlanması da araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, sınıf öğretmeni yetiştirme programında “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken müzik eğitimi yeterliklerini, öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda saptamak ve görüşler arasında bir uzlaşma durumunun olup olmadığını belirlemek, ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının kendi yeterliklerine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu araştırmanın diğer amacı, öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanını, müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirmektir. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanlarının görüşlerine göre, “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının
  - a) kazanması gereken yeterlikler nelerdir?
  - b) kazanması gereken yeterlikler konusunda öğretim elemanları arasında bir uzlaşma var mıdır?

2. MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının müzik eğitimi yeterlikleri açısından uygun olup olmadığı konusunda öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının, “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterlikleri
  - a) önemli bulmalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
  - a) kazanma durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
  - b) önemli bulma ve kazanma durumlarına ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. Önem

Eğitimde standartların geliştirilmesi ve daha nitelikli eğitim hizmetlerinin sunulması, öğretmenlerin yeterliklerinin belirlenmesini ve geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle öğretmen yetiştirmede başarıyı arttırabilmek adına mesleki yeterliklerin öğretmen adaylarına kazandırılması gerekmektedir (Karaca, 2003). Sınıf öğretmeni yetiştirmede mesleki yeterlikler içerisinde müzik eğitimi alanındaki yeterlikler dikkati çekmektedir. Sınıf öğretmeninden beklenen sanat eğitimi ve onun bir dalı olan müzik eğitimi konusunda da belli bir yeterliğe ulaşmasıdır. Bu beklenti MEB'nın sınıf öğretmenleri için hazırlamış olduğu “Sanat ve Estetik” özel alan yeterlikleri ile daha da belirginleşmektedir. Ancak sınıf öğretmeni için hazırlanan “Sanat ve Estetik” yeterliklerinin, müzik eğitimi yeterliklerini ne kadar karşıladığı konusunda bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi alanında kendilerini geliştirmesine, ilkokulda daha nitelikli müzik öğretimi uygulamalarının hayata geçirilmesine yönelik bir farkındalık yaratması açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın, sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik ders içeriklerinin, uygulamalarının ve Sınıf Öğretmenliği Program Yeterliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının ihtiyaçları dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi konusunda bir yol gösterici kaynak olma özelliği taşıyacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırmanın sonunda elde edilen bulguların MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının, müziksel yeterlikleri daha ayrıntılı kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi konusunda katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmada geliştirilen “Müzik Eğitimi” Yeterlikler Taslağı ile sınıf öğretmenin

müzik eğitimi yeterlikleri ve her bir yeterliğe ilişkin performans göstergeleri ayrıntılı ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda sınıf öğretmeninin müzik eğitimi alanındaki performansının ölçümlenebilir ve gözlemlenebilir olması yönüyle araştırmanın önemli bir gereksinimi karşılayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Türkiye’deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri (öğretmen adayları) ve bu programda müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanları ile,
2. Sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanlarından Delphi tekniği ile elde edilen “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerine ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken yeterliklerle,
3. Sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” ders içerikleriyle,
4. MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı ve performans göstergeleriyle sınırlı tutulmuştur.

1.5. Tanımlar

Bu çalışmada geçen bazı kavramlar, çalışmaya özgü olarak aşağıda tanımlanmıştır.

Öğretmenlik Yeterlikleri: Bu çalışmada öğretmen yeterlikleri, sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler olarak tanımlanmıştır.

Sanat ve Estetik Yeterlik Alanı: MEB’in hazırladığı sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinde yer alan sekiz yeterlik alanından biridir. (ÖYEGM, 2008).

Bu çalışmada “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı kapsamında sınıf öğretmenin güzel sanatlarla ilgili temel bilgilere sahip olma, sanatsal etkinlikleri öğrenme sürecinde kullanma, öğrenme ortamları düzenlerken estetik bakış açısını dikkate alma ve

Atatürk'ün sanatın gelişmesine verdiği önemi içselleştirmelerini sağlayabilme yeterlikleri ele alınmıştır.

Performans Göstergesi: Yeterliklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin delili olabilecek ölçülebilir davranışlardır (ÖYEGM, 2006).

Bu araştırmada performans göstergeleriyle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ait performans göstergeleri kastedilmektedir.

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2007).

Müzik Öğretim Programı: Eğitim sistemi içinde; genel müzik eğitiminin hangi amaçlara ve davranış kazandırmaya yönelik olduğu, öğretme yöntem ve teknikleri, eğitimin hangi ortamlarda ve ne tür araçlardan yararlanılarak gerçekleştirilebileceği, sınav-ölçme durumlarının neler olduğunu ortaya koyan programlardır (Bozkaya, 2001).

Bu araştırmada müzik öğretim programı “2006 yılı İlköğretim Müzik (1., 2., 3. ve 4. sınıflar) Dersi Öğretim Programı” olarak tanımlanmıştır. Müzik dersi öğretim programı, öğrenme-öğretme süreçleri, kazanımlar, ölçme-değerlendirme bölümlerini kapsamaktadır.

İçerik: Öğretim programının bir ögesidir. Programda belirlenen amaçlara ulaşmak için “ne öğreteceğiz” sorusuna yanıt aranmaktadır (Demirel, 2007). Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen ders içeriği ve öğretim elemanlarının bu doğrultuda hazırladığı dersin hedefleri, içeriği, eğitim durumları ve sınav durumlarının yer aldığı izlençe (Tunçel, 2008) olarak tanımlanmıştır.

Bu araştırmada içerik kavramı ile Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda okutulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” ders içerikleri kastedilmektedir.

Kazanım: Planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencinin kazanması kararlaştırılan bilgi, beceri, değer ve tutumlardır (Uygar, 2011).

Bu araştırmada kazanım kavramı, sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitiminde müzik eğitimi derslerinde kazanması gereken bilgi, beceri, değer ve tutumlar olarak tanımlanmıştır.

BÖLÜM II

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeline, araştırmanın evren ve örnekleme, verilerin toplanmasına, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Sınıf öğretmeni adaylarının, sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterliklerinin saptanmasına ve MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirilmesine yönelik bu araştırmada betimsel tarama modeli yaklaşımı benimsenmiştir. Tarama modelleri, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2014). Araştırma için çalışma grupları belirlenerek katılımcıların bilgi, beceri ve görüşlerinin örnekleme dâhil edilen katılımcılar açısından ne şekilde dağıldığına bakılmıştır. Tarama yönteminin amacı katılımcıların, toplumların, olayların doğasını ve özelliklerini tanımlamaktır (McMillan ve Schumacher, 2001; akt. Özdemir, 2014). Bu nedenle bu tür araştırmalar betimleyici özelliklere sahip olan araştırmalardır. Bu araştırma da sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterliklerine ilişkin görüşlerine yer verildiği için betimleyici özelliğe sahiptir. Araştırmada aynı zamanda Delphi tekniği ile öğretim elemanlarından oluşan bir panel grubunun görüşleri doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmadaki veriler iki örneklem üzerinden toplanmış, belli özelliklere sahip ve belli ölçütleri karşılayan bireylere ulaşılması amaçlanmıştır. Araştırmada Delphi tekniği ile öğretim elemanlarından oluşan bir panel grubunun görüşleri doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde kazanmaları gereken yeterlikler belirlenmiştir. Bu nedenle araştırmada Delphi panel üyelerinin uzmanlıkları dikkate alınarak amaçlı bir seçim gerçekleştirilmiştir. Delphi uygulamalarında ilgili alanlardaki uzman kişilerin seçimi güvenilirliği arttıran unsurlardan biridir (Arık, 2013). Araştırmada Delphi uygulaması için evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma evrenini Türkiye’deki tüm devlet üniversitelerinde sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanları oluşturmaktadır. Evrene ulaşmak için Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalına sahip üniversitelerin bir listesi çıkartılmıştır (Ek A). Bu programda “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerini yürüten her bir öğretim elemanına e-posta yoluyla araştırmaya katılım için bir çağrı yollanmıştır. Çağrıya olumlu yanıt veren öğretim elemanları I. Delphi uygulamasına katılmıştır. Çalışma evreni olarak belirlenen Türkiye’deki üniversitelerde sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik derslerini yürüten öğretim elemanlarına Delphi uygulamaları için gönderilen çağrılar ve çağrılara olumlu yanıt verenlerin frekans dağılımı Çizelge 4 gösterilmektedir.

Çizelge 4

Araştırmaya Katılım İçin Gönderilen Çağrılar ve Yanıt Veren Öğretim Üyeleri

I. Delphi Uygulaması		II. Delphi Uygulaması		III. Delphi Uygulaması	
Yapılan Çağrı	Çağrıya yanıt verenler	Yapılan Çağrı	Çağrıya yanıt verenler	Yapılan Çağrı	Çağrıya yanıt verenler
(f)	(f)	(f)	(f)	(f)	(f)
81	60	60	49	49	36

Delphideki grup büyüklüğü (uzman grubunun sayısı) konusunda Armstrong (1979) ve Welty (1972), panel üyelerinin sayısının fazla olmasının büyük bir gereklilik oluşturmadığını vurgulamaktadır. İyi bir performansın ortaya çıkması bir şekilde çalışma desenine de bağlı olmaktadır. Brockhoff (1975) tarafından yapılan

deneysel çalışmalar, ideal koşullar sağlandığı takdirde dört kişiden oluşan grupların da çok iyi bir performans gösterebileceklerini kanıtlamaktadır (akt. Günaydın, 1999). Bununla birlikte Şahin'e (2001) göre ideal grup büyüklüğü 10-20 uzmandan oluşabileceği gibi 100 veya 100'ün üzerinde uzmanlardan oluşan gruplarla da çalışmak mümkün olabilmektedir. Araştırmada üç turlu bir Delphi uygulaması gerçekleştirilmiştir. Birinci Delphi uygulamasına katılım için çağrılara 60 öğretim elemanı yanıt vermiştir. Böylece %74 oranında bir geri dönüş olmuştur. Birinci Delphi uygulamasına katılan öğretim elemanının akademik unvanlarına göre dağılımı Çizelge 5'te görülmektedir.

Çizelge 5

Birinci Delphi Uygulamasına Katılan Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlarına Göre Dağılımı

Delphi Panel Üyelerinin Akademik Unvanları	f	%
Profesör Doktor	2	3
Doçent Doktor	2	3
Yardımcı Doçent Doktor	8	13
Öğretim Görevlisi Doktor	3	5
Öğretim Görevlisi	27	45
Okutman	15	25
Uzman	3	5
Toplam	60	100

İkinci Delphi uygulamasında 49 panel üyesi ile birlikte %82 oranında bir geri dönüş olmuştur. Diğer panel üyeleri e-posta olarak yollanan çağrılara yanıt vermemiştir. E-postaya yanıt vermeyen panel üyelerinin mobil telefonlarına mesaj yollanarak kendilerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak 11 panel üyesinden hiçbir geri bildirim alınamamıştır. II. Delphi uygulamasına katılan panel üyelerinden beşli Likert tipi ölçme aracı üzerinde müzik eğitimi yeterliklerine hangi düzeyde katıldıklarını, yeterliklere katılmıyorlar ise katılmama gerekçelerini belirtmeleri istenmiştir. II. Delphi ölçme aracında panel üyelerinin grubun eğilimini görmeleri için her bir yeterlik maddesinin yüzdesi ve önem derecesi de verilmiştir. İkinci Delphi uygulamasına katılan panel üyelerinin akademik unvanlarına göre dağılımı Çizelge 6'da görülmektedir.

Çizelge 6

İkinci Delphi Uygulamasına Katılan Öğretim Elemanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı

Delphi Panel Üyelerinin Akademik Unvanları	f	%
Profesör Doktor	2	4
Doçent Doktor	1	2
Yardımcı Doçent Doktor	7	14
Öğretim Görevlisi Doktor	3	6
Öğretim Görevlisi	20	41
Okutman	13	27
Uzman	3	6
Toplam	49	100

İkinci Delphi uygulaması sonunda uzlaşma sağlanamayan 10 yeterli maddesi uzlaşma göstermeyen 38 panel üyesine III. Delphi uygulaması olarak e-posta yoluyla tekrar yollanmıştır. E-posta olarak yollanan çağrılara iki panel üyesi hiçbir şekilde yanıt vermemiştir. Ayrıca panel üyeleri görev yaptıkları kurumdan birkaç defa telefonla aranmış, ancak kendilerine ulaşılamamıştır. Bu iki kişiye son olarak sosyal paylaşım sitelerinden ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak tüm bu çabalara rağmen kendilerinden herhangi bir geri bildirim alınamamıştır. Bu üçüncü turda panel üyelerinden uzlaşma sağlanamayan yeterli maddelerini önceki ankette vermiş oldukları kendi görüşlerini ve grubun eğilimini de dikkate alarak tekrar gözden geçirmeleri ve son görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Üçüncü Delphi uygulamasına katılan panel üyelerinin akademik unvanlarına göre dağılımı Çizelge 7’de görülmektedir.

Çizelge 7

Üçüncü Delphi Uygulamasına Katılan Öğretim Elemanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı

Delphi Panel Üyelerinin Akademik Unvanları	f	%
Profesör Doktor	1	3
Doçent Doktor	1	3
Yardımcı Doçent Doktor	4	11
Öğretim Görevlisi Doktor	2	6
Öğretim Görevlisi	17	47
Okutman	8	22
Uzman	3	8
Toplam	36	100

Araştırmanın diğer evrenini Türkiye’deki devlet üniversitelerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programına devam eden sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Bu evrenden hareketle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Buna göre araştırmanın örneklemini Türkiye’deki üniversitelerin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarından elde edilen veriler yansız olarak küme örnekleme yöntemiyle toplanmıştır. Küme örnekleme “evrendeki bütün kümelerin tüm elemanlarıyla birlikte eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme” denilmekte (Karasar, 1999:114) ve çalışma evreninde kendi içinde belirli özellikler gösteren değişik grupların olması durumunda kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın sınıf öğretmeni adaylarından oluşan örneklemini için ilk önce Türkiye İstatistik Kurumu’nun (www.tuikapp.tuik.gov.tr) istatistiki bölge birimleri sınıflamasına göre, İstanbul, Batı-Doğu Marmara, Ege, Batı-Orta Anadolu, Akdeniz, Batı-Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu-Ortadoğu-Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan üniversiteler taranarak üniversitelerin bölgelere göre dağılımı belirlenmiştir (Ek A). Evreni tanımlayabilmek için YÖK’ün belirlemiş olduğu sınıf öğretmeni programına ait kontenjanlar da dikkate alınmıştır. Buna göre, Türkiye’deki devlet üniversitelerinin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden sınıf öğretmeni adaylarının sayısının yaklaşık olarak 10.630 civarında olduğu belirlenmiştir. Sonraki aşamada her bir bölgeden yansız olarak seçilen devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri örnekleme dâhil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen üniversitelerde ölçek uygulanan sınıf öğretmeni adaylarının dağılımı Çizelge 8’te gösterilmektedir.

Çizelge 8

Araştırmaya Dahil Edilen Üniversitelerde Ölçek Uygulanan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dağılımı

Araştırmaya Katılan Üniversiteler	Gönderilen	Geri Dönen	
	Ölçek Sayısı f	Ölçek Sayısı f	%
1. Akdeniz Üniversitesi	164	92	56
2. Ankara Üniversitesi	164	82	50
3. Atatürk Üniversitesi	186	99	53
4. İnönü Üniversitesi	186	42	23
5. Adıyaman Üniversitesi	186	104	56
6. İstanbul Üniversitesi	114	36	24
7. Balıkesir Üniversitesi	124	88	71
8. Pamukkale Üniversitesi	186	85	46
9. Uludağ Üniversitesi	186	109	59
10. Niğde Üniversitesi	186	126	68
11. Bülent Ecevit Üniversitesi	186	86	47
12. Karadeniz Teknik Üniversitesi	186	117	63
Toplam	2054	1066	52

Çizelge 8’de araştırmanın örneklemini oluşturan 12 devlet üniversitesinin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören öğretmen adaylarına yollanan ve geri dönen ölçeklerin sayısı görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarına yollanan ölçekler için YÖK’ün kontenjanları dikkate alınmıştır. Kontenjanlara göre yaklaşık 2054 öğrenci olduğu, ancak kayıtlı öğrenci sayısının daha az da olabileceği tahmin edilmektedir. Yollanan ölçeklerden 1066’sı cevaplanmış olarak geri dönmüştür. Ölçekler bu anabilim dalında müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanları aracılığıyla uygulanmıştır. Ölçeğin uygulandığı sınıf öğretmeni adaylarının üniversitelere göre dağılımı Çizelge 8’de incelendiğinde, ölçeklerin 92’sinin Akdeniz Üniversitesi’nde, 82’sinin Ankara Üniversitesi’nde, 99’unun Atatürk Üniversitesi’nde, 42’sinin İnönü Üniversitesi’nde, 104’ünün Adıyaman Üniversitesi’nde, 36’sının İstanbul Üniversitesi’nde, 88’inin Balıkesir Üniversitesi’nde, 85’inin Pamukkale Üniversitesi’nde, 109’unun Uludağ Üniversitesi’nde, 126’sının Niğde Üniversitesi’nde, 88’inin Bülent Ecevit Üniversitesi’nde ve 117’sinin ise Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına ait olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının %61’i (655 kişi) üçüncü sınıfta ve %39’u (411 kişi) ise dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyete göre dağılımı Çizelge 9’da gösterilmektedir.

Çizelge 9

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	746	70
Erkek	320	30
Toplam	1066	100

Araştırmaya 746'sı kadın ve 320'si erkek, toplam 1066 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mezun olunan lise türüne göre dağılımı Çizelge 10'da gösterilmektedir.

Çizelge 10

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı

Mezun Olunan Lise Türü	f	%
Düz Lise	492	46
Anadolu Lisesi	418	39
Öğretmen Lisesi	67	6
Anadolu Öğretmen Lisesi	35	3
Diğer	54	6
	f	%
Kolej (Özel Okul)	9	1
Genel Lise	8	1
Çokprogramlı Lise	9	1
Süper Lise	7	1
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	5	1
Meslek Lisesi	5	1
Yurt Dışı	4	0
Sosyal Bilimler Lisesi	3	0
Açık Öğretim Lisesi	2	0
Gündüz Lisesi	1	0
Fen Lisesi	1	0
Toplam	54	6
	Toplam	1066
		100

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının mezun olunan lise türüne göre dağılımı incelendiğinde, öğretmen adaylarının %46'sının Düz Lise, %39'unun Anadolu Lisesi, %6'sının Anadolu Öğretmen Lisesi, %3'ünün Öğretmen Lisesi'nden ve %6'sının "Diğer" liselerden mezun olduğu görülmektedir. Çizelge 10'dan sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun Düz Lise ve Anadolu Lisesi mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının yükseköğretime geçmeden önce herhangi bir müzik eğitimi alıp almadıklarına ilişkin cinsiyete göre dağılım Çizelge 11’de gösterilmektedir.

Çizelge 11

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adayların Yükseköğretime Geçmeden Önce Müzik Eğitimi Alıp Almama Durumunun Cinsiyete Göre Dağılım

Müzik Eğitimi Alma Durumu	Cinsiyet					
	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	142	76	44	24	186	17
Hayır	604	69	276	31	880	83
Toplam	746	70	320	30	1066	100

Çizelge 11 incelendiğinde, öğretmen adaylarının %83’ü sınıf öğretmeni yetiştirme programına geçmeden önce herhangi bir müzik eğitimi almamıştır. Müzik eğitimi almamış olanların %69’u kadın ve %31’i erkek sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarından sadece 186’sı (%17) müzik eğitimi aldıklarını belirtmiştir. Müzik eğitimi almış olan öğretmen adaylarının %76’sını kadın ve % 24’ünü erkek sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Çizelge 12’de araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının yükseköğretime geçmeden önce müzik eğitimi alıp almama durumunun üniversitelere göre dağılımı görülmektedir. Buna göre, 12 devlet üniversitesinin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğu, lisans eğitimlerinden önce herhangi bir müzik eğitimi almadıklarını belirtmiştir (%83).

Çizelge 12

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yükseköğretime Geçmeden Önce Müzik Eğitimi Alıp Almama Durumunun Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Akdeniz Üniversitesi	22	24	70	76	92	100
Ankara Üniversitesi	26	32	56	68	82	100
Atatürk Üniversitesi	15	15	84	85	99	100
İnönü Üniversitesi	5	12	37	88	42	100
Adıyaman Üniversitesi	11	11	93	89	104	100
İstanbul Üniversitesi	3	8	33	92	36	100
Balıkesir Üniversitesi	15	17	73	83	88	100
Pamukkale Üniversitesi	18	21	67	79	85	100
Uludağ Üniversitesi	23	21	86	79	109	100
Niğde Ünivesitesi	13	10	113	90	126	100
Bülent Ecevit Üniversitesi	15	17	71	83	86	100
Karadeniz Teknik Üniversitesi	20	17	97	83	117	100
Toplam	186	17	880	83	1066	100

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının yükseköğretime geçmeden önce müzik eğitimi alıp almama durumunun lise türüne göre dağılımı Çizelge 13'de görülmektedir.

Çizelge 13

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yükseköğretime Geçmeden Önce Müzik Eğitimi Alıp Almama Durumunun Lise Türüne Göre Dağılımı

Lise Türü	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Düz Lise	77	16	415	84	492	100
Anadolu Lisesi	79	19	339	81	418	100
Öğretmen Lisesi	6	17	29	83	35	100
Anadolu Öğretmen Lisesi	15	22	52	78	67	100
Diğer						
	Evet	Hayır	Toplam			
	f	f	f			
Kolej (Özel Okul)	3	6	9			
Genel Lise	1	7	8			
Çokprogramlı Lise	0	9	9			
Süper Lise	2	5	7			
Yab.Dil Ağırlıklı Lise	1	4	5			
Meslek Lisesi	1	4	5			
Yurt Dışı	1	3	4			
Sosyal Bilimler Lisesi	0	3	3			
Açık Öğretim Lisesi	0	2	2			
Gündüz Lisesi	0	1	1			
Fen Lisesi	0	1	1			
Toplam	9	45	54			

Çizelge 13'e göre araştırmaya katılan Düz Lise mezunu sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir çoğunluğu (%84) yükseköğretime geçmeden önce bir müzik eğitimi almamıştır. Anadolu Lisesi, Öğretmen Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu sınıf öğretmen adaylarının ise yine büyük çoğunluğu (%81, %83, %78) üniversite eğitimlerinden önce herhangi bir müzik eğitimi almamıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinden önce bir çalgı çalma durumlarının üniversitelere göre dağılımı Çizelge 14'te görülmektedir.

Çizelge 14

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yükseköğretime Geçmeden Önce Bir Çalgı Çalma Durumuna İlişkin Dağılımı

Üniversiteler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Akdeniz Üniversitesi	19	21	73	79	92	100
Ankara Üniversitesi	16	20	66	80	82	100
Atatürk Üniversitesi	21	21	78	79	99	100
İnönü Üniversitesi	3	7	39	93	42	100
Adıyaman Üniversitesi	11	11	93	89	104	100
İstanbul Üniversitesi	2	6	34	94	36	100
Balıkesir Üniversitesi	17	19	71	81	88	100
Pamukkale Üniversitesi	16	19	69	81	85	100
Uludağ Üniversitesi	36	33	73	67	109	100
Niğde Üniversitesi	10	16	106	84	126	100
Bülent Ecevit Üniversitesi	16	19	70	81	86	100
Karadeniz Teknik Üniversitesi	33	28	84	72	117	100
Toplam	210	20	856	80	1066	100

Çizelge 14'e göre, sınıf öğretmeni adaylarının 856'sının (%80) lisans eğitimlerinden önce herhangi bir çalgı çalmamıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının sadece %20'si lisans eğitimlerinden önce bir çalgı çaldıklarını belirtmiştir. Çalgı çaldıklarını belirtenler arasında en çok çalınan çalgının blokflüt olduğu (%47) saptanmıştır. Diğer çalınan çalgılar ise sırasıyla; gitar (%17), bağlama (%15), keman (%4), melodika (%2), org (%2), mandolin (%2), ney (%2), darbuka-davul (%1), metalofon (%1) ve trompettir (%1). Araştırmada ölçeğe cevap vermeyen sınıf öğretmeni adayları ile cevap verenlerin özelliklerinin farklılık göstermediği düşünülmektedir. Ölçekleri geri dönmeyen sınıf öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türlerinin araştırmaya katılanlar ile benzerlik gösterdiği, ayrıca Türkiye'deki tüm liselerdeki müzik eğitimin niteliği düşünüldüğünde, müzik eğitimi alma ve çalgı çalma durumuna ilişkin tüm sınıf öğretmeni adaylarının özelliklerinin

farklılık göstermeyeceği tahmin edilmektedir. Bu nedenle araştırmada ölçeklerin uygulandığı sınıf öğretmeni adaylarının evreni temsil ettiği söylenebilir.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında yeterliklerinin saptanması ve MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının, müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirilmesi amacıyla alan uzmanlarının ortak görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının yeterliklerinin uzman görüşlerine göre belirlenebilmesi için Delphi tekniğinden yararlanılmıştır. Delphi tekniği, bir problem durumuna yönelik uzman görüşlerini sistematik olarak elde eden bir tekniktir. Son yıllarda Delphi tekniğinin eğitim alanındaki birçok problem durumunun çözümünde kullanıldığı, öğrencilere, öğretmenlere, velilere ve yöneticilere uygulandığı görülmektedir (Demirel, 2007, s. 90). Bu teknik ile bir probleme ilişkin farklı görüşlere sahip bireylerin, ardışık anket uygulamalarının sonunda uzlaşmaları-görüş birliğine varmaları amaçlanmaktadır (Şahin, 2001). Delphi yönteminin arkasındaki ana düşünce geleneksel olan grup eylemlerinde oluşabilecek dezavantajların üstesinden gelebilmektir. Fowles’e (1978) göre, Delphi tekniğini anonimlik, kontrollü geri bildirimler ve istatistiksel yanıtlar (çözümlemeler) karakterize etmektedir. Delphi tekniğindeki grup etkileşimi anonimdir. Öyle ki, Delphi panelinde yer alan uzmanların konuyla ilişkili yorumları, tahminleri, kestirimleri her türlü kimlik bilgisi gizli tutularak her turun sonunda gruba sunulmaktadır (Günaydın, 1999). Bu süreçteki en önemli konulardan biri Delphi çalışmasının amacının tüm panel üyeleri (uzman grubu) tarafından anlaşılmasıdır. Delphi çalışmasının amacı iyi anlaşılmadığı takdirde panel üyelerinin ilgilerini kaybederek çalışmadan kopmaları veya uygunsuz cevaplar vermeleri kaçınılmaz olmaktadır. Bu doğrultuda araştırma konusunun ilgili alanları hakkında panel üyelerini iyi bir şekilde bilgilendirmek, Delphi çalışmasında dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biridir. Delphi çalışmasına katılacak olan uzman grubuna ulaşmak için araştırmanın başında YÖK’ün internet sayfasından Türkiye’deki üniversitelerin eğitim fakülteleri taranmış ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’na sahip üniversitelerin bir listesi çıkartılmıştır (Ek A, Ek A.1). Uzmanların iletişim bilgilerine (e-posta adresleri, iş ve cep telefonu numaraları vb.)

ulaşmak için üniversitelerin web sayfaları tek tek incelenmiş ve bazı birimleri (Dekanlık, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Başkanlığı, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı ve Güzel Sanatlar Fakültesi) telefonla aranmıştır. Ancak bazı üniversitelerdeki öğretim elemanlarının iletişim bilgilerine ulaşılammıştır. Bunun nedenlerinden biri, bazı üniversitelerin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalındaki müzik derslerinin dışarıdan görevlendirmeye gelen öğretim elemanları tarafından yürütülmekte olduğu ve bu kişilerden bazılarının iletişim bilgilerinin bulunmasındaki güçlütür. Bilgilerine ulaşılan öğretim elemanlarına e-posta yoluyla araştırmanın konusu, amacı ve yöntemi ile ilgili kısa bir açıklama yollanmış ve araştırmaya katılmaları için davet edilmiştir. E-postaya cevap vermeyen öğretim elemanları ise cep telefonlarından tek tek aranmıştır. Araştırmaya katılım için daveti kabul eden uzman grubuna internette “google documents” sayfası üzerinden online hazırlanan Birinci Delphi Anketi yollanmıştır (Ek B, B. 1, B. 2, B. 3, B. 4). Birinci Delphi anketinde yeterliklere ilişkin iki açık uçlu soru, MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ilişkin 17 kapalı uçlu ve “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı performans göstergelerine ilişkin ise dört açık uçlu soru yer almaktadır. Anket çağrısına olumlu yanıt veren ancak süre içerisinde anketi cevaplamayan 23 kişiye, yeterliklere ilişkin açık uçlu iki kritik sorudan oluşan bir e-posta daha yollanmıştır. Burada amaç zaman aşımı veya ihmal olup olmadığının anlaşılmasını sağlamaktır. Gelecek olan cevaplar ile diğer uzman grubunun görüşlerinin uyuşması sonucunda analizlere geçilmesi düşünülmüştür. Birinci Delphi Anketinin sonunda 60 uzmandan gelen görüşler ortak temalar altında toplanarak gruplandırılmıştır. Yeterliklere ilişkin görüşlerin gruplandırılmasında Bologna süreci hedeflerine yönelik olarak “Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi” (TYYÇ) kapsamında temel alan yeterlilikleri altında tanımlanan “Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Temel Alanı Yeterlilikleri” dikkate alınmıştır. TYYÇ kapsamında 6. düzey lisans eğitimi olarak tanımlanan yeterlikler (Ek C); “Bilgi”, “Beceriler” ve “Yetkinlikler” olarak sınıflandırılmıştır. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi kapsamında Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Temel Alanı Lisans Yeterliliklerinde aşağıdaki genel düzey tanımlayıcıları (genel öğrenme kazanımları) kullanılmıştır (TYYÇ Yönetmeliği, 2011).

- Bilgi (Kuramsal, Olgusal ve/veya Uygulamalı)
- Beceriler (Kavramsal/ Bilişsel ve Uygulamalı)

- Kişisel ve Mesleki Yetkinlikler:
  - Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği
  - Öğrenme Yetkinliği
  - İletişim ve Sosyal Yetkinlik
  - Alana Özgü ve Mesleki Yetkinlik

Yukarıda belirtilen genel düzey tanımlayıcılarından hareketle, öğretim elemanlarından gelen görüşler “Bilgi”, “Beceri” ve “Yetkinlikler” başlıkları altında toplanmıştır. Birinci Delphi anketinde uzman grubu tarafından bildirilen görüşler içerik analizi ile çözümlenerek veriler kavramsallaştırılmış ve ortaya çıkan kavramlara göre veriyi açıklayan temalar saptanmaya çalışılmıştır. İçerik analizi yoluyla olguları anlamaya çalışırken bir yandan da önyargı ve öznellik ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır (Tavşancıl, 2001). Birinci Delphi anketine ilişkin görüşler yeterlik maddeleri halinde sıralanmış, frekans, yüzdeler ve önem sırası da katılımcılara sunularak ikinci Delphi anketi hazırlanmıştır (Ek D, D. 1). İkinci Delphi anketinde panel üyelerinden yeterlik maddelerine hangi düzeyde katıldıklarını beşli derecelmeli likert tipi ölçme aracında yer alan “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” şeklindeki seçeneklerden birine cevap vererek belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca yeterliklere katılmıyorsa katılmama nedenlerini seçeneklerin yanında yer alan boşluğa açıklamaları istenmiştir. İkinci Delphi anketinin sonunda, aritmetik ortalama ve standart sapmaya ilişkin betimsel istatistiklerin yanında medyan, çeyrekler arası fark hesaplanmış ve Çizelge 15’teki uzlaşma ölçülerinden hareketle uzlaşma sağlanamayan yeterlik maddeleri diğerlerinden ayrılmıştır.

Çizelge 15

Uzlaşma Ölçüleri

Uzlaşma	Uzlaşma Göstergesi
Yeterliklere Katılma Yönünde Uzlaşma	Eğer medyan ≥ 4 ve $\text{ÇAF} \leq 1$ ise Eğer $\text{ÇAF} \leq 1,5$ ve 4-5 frekans $\geq \%80$ ise
Yeterliklere <u>Katılmama</u> Yönünde Uzlaşma	Eğer medyan ≤ 2 ve $\text{ÇAF} \leq 1$ ise Eğer $\text{ÇAF} \leq 1,5$ ve 1-2 frekans $\geq \%80$ ise

Uzlaşılmayan yeterlik maddeleri, uzlaşma göstermeyen panel üyelerine III. Delphi anketi (Ek E) yoluyla tekrar yollanmıştır. Panel üyelerinden tekrar bu yeterlik maddeleri üzerinde düşünceleri, hem kendi hem de grubun eğilimini görerek son kararlarını yazmaları istenmiştir. Bu şekilde üçüncü Delphi uygulaması tamamlanmış oldu. Araştırmanın diğer alt amaçları doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterliklerini kendi görüşleri doğrultusunda ortaya koymak amacıyla Delphi uygulamalarının sonunda panel üyelerinin görüşlerinden hareketle hazırlanan ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması yapılarak sınıf öğretmeni adaylarına uygulanmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın genel amacına ve alt amaçlarına yanıt bulmak üzere araştırmada doküman incelemesinin yanında aşağıdaki ölçme araçları kullanılmıştır;

1. Müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanları için I., II. ve III. Delphi anket formu.
2. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında yeterliklerine ilişkin ölçek.

Delphi uygulamalarının sonunda öğretim elemanlarından gelen görüşler doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarına uygulanmak üzere beşli derecelmeli likert tipi çift sütunlu bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin ilk sütununda yer alan maddeler yeterlikleri önemli bulma, ikinci sütununda yer alan maddeler ise yeterlikleri kazanma durumunu ifade etmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan ölçeğin her bir maddedeki soru kipi uzman görüşüne başvurularak tekrar gözden geçirilmiş ve gerekli değişiklikler yapılarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir (Ek F, F. 1). Ölçekte yer alan her bir madde “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerine ilişkin bir yeterliği ifade etmekte ve “Müzik” dersi için 23, “Müzik Öğretimi” dersi için ise 26 yeterlik maddesi bulunmaktadır. Ölçek toplam 49 yeterlik maddesinden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarından istenen yeterlikleri ne derece önemli bulup/bulmadıkları ve aldıkları eğitimin sonunda yeterlikleri ne ölçüde kazanıp/kazanmadıkları konusunda kendilerini değerlendirmeleridir. Ölçme aracında önem derecesi açısından öğretmen adaylarının her bir yeterlik için “Çok Önemli”, “Önemli”, “Kararsızım”, “Önemli Değil”, “Hiç Önemli Değil”, yeterliği kazanma durumu açısından ise “Çok Kazandım”, “Kazandım”, “Kısmen Kazandım”,

“Kazanmadım”, “Hiç Kazanmadım” şeklindeki seçeneklerden birine cevap vermeleri istenmiştir.

Ölçeğin güvenilirliğini test etmek ve anlaşılabilirlik açısından değerlendirmek için ön uygulama grubu olarak Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programında okumakta olan 123 sınıf öğretmeni adayına uygulanarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bununla birlikte ölçeğin yapısını belirlemek için faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, aynı niteliği ölçen, birbiriyle orta düzeyde veya ilişkili değişkenleri bir araya getirerek ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir tekniktir (Balcı, 2001, Büyüköztürk, 2002). Ön uygulama sonunda yeterlik maddelerinin öğretmen adayları tarafından iyi anlaşıldığı ortaya çıkmış, herhangi bir ifade değişikliğine gerek duyulmadan asıl uygulamaya geçilmiştir. Delphi tekniğinden yararlanılarak geliştirilen ölçek ile sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimindeki yeterlikleri ne düzeyde önemsedikleri ve ne düzeyde bu yeterlikleri kazandıkları ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

2.4.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimi Yeterliklerine İlişkin Veri Toplama Aracının Geçerlik Güvenirlik Çalışması

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında yeterlikleri Delphi tekniği ile belirlendikten sonra içerik-kapsam geçerliği açısından ölçekteki maddelerin ölçme amacına uygunluğu konusunda üniversitede görev yapan alan uzmanlarının ve öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi yeterliklerini ortaya koymak amacıyla hazırlanan ölçeğin ön uygulama formu son şeklini almıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek ve anlaşılabilirlik açısından değerlendirmek için ölçek ön uygulama grubu olarak Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan 123 sınıf öğretmeni adayına uygulanmıştır. Ölçeğin ön uygulamasından elde edilen veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi yapılarak ölçme aracının faktör yapısı belirlenmiştir. Ancak veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığını değerlendirmek için ilk önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi (Barlett test of Sphericity) uygulanmıştır. Veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığını tespit etmek için öncelikle değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarının incelenmesine gerek duyulmaktadır. Değişkenler arasındaki korelasyonlar ne kadar yüksek ise, değişkenlerin ortak

faktörler oluşturma olasılıkları da o kadar yüksektir (Kalaycı, 2009). Çizelge 16’da KMO ve Barlett’s testi sonuçları görülmektedir.

Çizelge 16

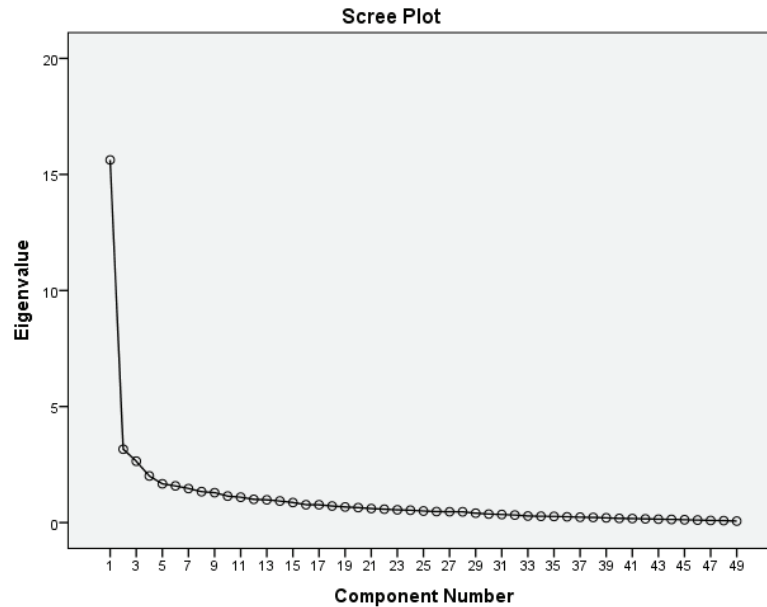
KMO ve Barlett’s Testi Sonuçları

KMO ve Barlett’s Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.855
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3610.900
	df	1176
	Sig.	.000

Çizelge 16’da KMO testi .855 olarak görülmektedir. Faktör analizinin uygulanabilmesi için KMO testinin 0.50’den daha büyük olması beklenmektedir (Metin, 2014). Buradan hareketle yapılan KMO testinin değeri, $.855 > 0.50$ olduğundan dolayı ölçme aracının uygulandığı örneklemin faktör analizi yapmaya uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca Çizelge15’ten anlaşılacağı gibi Barlett’s testi de anlamlı çıkmıştır (Sig., $p < 0.05$). Bu durum değişkenler arasında faktör analizi yapmaya uygun bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Faktör analizinde ölçeğin kaç faktörden oluştuğuna ve bu faktörlerin ölçülmek istenen olguyu ne derecede ölçtüğüne ilişkin faktör analizi çizgi grafiğinden (scree plot) ve faktör özdeğer istatistiğinden yararlanılmıştır. Elde edilen faktör analizi çizgi grafiği, Görsel 15’te verilmiştir.

Görsel 15

Faktör Analizi Çizgi Grafiği (Scree Plot)

Görsel 15'teki faktör analizi çizgi grafiğinde görüldüğü gibi, ikinci faktörden itibaren çizgi grafiği eğimini kaybetmeye başlamaktadır. Bu nedenle faktör sayısı iki veya üç faktörle sınırlandırılabilir. Faktör sayısını belirlemede ayrıca özdeğer (Eigenvalue) istatistiğinden yararlanılmıştır. Buna göre analizde faktör sayısı iki olarak tanımlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Çizelge 17'de verilmiştir.

Çizelge 17

Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri	
			Faktör-1	Faktör-2
1	.292	.525	.484	.242
2	.270	.494	.480	.197
3	.198	.445	.334	.294
4	.416	.597	.612	.203
5	.296	.524	.495	.227
6	.377	.613	.493	.367
7	.310	.556	.408	.379
8	.335	.560	.520	.254
9	.339	.578	.487	.319
10	.346	.505	.580	.098
11	.258	.504	.423	.280
12	.334	.499	.568	.102
13	.444	.585	.652	.137
14	.241	.422	.484	.083
15	.472	.499	.686	-.035
16	.712	.700	.838	.096
17	.569	.680	.729	.194
18	.476	.616	.670	.164
19	.425	.620	.603	.249
20	.409	.630	.551	.326
21	.391	.611	.552	.294
22	.412	.641	.508	.393
23	.462	.669	.433	.524
24	.323	.525	.540	.176
25	.354	.584	.517	.294
26	.258	.508	.384	.333
27	.332	.566	.500	.286
28	.343	.569	.523	.265
29	.276	.525	.399	.341

(devam ediyor)

Çizelge 17'nin devamı

Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri	
			Faktör-1	Faktör-2
30	.284	.517	.309	.435
31	.460	.645	.356	.577
34	.478	.572	.183	.667
35	.407	.446	.043	.636
36	.300	.547	.425	.345
37	.316	.514	.243	.507
38	.317	.501	.214	.520
39	.335	.513	.215	.538
40	.227	.422	.177	.442
41	.524	.534	.089	.718
42	.428	.624	.347	.555
43	.400	.603	.333	.538
44	.253	.435	.168	.473
45	.427	.653	.494	.427
46	.535	.731	.544	.489
47	.393	.614	.385	.495
48	.422	.626	.363	.539
49	.371	.575	.307	.526
Açıklanan Varyans				
Toplam: %38.34				
Faktör-1: %21.16				
Faktör-2: %17.17				

Hazırlanan ölçek iki faktörlüdür. Faktörlerden birincisi ölçeğe ilişkin toplam varyansın %21.16'sını, ikinci faktör %17.17'sini açıklamaktadır. İki faktörün açıkladıkları toplam varyans %38.34'dir. Ölçekteki yedi madde (3, 7, 23, 26, 29, 36, 45) her iki faktörde binişik maddeler olarak görülmektedir. Ancak her biri birinci faktör ve ikinci faktör için önemli bir yeterliği ifade ettiği için ölçekten çıkarılmamıştır. Birinci faktöre ilişkin güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa = .94, ikinci faktöre ait güvenilirlik katsayısı ise Cronbach alfa = .90 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeğin yapısını belirlemek için tekrar 1066 kişi üzerinde açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Çizelge 18'de ve Çizelge 19'da gösterilmiştir.

Çizelge 18

KMO ve Barlett's Testi Sonuçları

KMO ve Barlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.978
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	31940.898
	df	1176
	Sig.	.000

Çizelge 18'de 1066 kişi üzerinden yapılan KMO testinin değeri .978 olduğu ve Barlett's testinin de anlamlı çıktığı (Sig., $p < 0.05$) görülmektedir. Bu durum değişkenler arasında faktör analizi yapmaya uygun bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Çizelge 19'da döndürülmüş temel bileşenler analizi sonuçları görülmektedir.

Çizelge 19

Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri	
			Faktör-1	Faktör-2
1	.365	.585	.319	.514
2	.453	.655	.369	.563
3	.381	.575	.261	.559
4	.412	.593	.258	.588
5	.423	.588	.234	.607
6	.419	.586	.234	.604
7	.352	.520	.179	.566
8	.414	.619	.327	.554
9	.479	.651	.310	.618
10	.485	.633	.256	.647
11	.519	.667	.294	.658
12	.431	.639	.358	.550
13	.501	.664	.311	.635
14	.462	.633	.286	.617
15	.445	.555	.146	.651
16	.554	.651	.221	.711
17	.565	.672	.253	.708
18	.555	.706	.346	.659
19	.553	.711	.364	.649
20	.530	.723	.463	.562
21	.246	.481	.262	.421
22	.440	.638	.335	.572
23	.480	.659	.328	.610
24	.334	.571	.349	.461

(devam ediyor)

Çizelge 19'un devamı

Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri	
			Faktör-1	Faktör-2
25	.464	.681	.496	.466
27	.418	.646	.461	.453
27	.418	.646	.461	.453
31	.542	.710	.649	.348
36	.500	.688	.609	.360
37	.483	.579	.684	.123
38	.610	.715	.734	.267
39	.558	.688	.698	.266
40	.419	.621	.575	.298
41	.533	.682	.673	.282
42	.583	.724	.690	.326
43	.537	.693	.665	.307
44	.479	.627	.656	.222
45	.592	.724	.705	.310
46	.582	.729	.683	.340
47	.588	.725	.697	.319
48	.518	.696	.630	.348
49	.522	.681	.659	.295
Açıklanan Varyans				
Toplam: %48.64				
Faktör-1: %25.19				
Faktör-2: %23.44				

Faktör özdeğer istatistiğine göre birinci faktör toplam varyansın %25,19'unu, ikinci faktör %23,44'ünü açıklamaktadır. İki faktörün açıkladıkları toplam varyans %48,64'tür. Açıklanan varyans oranının %30'un üzerinde olması ölçme aracının yapı geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir. Faktör döndürme sonrasında ölçme aracının birinci faktörünün 23 (1-23), ikinci faktörünün ise 26 (24-49) maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre 25., 26. ve 27. maddelerin binişik olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak bu maddelerin faktör yük değerlerinin yüksek olması ve önemli yeterlik ifadeleri olarak görüldüğünden ölçekte kalmıştır. Maddelerin içerikleri dikkate alınarak birinci faktör "Müzik" dersi yeterlikleri, ikinci faktör ise "Müzik Öğretimi" dersi yeterlikleri olarak adlandırılmıştır. Her iki faktöre ilişkin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Birinci faktör olan "Müzik" dersi yeterliklerinin (1.-23. maddeler) güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa = .94, ikinci faktör olan "Müzik

Öğretimi” dersi yeterliklerinin (24.-49. maddeler) güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa = .96 bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik katsayısının 0.80 ile 1.00 arasında olması ($.80 \leq \alpha < 1.00$) ölçme aracının yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Çift sütunlu ölçeğin “Önem Derecesine” ait maddelerin ortalaması 4,27 (Min 3,66, Max. 4,77), standart sapmaları ise .50- .97 arasındadır. Bu ölçeğin “Yeterlikleri Kazanma Durumuna” ait maddelerin ortalaması ise 3,56 (Min 2,71, Max. 4,33), standart sapmaları ise .61 - 1.16 arasındadır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde araştırmanın amacına uygun olarak aşağıdaki teknikler kullanılmıştır;

1. Sınıf öğretmeni adaylarına uygulanmak üzere hazırlanan ölçeğin güvenilirliğini test etmek ve anlaşılabilirlik açısından değerlendirmek için bir ön uygulama yapılarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ön uygulama olarak hazırlanan ölçek, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan 123 sınıf öğretmeni adayına uygulanmıştır. Daha sonra çift sütunlu ölçeğin yapısını belirlemek, kaç faktörden oluştuğunu ve bu faktörlerin ölçülmek istenen olguyu ne derecede ölçtüklerini belirleyebilmek için açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığını değerlendirmek için ise ilk önce Kaiser- Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi (Barlett test of Sphericity) uygulanmıştır.
2. Ölçeğin faktör yapısını belirleyebilmek için döndürülmüş temel bileşenler analizi (Varimax with Kaiser Normalization) uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre ölçeğin yapısının iki faktörlü olduğu belirlenmiştir.
3. İki faktörlü olan ölçeğin her bir faktörü için güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa (α) hesaplanmıştır.
4. Ölçek yoluyla öğretmen adaylarından elde edilen veriler amaca uygun olarak her bir maddeye ilişkin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca her ifade ile ilgili görüşün eğilimini göstermek için aritmetik ortalama (X) ve her ifadeye verilen cevabın genel ortalamadan ne kadar saptığını ve ortalamayı ifade eden ölçünün gücünü göstermesi açısından standart sapma

(ss) değerleri kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi için SPSS 17.00 istatistik paket programından yararlanılmıştır.

5. Sınıf retmeni adaylarının yeterlikleri önemli bulma ve yeterlikleri kazanma durumuna ilişkin genel ortalama puanları arasındaki farkın anlamlılığı için ilişkili örneklemler için t-testi (Paired Samples T-Test) uygulanmıştır.
6. Delphi uygulamalarında frekans, yüzde, ortalama puan ve standart sapmalarının dışında panel yeleri arasında uzlaşmayı göstermek için çeyrekler arası fark (AF) ve medyan şeklindeki istatistiklere yer verilmiştir.

BÖLÜM III

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümünde araştırmanın alt amaçlarına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Buna göre, birinci alt amaç için sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanlarının görüşlerine göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adayının sahip olması gereken yeterliklere ve bu yeterlikler konusunda öğretim elemanları arasında uzlaşmaya dair elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. İkinci alt amaca yönelik öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının, müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirilmesine ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Üçüncü alt amaç doğrultusunda ise sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde yeterlikleri önemli bulma ve kazanma durumlarına ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterliklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada Delphi tekniği ile öğretim elemanlarından oluşan bir panel grubunun görüşleri doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterlikleri saptanmaya çalışılmış ve bu yeterlikler konusunda öğretim elemanları arasında bir uzlaşma durumunun olup olmadığı ortaya konulmuştur. Bu nedenle araştırmada üç turlu bir Delphi uygulaması gerçekleştirilmiştir. Birinci Delphi uygulamasına katılan 60 öğretim elemanı kendilerine sorulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarına hangi yeterlikler kazandırılmaktadır? sorusuna ilişkin verdikleri yanıtları yeterlik maddeleri halinde yazmıştır.

Öğretim elemanlarından gelen görüşler YÖK'ün (2011) TYYÇ kapsamında “Bilgi”, “Beceri” ve “Yetkinlik” başlıkları altında toplanmıştır. Birinci Delphi uygulamasına ait betimsel istatistikler (frekans, yüzde ve önem sırası) Çizelge 17 ve Çizelge 18’de yer almaktadır. “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerine ilişkin yeterliklerin frekans ve yüzdeleri bilgi, beceri ve yetkinlik düzeyinde olmak üzere her biri kendi içerisinde hesaplanmıştır. Çizelge 18’de “Müzik” dersine ait bilgi düzeyindeki yeterlikler incelendiğinde, “Temel müzik bilgileri hakkında bilgi sahibi olabilme” yeterliği en fazla yüzdeye sahiptir (%44,57). Öğretim elemanlarının 41’i sınıf öğretmeni adayının öncelikle temel müzik bilgilerine sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Öğretim elemanlarının 29’u ise bu yeterlik maddesini birinci önem sırasına koymuştur. Bu bulguya göre, öğretim elemanları sınıf öğretmeni adaylarının öncelikle müzik alanı ile ilgili kuramsal bilgilerinin olması gerektiğini düşünmektedir. Nota isimleri ve değerleri, müzikte ezgi- ölçü-dizi- motif- cümle-dönem vb. temel müzikte bilgileri içerisinde yer almaktadır. Müzik eğitimi almış bireylerden, müzik kuramlarına dönük yeterlikler kazanmaları beklenmektedir. Bu bağlamda öğretim elemanlarının da sınıf öğretmeni adaylarının müzik alanına ilişkin kuramsal bilgilerle donanımlı olmalarını bekledikleri söylenebilir. Tebiş’in (2011) araştırmasında sınıf öğretmeni adaylarının, müzik eğitimi derslerinin kendilerine kazandırdığı kuramsal bilgi ve becerilerin ilerideki mesleki yaşantılarına katkı getireceğini düşündükleri belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının da bu yöndeki beklentileri Tebiş’in araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Gauthier ve McCrary (1999) tarafından yapılan çalışmada, üniversitede sınıf öğretmenliği programında müzik kuramları derslerini yürüten öğretim elemanları “temel müziksel bilgi ve becerileri geliştirmek” ifadesini programın en önemli ana hedefi olarak görmüştür. Gauthier ve McCrary’nin araştırmasındaki bu bulgu, öğretim elemanlarının görüşleriyle örtüşmektedir.

Çizelge 20

“Müzik” Dersi Birinci Delphi Uygulaması Sonuçları

1. Bilgi: Müzik Eğitiminde Kuramsal Alana Özgü Bilgilerde Yeterlikler	f	%	1. Önem	2. Önem	3. Önem	4. Önem	5. Önem
1.1. Temel müzik bilgileri hakkında bilgi sahibi olabilme.	41	44.57	29	5	2	3	2
1.2. Okul müziği repertuarına (dağarcık) ve ses eğitimi bilgisine sahip olabilme.	19	20.65	-	7	5	5	2
1.3. Türkiye’deki ve farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilme.	14	15.22	-	2	-	4	8
1.4. Müziğin / müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilme.	10	10.87	10	-	-	-	-
1.5. Müzik öğretim yöntem ve tekniklerini tanıyabilme.	4	4.35	-	2	-	-	2
1.6. Müzik türleri hakkında bilgi sahibi olabilme.	3	3.26	-	-	1	-	2
1.7. İlkokul öğretim programındaki müzik ders konularına hâkim olabilme.	1	1.09	1	-	-	-	-
TOPLAM	92	100					
2. Beceri							
2.1. Müzik dersinde kullanabilecek çalgılardan en az birini çalabilme.	41	27.33	-	10	17	6	8
2.2. Temel düzeyde nota okuyabilme.	29	19.33	11	13	2	2	1
2.3. Toplu çalma-söyleme, birlikte müzik yapabilme.	15	10.00	1	2	4	3	5
2.4. Sesini doğru/etkin kullanabilme ve koruyabilme.	13	8.67	1	3	2	4	3
2.5. Öğrencinin yaşının gerektirdiği ses sınırına uygun şarkı dağarcığı oluşturabilme.	12	8.00	-	4	-	2	6
2.6. İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilme ve uygulayabilme.	10	6.67	-	2	3	2	3
2.7. Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilme.	6	4.00	-	1	4	1	-
2.8. İstiklal Marşı’nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme.	5	3.33	-	2	2	-	1
2.9. Farklı dönemlere ait müzik eserlerini dinleyebilme.	5	3.33	-	-	-	3	2
2.10. Okul şarkılarını doğru çalabilme-söyleyebilme.	4	2.67	-	2	-	1	1
2.11. Öğrencinin müzik yeteneğini fark edebilme ve yönlendirebilme.	4	2.67	1	1	1	1	-
2.12. Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme.	3	2.00	-	-	1	1	1
2.13. Müziği farklı disiplinler/konularla ilişkilendirebilme.	2	1.33	-	-	-	-	2
2.14. Basit besteleme çalışmaları yapabilme.	1	0.67	-	1	-	-	-
TOPLAM	150	100					
3. Yetkinlik							
3.1. Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme.	4	33.33	2	-	1	-	1
3.2. Müziksel algıyı geliştirebilme.	3	25.00	1	-	-	-	2
3.3. Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme.	2	16.67	-	-	1	1	-
3.4. Beğeni kriterlerini akademik düzeye yükseltebilme.	2	16.67	-	-	-	1	1
3.5. Eseri/sanatçıyı dinlerken eleştirel olabilme.	1	8.33	-	-	-	1	-
TOPLAM	12	100					

Çizelge 20'ye göre ikinci sırada en fazla görüş belirtilen yeterlik “Okul müziği repertuarına ve ses eğitimi bilgisine sahip olabilme” yeterliğidir. Bu bulguya göre öğretim elemanları, sınıf öğretmeni adaylarının çocuk şarkılarından oluşan bir şarkı dağarcığına ve bu şarkıları öğretebilmek için de belli bir ses eğitimi bilgisine sahip olmaları gerektiğini düşünmektedir. Çocuk şarkılarının ilkokuldaki işlevi, anlam ve önemi düşünüldüğünde bu yeterliğin öğretim elemanları tarafından öne çıkarılması beklenen bir durum olarak görülebilir. Kutluk'un (2010) araştırmasında da sınıf öğretmeni adayları, marş ve şarkıların anlam ve özüne uygun seslendirilmesi bakımından müzik eğitimi derslerini önemli görmüşlerdir. Bu bağlamda öğretim elemanlarının bu yeterliği öne çıkarmalarında öğretmen adaylarının ilgi ve isteklerinin de etkili olduğu düşünülebilir.

Öğretim elemanları arasında “Müzik” dersi için “Müzik öğretim yöntem ve tekniklerini tanıyabilme” yeterliğine dört kişi ve “İlkokul öğretim programındaki müzik ders konularına hâkim olabilme” yeterliğine bir kişi görüş belirtmiştir. Her iki yeterliğe ilişkin az kişinin görüş bildirmesi beklenmedik bir durum olarak görülebilir. Ancak sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi derslerinden biri olan “Müzik” dersinin içeriğinde genellikle bona-solfej, şarkıları seslendirme çalışmaları (çalma-söyleme) ve buna dönük kuramsal bilgiler verilmektedir. Müzik öğretimine ve müzik öğretim programına dönük bilgiler ise “Müzik Öğretimi” dersi kapsamında verilmektedir. Bu nedenle öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun bu iki yeterliği “Müzik” dersi yeterlikleri arasında görmedikleri düşünülebilir. Bilgi düzeyindeki yeterlikler içerisinde “Müzik türleri hakkında bilgi sahibi olabilme” yeterliğine üç öğretim elemanı görüş bildirmiştir.

Çizelge 20'de beceri düzeyindeki yeterlikler incelendiğinde, “Müzik dersinde kullanabilecek çalgılardan en az birini çalabilme” yeterliği beceri düzeyinde en çok görüş bildirilen yeterlik olarak görülmektedir. Öğretim elemanlarının 41'i, öğretmen adayının en az bir çalgı çalabilme yeterliğine sahip olması gerektiğini düşünmektedir. Uzman grubundan 17 öğretim elemanı çalgı çalabilme yeterliğini üçüncü önem sırasına, 10 öğretim elemanı ise ikinci önem sırasına koymuştur. Gauthier ve McCrary'nin (1999) çalışmasında da öğretim elemanları, sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik eğitimi derslerinin hedefleri arasında ‘müziksel performans becerilerini geliştirmek’ ifadesini ikincil olarak önemli görmüştür. Müzik eğitiminde kuramsal bilgilerin yanında bir çalgı çalmanın müziksel performans becerilerine sağladığı katkılar, aynı zamanda da müzikaliteyi geliştirmesi açısından

son derece önemli ve gereklidir. Her iki araştırmada da öğretim elemanlarının bu yöndeki görüşleri örtüşmektedir.

Beceri düzeyinde olan “Temel düzeyde nota okuyabilme” yeterliğine dönük 29 kişi görüş bildirmiştir. Beceri düzeyinde uzman grubu tarafından ikinci sırada öne çıkarılan bu yeterlik maddesini 11 kişi birinci önem sırasına, 13 kişi ise ikinci önem sırasına koymuştur. Bir şarkının doğru söylenebilmesi için öncelikle ritim duygusunun gelişmesine, seslerin incelik ve kalınlıkları duyup doğru algılanmasına gerek duyulmaktadır (Sun ve Seyrek, 1993). Araştırmadaki bu bulgudan, sınıf öğretmeni adaylarının şarkıları öğrenip doğru söyleyebilmeleri için müzik derslerinde nota okumanın öğretim elemanları tarafından önemli bir gereksinim olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Beceri düzeyindeki diğer yeterlikler sırasıyla “Toplu çalma-söyleme, birlikte müzik yapabilme” (15 kişi), “Sesini doğru/etkin kullanabilme ve koruyabilme” (13 kişi) yeterlikleridir. Sadece şarkı söylerken değil, müzik eğitimi alanının dışında öğretmenlik mesleği yeterlikleri açısından da sesin doğru ve etkin kullanımı önem taşımaktadır. Çizelge 20’de “Okul şarkılarını doğru çalabilme ve söyleyebilme” yeterliğine ilişkin görüş belirtilenlerin sayısının az olduğu görülmektedir (dört kişi). Çocuklar şarkı söyleyerek müziğin öğelerini öğrenmekte ve müziksel okuma becerilerini geliştirmektedir. Ancak Heyning’e (2011) göre bazı eğitimciler tarafından şarkı söyleme zor ve karmaşık bir beceri olarak algılanmaktadır. Yazar bunun nedenini şarkı söylemenin nefes çalışmalarını, şarkı söyleme tekniklerini, diksiyon ve temel nota okuma bilgisini gerektirmesi şeklinde açıklamaktadır. Öğretim elemanlarının da bu yönde düşündükleri söylenebilir.

“Öğrencinin yaşının gerektirdiği ses sınırına uygun şarkı dağarcığı oluşturabilme” yeterliği, öğretim elemanları tarafından belirlenen müzik eğitimi yeterlikleri arasında görülmektedir. İlkokulda müzik derslerini yapmakla yükümlü olan sınıf öğretmeninden aynı zamanda beklenen bir şarkı dağarcığı hazırlayabimesidir. Şahin ve Aksüt’ün (2002) çalışmasında sınıf öğretmenleri ses eğitimi ve şarkı dağarcığı oluşturma konusunda kendilerini yetersiz görmüşlerdir. Bu araştırmada öğretim elemanlarının sesin doğru kullanılmasına ve şarkı dağarcığı oluşturulmasına yönelik yeterlikler belirtmiş olmaları, sınıf öğretmeni adaylarının bu yönde yeterlikler kazanmalarını beklediklerini göstermektedir.

Beceri düzeyinde en az görüş belirtilen “Basit besteleme çalışmaları yapabilme” yeterlik maddesidir (bir kişi). Uzman grubu arasında sadece bir kişi bu ders kapsamında besteleme çalışmaları yapabilmeyi sınıf öğretmeni adayının kazanması gereken bir yeterlik olarak görmüştür. Alan yazındaki çalışmalardan sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimindeki yeterliklerinin istenilen düzeyde olmadığı olgusundan hareketle, besteleme gibi kolay olmayan ve müziksel bir birikim gerektiren bu alanda sınıf öğretmeni adaylarından bir yeterlik bekleminin güç görüldüğü söylenebilir. Öğretim elemanlarının bu yönde bir yeterlik maddesine yer vermemeleri Şaktanlı'nın (2004) araştırmasındaki bulguyla da örtüşmektedir. Şaktanlı tarafından yapılan araştırmadaki bulgulardan biri sınıf öğretmeni adaylarının aldıkları eğitim süresince besteleme becerilerini geliştiremediklerini göstermektedir. Öğretim elemanlarının da bu yönde düşündükleri anlaşılmaktadır.

Yetkinlik düzeyinde “Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme” yeterliğine dönük dört öğretim elemanı görüş bildirmiştir. Bu yeterliği “Müziksel algıyı geliştirebilme” yeterliği izlemektedir (3 kişi). Türkiye Yükseköğretim Lisans Yeterliliklerinde (TYYÇ Yönetmeliği, 2011) öğrenme yetkinliği kapsamında öğrencilerden “Yaşamboyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilmeleri” beklenmektedir. Dolayısıyla bazı öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının müziksel algılarının ve müzik dersine karşı tutumlarının olumlu yönde geliştirilebileceğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu düşünceleri Pietra, Bidner ve Devaney'in (2010) araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Yaptıkları araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimine ve müziğin okul programına yerleştirilmesine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir.

Öğretim elemanları, sınıf öğretmeni adaylarının kazanmaları gereken yeterlikler olarak “Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme” (iki kişi), “Beğeni kriterlerini akademik düzeye yükseltebilme” (iki kişi) ve “Eseri/sanatçıyı dinlerken eleştirel olabilme” (bir kişi) yeterliklerini sıralamış ve üçüncü, dördüncü ve beşinci önem sırasına yerleştirmiştir. Bu yeterlikler TYYÇ Yönetmeliği'ne (2011) göre yetkinlik kapsamına alınmıştır. “Müzik Öğretimi” dersine ait birinci Delphi uygulaması sonuçları Çizelge 21'de gösterilmektedir.

Çizelge 21

"Müzik Öğretimi" Dersi Birinci Delphi Uygulaması Sonuçları
"Müzik Öğretimi" Dersi Yeterlikleri

<i>1. Bilgi</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>1. Önem</i>	<i>2. Önem</i>	<i>3. Önem</i>	<i>4. Önem</i>	<i>5. Önem</i>
1.1. Müzik öğretim yöntem ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olabilme.	25	34.72	15	3	4	2	1
1.2. Müziğe ilişkin kuramsal bilgilere sahip olabilme.	13	18.06	9	1	1	2	-
1.3. Müzik dersinin çocuğun duygusal, sosyal, psiko-motor becerilerine ve dil gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme.	10	13.89	5	2	-	2	1
1.4. İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıflarına ilişkin amaç ve kazanımları kavrayabilme.	7	9.72	6	1	-	-	-
1.5. Şarkı dağarcığına sahip olabilme.	5	6.94	1	-	4	-	-
1.6. Uygun şarkı seçimi yaklaşımlarını tanıyabilme.	5	6.94	-	2	2	1	-
1.7. Türkiye'deki ve farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilme.	4	5.56	1	2	-	-	1
1.8. İnsan sesi ve özelliklerini tanıyabilme.	2	2.78	-	-	-	1	1
1.9. İnsan sesi/çalgı topluluklarını tanıyabilme.	1	1.39	-	1	-	-	-
TOPLAM	72	100					
2. Beceri							
2.1. İlköğretim müzik ders konularına göre ve öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun oyun-dramayı ve dansı kapsayacak müziksel etkinlikler düzenleyebilme.	18	13.64	2	3	5	3	5
2.2. Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilme (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.)	17	12.88	7	4	3	3	-
2.3. Müzik dersinde çalgısını etkili kullanabilme.	14	10.61	3	4	4	2	1
2.4. Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme.	12	9.09	2	2	2	3	3
2.5. Çocuk şarkılarını tartıma uygun söyleyebilme ve çalabilme.	12	9.09	3	3	1	3	2
2.6. Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilme ve yönetebilme.	9	6.82	-	2	-	3	4
2.7. Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlayabilme.	8	6.06	-	3	2	1	2
2.8. İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıf kazanımlarına dönük etkinlikler hazırlayabilme ve uygulayabilme.	8	6.06	1	1	1	2	3
2.9. Bir okul çalgısı öğretebilme.	6	4.55	-	3	3	-	-
2.10. Bona ve solfej yapabilme.	6	4.55	1	-	3	1	1

(devam ediyor)

Çizelge 21'in devamı

“Müzik Öğretimi” Dersi Birinci Delphi Uygulaması Sonuçları

“Müzik Öğretimi” dersi yeterlikleri

2. Beceri	f	%	1. Önem	2. Önem	3. Önem	4. Önem	5. Önem
2.11. Sesini doğru-etkin kullanabilme ve koruyabilme.	4	3.03	-	3	1	-	-
2.12. İstiklal marşını söyleyebilme ve yönetebilme.	4	3.03	-	-	1	-	3
2.13. Müzik öğretiminde kullanabilecek materyaller tasarlayabilme.	3	2.27	-	2	-	-	1
2.14. Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleyebilme, eşlikler yazabilme.	3	2.27	-	1	1	-	1
2.15. Deşifre yapabilme.	2	1.52	1	-	1	-	-
2.16. Müzik eserlerini dinleyebilme ve yorumlayabilme.	2	1.52	1	-	1	-	-
2.17. Öğrenciyle müzik dersi yoluyla eşgüdüm ve empati kurabilme.	2	1.52	-	-	-	-	2
2.18. Çeşitli müzik öğretimi uygulamalarını analiz edebilme ve değerlendirebilme.	1	0.76	-	-	-	-	1
2.19. Müzik eğitimiyle ilgili değişimleri izleyebilme.	1	0.76	-	-	-	-	1
TOPLAM	132	100					
3. Yetkinlik							
3.1. Müziksel birikimlerini geliştirebilme ve öğrencilere aktarabilme.	6	40.01	3	1	-	1	1
3.2. Bireysel ve toplu müzik etkinliklerini düzenleme yönüyle kendini ifade edebilme.	4	26.67	-	1	1	2	-
3.3. Müzik-estetik ilişkisi kurarak müziksel beğeniyi geliştirebilme.	3	20.00	-	1	-	2	-
3.4. Müzik dersinde iletişim teknolojilerinden faydalanabilme	1	6.67	-	-	-	1	-
3.5. Müzikte uygulama yapma becerisine güven duyabilme	1	6.67	-	-	-	-	1
TOPLAM	15	100					

Çizelge 21’de “Müzik Öğretimi” dersine ait bilgi düzeyindeki yeterlikler incelendiğinde, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun “Müzik öğretim yöntem ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olma” yeterliğini birinci önem sırasına yerleştirdikleri görülmektedir. Bu bulgu, öğretim elemanlarının sınıf öğretmeni adaylarının bu yönde bir yeterlik kazanmalarını önemsediklerini göstermektedir. Bu görüşlerinin Ercan’ın (2009) araştırmasıyla da örtüştüğü düşünülebilir. Ercan’ın araştırmasında, öğretmen adaylarının müzik öğretim yöntem ve tekniklerini yeterli

düzeyde bilmedikleri ortaya konulmuştur. Bu bulgudan hareketle, sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlikler kazanmalarının önemli bir gereksinim olduğu ve “Müzik Öğretimi” dersi kapsamında ele alınması gerektiği şeklinde yorum yapılabilir.

Öğretim elemanlarından 13 kişi “Müziğe ilişkin kuramsal bilgilere sahip olabilmek” yeterlik maddesi yönünde görüş belirtmiştir. Bunlardan dokuz kişi bu yeterlik ifadesini birinci önem sırasına yerleştirmiştir. Bu bulgu öğretim elemanlarının “Müzik Öğretimi” dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının müzik alanına özgü kuramsal bilgilere sahip olmaları gerektiğini düşündüklerini göstermektedir. Ancak bu ders kapsamında öğretmen adaylarının yöntem ve teknikler konusunda yeterlik kazanmaları, öğretim elemanları tarafından daha çok önemsendiği söylenebilir. Bilgi düzeyindeki yeterlikler içerisinde “Müzik dersinin çocuğun duygusal, sosyal, psiko-motor becerilerine ve dil gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilmek” yeterlik ifadesine dönük 10 kişi görüş bildirmiştir. Bu yeterlik maddesini beş öğretim elemanı birinci önem, iki öğretim elemanı ikinci ve dördüncü ve biri ise beşinci önem sırasına yerleştirmiştir. Müziğin çocuğun dil gelişimine olumlu etkisinin yanında duygusal, sosyal ve bedensel gelişimini de etkilediği bilinmektedir (Sun ve Seyrek, 1993). Bu bağlamda öğretim elemanlarının, “Müzik Öğretimi” dersinde bu yöndeki bir yeterliğin kazandırılmasının uygun olacağı düşüncesinde oldukları anlaşılmaktadır.

“İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıflarına ilişkin amaç ve kazanımları kavrayabilmek” yeterlik ifadesine ilişkin yedi kişi görüş bildirmiş, altı kişi ise birinci önem sırasına yerleştirmiştir. Öğretim ağırlıklı işlenen “Müzik Öğretimi” dersinde sınıf öğretmeni adaylarının, müzik öğretim programına dair bilgi düzeyinde yeterlikler kazanmaları öğretim elemanları tarafından önemli görüldüğü söylenebilir. Müzik dersini planlama konusunda Okan’ın (2002) araştırmasındaki bulgu dikkat çekicidir. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersini planlama konusundaki yeterliklerinin düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu araştırmada da müzik dersi öğretim programının kavranması ile ilgili yeterliğin öne çıkarılmış olması, öğretim elemanlarının kendi öğrencilerinin bu yönde desteklenmeleri gerektiğini düşünmelerinden kaynaklanabilir. Öğretim elemanları tarafından bildirilen görüşlere göre “Müzik Öğretimi” dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının sahip olması gereken bilgi düzeyindeki yeterlikler içerisinde “Şarkı dağarcığına sahip olabilmek” (beş kişi), “Uygun şarkı seçimi

yaklaşımlarını tanıyabilme” (beş kişi), “Türkiye’deki ve farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilme” (dört kişi), “İnsan sesi ve özelliklerini tanıyabilme” (iki kişi) ve “İnsan sesi/çalgi topluluklarını tanıyabilme” (bir kişi) yeterli ifadeleri yer almaktadır. Bu yeterlikler öğretim elemanları tarafından “Müzik” dersi kapsamında görüldüğü gibi, “Müzik Öğretimi” dersinin yeterlikleri arasında da görülmektedir. Bu yeterlikleri kazanıma dönüştürmek konusunda sınıf öğretmeni adaylarının sorunlar yaşadıkları araştırmalarla ortaya konulmuştur (Şahin ve Aksüt, 2002; Şaktanlı, 2004; Barış ve Özata, 2009; Demirsöz ve Kocabaş, 2009; Bural, 2014; Yokuş ve Avşar, 2014). Bu bağlamda bu yeterliklerin “Müzik Öğretimi” dersi kapsamında da ele alınmış olması sınıf öğretmeni adaylarının yeterliklerini güçlendirmeye dönük olabileceği düşünülmektedir.

“Müzik Öğretimi” dersinin beceri düzeyindeki yeterlikleri incelendiğinde, “İlköğretim müzik ders konularına göre ve öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun oyunu-dramayı ve dansı kapsayacak müziksel etkinlikler düzenleyebilme” yeterli maddesini öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (18 kişi) daha çok üçüncü ve beşinci önem sırasına yerleştirdikleri görülmektedir. “Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilme (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.)” yeterli maddesi ikinci sırada öne çıkan yeterliklerden biridir (17 kişi). Sınıf öğretmenlerinin müzik öğretim programında yer alan etkinliklerin uygulanmasında başarılarının düşük olduğu Şahin’in (2009) araştırmasıyla belirlenmiştir. Oysa müziksel becerilerin geliştirilmesinde müzik öğretimindeki bu tür yöntem ve yaklaşımların çok etkili olduğu bilinmektedir (Shamrock, 1986; Jungmair, 2003; Özmenteş ve Bilen, 2005; Sungurtekin, 2005; Gürgen 2006). Bu nedenle öğretim elemanlarının bu yöntem ve yaklaşımlar konusunda sınıf öğretmeni adaylarının yeterli olmalarını bekledikleri söylenebilir.

Öğretim elemanlarının “Müzik Öğretimi” dersi için çalgının etkili kullanılması konusunda bir yeterli ifadeye yer vermeleri, öğretmen adaylarının bu yönde bir yeterli kazanmalarını beklediklerini göstermektedir. Uzman grubunu oluşturan altı öğretim elemanı çalgı çalmanın dışında “Bir okul çalgısını öğretebilme” yeterli ifadesine yer vermiştir. Öğretim elemanları tarafından bildirilen diğer yeterli maddeleri “Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme” (12 kişi) ve “Çocuk şarkılarını tartıma uygun söyleyebilme ve çalabilme” (12 kişi) yeterlikleridir. Giles ve Frego’nun (2004) çalışmasında müziğin farklı disiplinler ve konularla ilişkilendirilmesinde sınıf öğretmenleri tarafından hangi yaklaşımların

kullanıldığı araştırılmıştır. Müziğin dışındaki diğer kazanımlara ulaşmak adına daha çok müziğin bir araç olarak kullanılmasına ilişkin yaklaşımların kullanıldığı tespit edilmiştir. Bazı öğretim elemanlarının da bu yönde bir yeterlik belirlemiş olmaları, Giles ve Frego'nun araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

“Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlama” (sekiz kişi), “İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıf kazanımlarına dönük etkinlikler hazırlayabilme ve uygulayabilme” (sekiz kişi), “Bona – solfej yapma” (altı kişi), “Sesini doğru-etkin kullanma” (dört kişi), “İstiklal Marşı'nı söyleyebilme ve yönetebilme” (dört kişi) “Müzik Öğretimi” dersinin diğer yeterlikleri arasında görülmektedir. Bazı öğretim elemanları tarafından “Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleme ve eşlikler yazma” (üç kişi), “Deşifre yapma” (iki kişi) ve “Müzik eserlerini dinleyebilme ve yorumlayabilme” (iki kişi) şeklinde sınıf öğretmeni adayları için güç sayılabilecek yeterlikler de “Müzik Öğretimi” dersinin yeterlikleri arasına yerleştirilmiştir. Beşinci önem sırasına yerleştirilen yeterlikler ise “Öğrenciyle müzik dersi yoluyla eşgüdüm ve empati kurabilme” (iki kişi), “Çeşitli müzik öğretimi uygulamalarını analiz edebilme ve değerlendirebilme” (bir kişi) ve “Müzik eğitimiyle ilgili değişimleri izleyebilme” (bir kişi) yeterlikleridir. Bu yeterliklerin önem sırasına bakıldığında bazı öğretim elemanları tarafından az önemsenen yeterlikler olarak algılandığı görülmektedir.

Yetkinlik düzeyindeki yeterliklerin yüzdeleri incelendiğinde, “Müziksel birikimlerini geliştirebilme ve öğrencilere aktarabilme” üç kişi tarafından birinci önem sırasına yerleştirilen bir yeterlik ifadesidir. Yetkinlik olarak yer alan diğer yeterlik maddeleri sırasıyla; “Bireysel ve toplu müzik etkinliklerini düzenleme yönüyle kendini ifade edebilme” (dört kişi), “Müzik-estetik ilişkisi kurarak müziksel beğeniye geliştirebilme” (üç kişi), “Müzik dersinde iletişim teknolojilerinden faydalanabilme” (bir kişi) ve “Müzikte uygulama yapma becerisine güven duyabilme” (bir kişi) yeterlikleridir. Bu yeterlik ifadeleri Çizelge 19'da görüldüğü gibi ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci önem sırasına yerleştirilmiştir. Yetkinlikler arasında en fazla görüş bildirilen “Müziksel birikimlerini geliştirebilme ve öğrencilere aktarabilme” yeterlik ifadesidir. Buradan öğretim elemanlarının sınıf öğretmeni adaylarının kendi müziksel becerilerini geliştirme konusunda yetkin olmalarını bekledikleri anlaşılmaktadır. Öğretim elemanlarının bu yöndeki görüşleri, sınıf öğretmeni adaylarının müzik alanına ilişkin kuramsal bilgi ve becerilerinin ilerdeki mesleki yaşamlarına katkı getireceğini belirttikleri Tebiş'in (2011)

araştırmasıyla örtüşmektedir. Bu durumdan hareketle öğretmen adaylarının müziksel birikimlerini geliştirme konusunda kendilerini yetkin gördükleri şekilde bir yorum yapılabilir.

3.2. “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterlikler Konusunda Öğretim Elemanları Arasında Uzlaşma Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Birinci Delphi uygulaması sonunda gelen görüşler frekans, yüzde ve önem sırası olarak yeterlik maddeleri halinde ikinci Delphi uygulaması yoluyla tekrar panel üyelerine yollanmıştır. İkinci Delphi anketinde panel üyelerinden yeterlik maddelerine hangi düzeyde katıldıklarını, yeterliklere katılmıyorlarsa katılmama nedenlerini belirtmeleri istenmiştir. İkinci Delphi uygulamasında panel üyeleri arasında uzlaşmaya ulaşıp ulaşılmadığını tespit etmek için medyan ve çeyrekler arası fark (ÇAF) hesaplanmıştır.

Uzlaşma göstergelerinden (Çizelge 15) hareketle medyan ve çeyrekler arası fark (ÇAF) incelendiğinde, “Müzik” dersi için altı yeterlik maddesi üzerinde öğretim elemanları arasında bir uzlaşmanın sağlanamadığı görülmektedir. Bu yeterlik maddelerinden beşi beceri düzeyinde olup sırasıyla;

- a) “İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilme ve uygulayabilme”,
- b) “Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilme”,
- c) “İstiklal Marşı’nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme”,
- d) “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri ve yayınları takip edebilme”,
- e) “Basit besteleme çalışmaları yapabilme”dir.

Yetkinlik düzeyinde ise sadece “Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme” yeterlik maddesi üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. Öğretim elemanları, “İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilme ve uygulayabilme” yeterliğine katılmama gerekçesi olarak müziksel okuryazarlığın kazandırılmaması nedeniyle bu yeterliğe ulaşmanın güç görüldüğü (ÖE. 54), ayrıca bu yeterliğin “Müzik Öğretimi” dersine ait bir yeterlik olduğu için katılmadıkları yönünde görüş bildirmiştir (ÖE. 46, ÖE. 20). Öğretim elemanlarının “Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilme” yeterliği için bazı katılmama gerekçeleri aşağıdaki gibidir;

Öğrencilerimiz bu konuda yeterli olamayabiliyor (ÖE. 26).

Uygulama becerisi eksikliği bazı öğrencilerde (müziksel kulak ve ritim duygusuna sahip) deşifre becerisi kısmen kazandırılmasına karşılık sınıf geneline bakıldığında yetersiz görülmektedir (ÖE. 54).

Belirtilen görüşlerden hareketle bazı öğretim elemanlarının ezgileri deşifre etmede öğrencilerin yetersiz kaldıklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. Müzik kulağına ve ritim duygusuna sahip öğrencilerde kısmen bu yeterliğin kazandırıldığı ancak sınıf genelinde bunun yetersiz olduğu belirtilmektedir. Ayrıca bu yeterliğe ulaşmada lisans eğitimindeki müzik ders saatlerinin yetersiz oluşuna vurgu yapan öğretim elemanları *Sınıf Öğretmenliği programı için Müzik dersinin sadece iki dönem olması yetmemektedir (ÖE. 16), Bu konuda yeterince bilgi aktaracak ders saati mevcut değil, eskisi gibi dört yarıyıl dörder saat okutulmalıdır (ÖE. 4)* şeklinde görüş belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının “İstiklal Marşı”nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme” yeterliğine ilişkin bazı katılmama gerekçeleri aşağıdaki gibidir;

Zor bir eser, hazır kayıtlardan yararlanmaları daha faydalı olacaktır (ÖE. 26), Seslendirmede problem olabilir. Yönetmede yeterlidir (ÖE. 56), İstiklal Marşı’nı yönetme doğru bir şekilde yapılabilmektedir. Fakat marş doğru seslendirilememektedir (ÖE. 50). İstiklal Marşı’nın ses aralığı ve prozodi problemleri yüzünden öğretimi çok zordur (ÖE. 36). Müzik bölümü veya konservatuar öğrencileri daha söyleyemezken, sınıf öğretmenliği öğrencileri için çok zor (ÖE. 57). Daha etkin olabilir (ÖE. 35).

Öğretim elemanlarının yukarıda belirtilen katılmama gerekçeleri incelendiğinde, İstiklal Marşı’nın ses-söz uyumu (prozodi) açısından uygun olmaması ve ses aralığının geniş olması nedeniyle seslendirmeyi zorlaştırdığı yönünde düşündükleri görülmektedir. Buna karşın bazı öğretim elemanları, öğretmen adaylarının İstiklal Marşı’nı yönetebilme yeterliğini kazandıklarını düşünmektedir. Bir öğretim elemanı İstiklal Marşı’nın seslendirilmesinde ses kayıtlarından yararlanılabileceği şeklinde bir öneri getirmiştir (ÖE. 26). İstiklal Marşı’na dönük hazır ses kayıtları seslendirmeyi ve aynı zamanda marşın yönetimini de bir anlamda kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının bu yönde bir yeterlik kazanabilecekleri ve yeterliklerini geliştirebilecekleri söylenebilmektedir. Bir öğretim elemanı, “İstiklal Marşı”nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme” yeterliğinin “Müzik Öğretimi” dersine ilişkin bir yeterlik olmadığı için katılmadığını belirtmiştir (ÖE. 20).

Öğretim elemanları “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme” yeterliğine ilişkin *Tamamen karakterle ilgili bir durumdur. Yani kişinin entelektüelliğiyle ilgili bir durum olduğunu düşünüyorum (ÖE. 57). Çok kolay değil tabii ama başarılabilirse çok iyi olur (ÖE. 6). Sadece sanatsal etkinliklere eğilimi olanlar ilgilenmektedir (ÖE. 50)* şeklinde katılmama gerekçelerini belirtmiştir.

Bu görüşlerden hareketle sanat etkinliklerini ve sanatla ilgili yayınları takip etme konusunda öğretmen adaylarının ilgilerinin ve kişiliklerinin de etkili olduğu yönünde öğretim elemanlarının düşündükleri görülmektedir.

“Basit besteleme çalışmaları yapabilme” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları katılmama gerekçesi olarak *Sadece müziğe ilgisi olanlar yapabilmektedir (ÖE. 50). Bilgi ve uygulama becerisinin sentezini gerektiren bu çalışmayı yapabilmesi yukarıdaki sebeplerden dolayı zor görünmekte (ÖE. 54)* şeklinde görüş bildirmiştir. “Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme” yeterlik maddesi için öğretim elemanları *Bu davranışı kazandırana kadar kazandırılması gereken daha önemli davranışlar var (ÖE. 57). Şart değil (ÖE. 20). Çok kolay değil tabii ama başarılabilirse çok iyi olur (ÖE. 6)* şeklinde görüş bildirmiştir.

İkinci Delphi uygulamasında “Müzik Öğretimi” dersi için dört yeterlik maddesi üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. Uzlaşma sağlanamayan yeterlik maddeleri beceri düzeyinde olup sırasıyla; “Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilme ve yönetebilme”, “Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleyebilme, eşlikler yazabilme”, “Deşifre yapabilme” ve “Müzik eğitimiyle ilgili değişimleri izleyebilme”dir.

“Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilme ve yönetebilme” yeterliğine dönük öğretim elemanları *Ders içeriği uygun değildir (ÖE. 16) ve Uluslararası repertuar hazırlamak zor ama ulusal olabilmeli (ÖE. 6)* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir öğretim elemanı ise “Deşifre yapabilme” yeterliğine *eğitim süresi kısa, ilgi yeterli değil, sınıflar çok kalabalık (ÖE. 36)* şeklinde katılmadığını ifade etmiştir. II. Delphi uygulamasında 10 yeterlik maddesinde öğretim elemanları arasında bir uzlaşmanın olmaması, bu yeterliklerin öğretim elemanları tarafından sınıf öğretmeni adaylarının kazanmaları gereken yeterlikler olarak yeterince görülmediği şeklinde yorumlanabilir. Öğretim elemanları ders verdikleri öğrencilerinin müzik eğitimine ilişkin yeterliklerini düşünerek bu yönde görüş bildirmiş olabilirler. Bu araştırmaya katılan 1066 öğretmen adayı arasında sadece 186’sı (%17) yükseköğretime geçmeden önce bir müzik eğitimi aldıklarını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun (%83) belli bir müzik

geçmişine ve deneyimine sahip olmadığı düşünöldüğünde öğretim elemanlarının bu yönde yanıt vermesi ve bazı yeterliklere ilişkin uzlaşmanın sağlanamaması doğal görölmektedir.

“Müzık” ve “Müzık Öğretimi” dersi ikinci Delphi uygulaması sonuçları Çizelge 22’de gösterilmektedir.

“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi İkinci Delphi Uygulaması Sonuçları

	FREKANS %										UZLAŞMA	
	x	SS	Mdn	ÇAŞ	1-2	3	4-5	MD	ÇAŞ	(4-5) ≥ 80		
1. Bilgi												
1.1. Temel müzik bilgileri hakkında bilgi sahibi olabilmek.	4,55	0,68	5,0	1,0	2,04	4,08	93,9	5,00	1,00	93,88	VAR	
1.2. Okul müziği repertuvarına (dağarcık) ve ses eğitimi bilgisine sahip olabilmek.	4,31	0,74	4,0	1,0	4,08	4,08	91,8	4,00	1,00	91,84	VAR	
1.3. Türkiye’deki yerel müzik kültürlerini tanıyabilmek.	3,98	0,72	4,0	0,0	6,12	8,16	85,7	4,00	0,00	85,71	VAR	
1.4. Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilmek.	3,80	0,76	4,0	1,0	6,12	22,4	71,4	4,00	1,00	71,43	VAR	
1.5. Müziğin / müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilmek.	4,45	0,65	5,0	1,0	0	8,16	91,8	5,00	1,00	91,84	VAR	
1.6. Müzik öğretim yöntem ve tekniklerini tanıyabilmek.	4,12	0,99	4,0	1,0	8,16	12,2	79,6	4,00	1,00	79,59	VAR	
1.7. Müzik türleri hakkında bilgi sahibi olabilmek.	4,08	0,84	4,0	1,0	4,08	12,2	83,7	4,00	1,00	83,67	VAR	
1.8. İlkokul öğretim programındaki müzik ders konularına hâkim olabilmek.	4,14	1,10	4,0	1,0	12,2	4,08	83,7	4,00	1,00	83,67	VAR	
2. Beceri												
2.1. Müzik dersinde kullanılabilecek çalgılardan en az birini çalabilmek.	4,49	0,74	5,0	1,0	2,04	8,16	89,8	5,00	1,00	89,80	VAR	
2.2. Temel düzeyde nota okuyabilmek.	4,35	0,86	5,0	1,0	4,08	12,2	83,7	5,00	1,00	83,67	VAR	
2.3. Toplu çalışma-söyleme, birlikte müzik yapabilmek.	4,37	0,73	4,0	1,0	2,04	8,16	89,8	4,00	1,00	89,80	VAR	

(devam ediyor)

Çizelge 22'nin devamı

“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi İkinci Delphi Uygulaması Sonuçları

“Müzik” Dersi Yeterlikleri

2. Beceri

	x	SS	Mdn	ÇAĞ	1-2	3	4-5	MDN 4	ÇAĞ 1	(4-5) > 80	UZLAŞMA
2.4. Sesini doğru/etkin kullanabilme ve koruyabilme.	4,04	0,93	4,0	1,0	6,12	16,3	77,6	4,00	1,00	77,55	VAR
2.5. Öğrencinin yaşının gerektirdiği ses sınırına uygun şarkı dağarcığı oluşturabilme.	4,35	0,80	4,0	1,0	2,04	8,16	89,8	4,00	1,00	89,80	VAR
2.6. İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilme ve uygulayabilme.	4,06	0,90	4,0	1,5	6,12	18,4	75,5	4,00	1,50	75,51	YOK
2.7. Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilme.	3,96	1,17	4,0	2,0	14,3	14,3	71,4	4,00	2,00	71,43	YOK
2.8. İstiklal Marşı'nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme.	4,06	1,03	4,0	2,0	8,16	18,4	73,5	4,00	2,00	73,47	YOK
2.9. Farklı dönemlere ait müzik eserlerini dinleyebilme.	3,61	0,91	4,0	1,0	10,2	36,7	53,1	4,00	1,00	53,06	VAR
2.10. Okul şarkılarını doğru çalabilme-söyleyebilme.	4,33	0,94	5,0	1,0	10,2	2,04	87,8	5,00	1,00	87,76	VAR
2.11. Öğrencinin müzik yeteneğini fark edebilme ve yönlendirebilme.	4,33	0,77	4,0	1,0	2,04	12,2	85,7	4,00	1,00	85,71	VAR
2.12. Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme.	3,78	0,94	4,0	1,5	6,12	32,7	61,2	4,00	1,50	61,22	YOK
2.13. Müziği farklı disiplinler/konularla ilişkilendirebilme.	4,10	0,71	4,0	1,0	2,04	14,3	83,7	4,00	1,00	83,67	VAR
2.14. Basit besteleme çalışmaları yapabilme.	3,67	1,05	4,0	1,5	14,3	26,5	59,2	4,00	1,50	59,18	YOK

(devam ediyor)

“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi İkinci Delphi Uygulaması Sonuçları

	FREKANS %							UZLAŞMA				
	x	SS	Mdn	ÇAF	1-2	3	4-5	MD ≤ 4	ÇAF ≤ 1	(4-5) ≥ 80	UZLAŞMA	
1.7. Türkiye’deki müzik kültürlerini tanıyabilme.	3,94	0,75	4,0	0,0	4,08	18,4	77,6	4,00	0,00	0,00	77,55	VAR
1.8.Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilme.	3,67	0,77	4,0	1,0	6,12	32,7	61,2	4,00	1,00	1,00	61,22	YOK
1.9. İnsan sesi ve özelliklerini tanıyabilme.	4,24	0,60	4,0	1,0	0	8,16	91,8	4,00	1,00	1,00	91,84	VAR
1.10. İnsan sesi/çalgı topluluklarını tanıyabilme.	4,20	0,58	4,0	1,0	0	8,16	91,8	4,00	1,00	1,00	91,84	VAR
2. Beceri												
2.1. İlköğretim müzik ders konularına göre ve öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun oyunu-dramayı ve dansı kapsayacak müziksel etkinlikler düzenleyebilme.	4,27	0,78	4,0	1,0	4,08	8,16	87,8	4,00	1,00	1,00	87,76	VAR
2.2. Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilme (Orff, Kodaly, Daleroze vb.)	4,08	1,04	4,0	1,0	10,2	12,2	77,6	4,00	1,00	1,00	77,55	VAR
2.3. Müzik dersinde çalgısını etkili kullanabilme.	4,24	0,88	4,0	1,0	6,12	10,2	83,7	4,00	1,00	1,00	83,67	VAR
2.4. Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme.	4,18	0,60	4,0	1,0	0	10,2	89,8	4,00	1,00	1,00	89,80	VAR
2.5. Çocuk şarkılarını tartıma uygun söyleyebilme ve çalabilme.	4,47	0,65	5,0	1,0	0	8,16	91,8	5,00	1,00	1,00	91,84	VAR
2.6. Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilme ve yönetebilme.	3,80	0,96	4,0	2,0	6,12	32,7	61,2	4,00	2,00	2,00	61,22	YOK
2.7. Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlayabilme.	4,22	0,82	4,0	1,0	2,04	18,4	79,6	4,00	1,00	1,00	79,59	VAR
2.8. İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıf kazanımlarına dönük etkinlikler hazırlayabilme ve uygulayabilme.	4,33	0,80	4,0	1,0	4,08	8,16	87,8	4,00	1,00	1,00	87,76	VAR

(devam ediyor)

Çizelge 22'nin devamı

“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi İkinci Delphi Uygulaması Sonuçları

2. Beceri

	FREKANS %										UZLAŞMA	
	x	SS	Mdn	ÇA	1-2	3	4-5	MD	ÇA	(4-5) ≥ 80	UZLAŞMA	
2.9. Bir okul çalgısı öğretebilme.	4,24	0,75	4,0	1,0	4,08	6,12	89,8	4,00	1,00	89,80	VAR	
2.10. Bona ve solfej yapabilme.	4,24	0,75	4,0	1,0	4,08	6,12	89,8	4,00	1,00	89,80	VAR	
2.11. Sesini doğru-etkin kullanabilme ve koruyabilme.	4,12	0,78	4,0	1,0	2,04	18,4	79,6	4,00	1,00	79,59	VAR	
2.12. İstiklal marşını söyleyebilme ve yönetebilme.	4,24	0,83	4,0	1,0	4,08	12,2	83,7	4,00	1,00	83,67	VAR	
2.13. Müzik öğretiminde kullanabilecek materyaller tasarlayabilme.	4,41	0,64	4,0	1,0	2,04	2,04	95,9	4,00	1,00	95,92	VAR	
2.14. Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleyebilme, eşlikler yazabilme.	3,92	0,91	4,0	2,0	8,16	20,4	71,4	4,00	2,00	71,43	YOK	
2.15. Deşifre yapabilme.	3,84	0,94	4,0	1,5	8,16	22,4	69,4	4,00	1,50	69,39	YOK	
2.16. Müzik eserlerini dinleyebilme ve yorumlayabilme.	3,88	0,67	4,0	1,0	0	28,6	71,4	4,00	1,00	71,43	VAR	
2.17. Öğrenciyle müzik dersi yoluyla eşgüdüm ve empati kurabilme.	4,12	0,73	4,0	1,0	2,04	14,3	83,7	4,00	1,00	83,67	VAR	
2.18. Çeşitli müzik öğretimi uygulamalarını analiz edebilme ve değerlendirebilme.	3,73	0,84	4,0	1,0	4,08	38,8	57,1	4,00	1,00	57,14	VAR	
2.19. Müzik eğitiminde ilgili değişimleri izleyebilme.	3,92	0,95	4,0	2,0	6,12	24,5	69,4	4,00	2,00	69,39	YOK	

3. Yetkinlik

3.1. Bireysel ve toplu müzik etkinliklerini düzenleme yönüyle kendini ifade edebilme.

(devam ediyor)

Çizelge 22'nin devamı

“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi İkinci Delphi Uygulaması Sonuçları

3. Yetkinlik

	x	SS	Mdn	ÇAŞ	1-2	3	4-5	MD ≥ 4	ÇAŞ ≤ 1	(4-5) ≥ 80	UZLAŞMA
3.2. Müziksel birikimlerini geliştirebilme ve öğrencilere aktarabilme.	4,29	0,82	4,0	1,0	2,04	16,3	81,6	4,00	1,00	81,63	VAR
3.3. Müzik-estetik ilişkisi kurarak müziksel beğeniyi geliştirebilme.	4,04	0,82	4,0	1,0	4,08	18,4	77,6	4,00	1,00	77,55	VAR
3.4. Müzikte uygulama yapma becerisine güven duyabilme.	4,16	0,69	4,0	1,0	2,04	10,2	87,8	4,00	1,00	87,76	VAR
3.5. Müzik dersinde iletişim teknolojilerinden faydalanabilme.	4,49	0,54	5,0	1,0	0	2,04	98	5,00	1,00	97,96	VAR

Çizelge 23

“Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Dersi Üçüncü Delphi Uygulaması Sonuçları

	x	SS	Mdn	ÇAF	1-2	3	4-5	MD v 4	ÇAF v 1	(4-5) v 80	UZLAŞMA	FREKANS %		UZLAŞMA
												1-2	3	
“Müzik” Dersi Yeterlikleri (Beceri)														
2.6. İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilme ve uygulayabilme.	4,35	0,60	4,0	1,0	0	6,12	93,8	4,00	1,00	93,88	VAR			
2.7. Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilme.	4,20	0,91	4,0	1,0	4,08	14,2	81,6	4,00	1,00	81,63	VAR			
2.8. İstiklal Marşı'nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme.	4,29	0,79	4,0	1,0	2,04	14,2	83,6	4,00	1,00	83,67	VAR			
2.12. Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme.	3,94	0,83	4,0	2,0	4,08	24,4	71,4	4,00	2,00	71,43	YOK			
2.14. Basit besteleme çalışmaları yapabilme.	3,86	0,94	4,0	1,5	12,24	14,2	73,4	4,00	1,50	73,47	YOK			
“Müzik Öğretimi” Dersi Yeterlikleri (Beceri)														
2.6. Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilme ve yönetebilme.	4,02	0,80	4,0	1,0	6,12	12,2	81,6	4,00	1,00	81,63	VAR			
2.14. Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleyebilme, eşlikler yazabilme.	4,00	0,91	4,0	1,0	8,18	10,2	81,6	4,00	1,00	81,63	VAR			
2.15. Deşifre yapabilme.	4,02	0,80	4,0	0,5	4,08	12,2	83,6	4,00	0,50	83,67	VAR			
2.19. Müzik eğitimiyle ilgili değişimleri izleyebilme.	4,08	0,81	4,0	1,0	6,122	10,2	83,6	4,00	1,00	83,67	VAR			

Çizelge 23’de “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” dersi üçüncü Delphi uygulaması sonuçları görülmektedir. Üçüncü Delphi uygulamasında panel üyeleri arasında yeterliklere katılma yönünde uzlaşmaya ulaşıp ulaşılmadığını tespit etmek için çeyrekler arası fark (ÇAF) hesaplanmıştır. Uzlaşma göstergelerinden medyan ve çeyrekler arası fark (ÇAF) değerlerine göre, III. Delphi uygulamasında “Müzik” dersi için iki yeterlik maddesi üzerinde öğretim elemanları arasında bir uzlaşmanın sağlanamadığı görülmektedir. $\text{ÇAF} \leq 1,5$ ve 4-5 frekans $\geq \%80$ ölçütüne göre veriler incelendiğinde, beceri düzeyinde olan “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme” ve “Basit besteleme çalışmaları yapabilme” yeterlik maddelerinde öğretim elemanlarının uzlaşma yönünde bir eğilim gösterdikleri söylenebilmektedir. Ancak bu eğilime rağmen yeterliklere katılma yönünde öğretim elemanları arasında bir uzlaşma sağlanamamıştır. Bir başka ifadeyle öğretim elemanları bu iki yeterlik maddesinin sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken yeterlikler konusunda görüş birliğine varamamıştır. Müzikte beste yapma sınıf öğretmeni adayları açısından kolay olmayan çalışmalardır. İkinci Delphi uygulamasında bazı öğretim elemanlarının belirttikleri gibi, bu tür uygulamalarda öğretmen adaylarının müzik alanındaki yeteneği ve ilgisi belirgin olmakta, daha fazla müzik ders saatlerine ve müzik dersleri için uygun dersliklere gereksinim duyulmaktadır. Bu yeterlik maddesinde uzlaşmanın sağlanamamasında bazı öğretim elemanlarının müzik eğitimi derslerinde besteleme çalışmalarına yer vermediklerinin de etkisi olduğu düşünülebilir. Ayrıca besteleme çalışmalarının yapılamamasının nedenleri olarak öğretmen adaylarının müzik eğitimi alanındaki hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz oluşu da bir etken olarak gösterilebilir. Bir öğretim elemanının görüşü bu durumu destekler niteliktedir; *Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin besteleme yapabilme becerileri her dönem farklılıklar gösteriyor. Dolayısıyla sağlıklı bir besteleme çalışması yapılamıyor* (ÖE. 25). Bir diğer öğretim elemanı bu yeterlik maddesine ilişkin katılmama gerekçesini şu şekilde ifade etmiştir; *Çalışma yapmak mümkün ama öğretmenlik pratiğine etki edecek sonuçlar üretme ihtimali olduğu kanısında değilim* (ÖE 6)

“Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme” yeterlik maddesinde öğretim elemanları arasında uzlaşmanın sağlanamaması dikkate değer bir bulgu olarak görülmektedir. Sanat eğitimi yoluyla bireylerin sanat etkinliklerine katılmaları ve sanat ile ilgili yayınları izlemeleri de beklenmektedir. Bu beklenti gelecek nesilleri yetiştirecek olan sınıf öğretmeni adayları için de geçerli olmalıdır.

Entelektüel yapısı yüksek ve sanata değer veren bir toplumun oluşabilmesi öncelikle konser, tiyatro oyunları, sergi vb. sanat etkinliklerini izlemekle mümkün olabilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının ileride kendi öğrencilerinde sanat etkinliklerini izleme konusunda farkındalık yaratabilmeleri ve onları güdüleyebilmeleri için öncelikle lisans eğitiminde bu yönde yeterlikler kazanmaları gerekmektedir. Uzlaşma sağlanamaması bazı öğretim elemanlarının kendi öğrencilerinde bu yönde yeterlikler kazandırmayı önemsemedikleri, sanat etkinliklerine katılım konusunda bir çaba göstermedikleri ve/veya öğrencilerini bu tür etkinliklere yönlendirmedikleri şeklinde de yorumlanabilmektedir.

3.3. MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” Yeterlik Alanının Müzik Eğitimi Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi Konusunda Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu araştırmada MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ait performans göstergelerinin, müzik eğitimi yeterlikleri açısından uygun olup olmadığına yönelik öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Anket yoluyla öğretim elemanlarından elde edilen veriler amaçlara uygun olarak her bir maddeye ilişkin frekans (f), yüzde (%) değerleri belirlenerek analiz edilmiştir. Verilerin analizi SPSS 17.00 istatistik paket programıyla yapılmıştır. Açık uçlu sorulara yönelik öğretim elemanlarının belirttikleri görüş ve öneriler kodlanarak yorumlanmış, bazı görüş ve öneriler ise doğrudan aktarılmıştır. Bildirilen görüşlerin dağılımı çizelgeler halinde aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 24

Öğretim Elemanlarının “Güzel Sanatlarla İlgili Genel Bilgilere Sahip Olabilme” Yeterliğine İlişkin Görüşleri

Performans Göstergeleri	Evet Uygundur		Hayır, Uygun Değildir	
	f	%	f	%
1.Güzel sanatların müzik, görsel sanatlar gibi çeşitli alanlarını tanır.	58	97	2	3
2.Güzel sanatların nitelikli örneklerini etkinliklerinde kullanır.	53	88	7	12
3.Güzel sanatlarla ilgili yayın ve etkinlikleri izler, öğrencilerin bu yayın ve etkinlikleri izlemeleri için çaba gösterir.	50	83	10	17
4.Öğrencilerin sanatsal etkinliklere ilgi duymalarını sağlayacak ortamlar düzenler.	54	90	6	10
5. Güzel sanatlarla ilgili yayın ve etkinlikleri tasarlayarak sergilenmesine öncülük eder	50	83	10	17
6. Güzel sanatlarla ilgili çeşitli etkinliklere öğrencilerin bireysel ya da toplu katılımını sağlar.	54	90	6	10

Çizelge 24’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu “güzel sanatlarla ilgili genel bilgilere sahip olabilme yeterliğine” ait performans göstergelerinin, müzik eğitimi yeterlikleri açısından uygun olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Öğretim elemanlarının bu performans göstergelerine ilişkin görüşleri olumlu yönde olmakla birlikte, yükümlü olunan her bir dersin özel alan bilgisi

yerine, söz konusu derslerin ortak tabanı bütünleştirici özellikleri dikkate alındığı belirtilse de (ÖYEGM, 2008) Çizelge 24'deki performans göstergelerinde müzik eğitimi yeterlikleri açısından çok genel ifadelere yer verildiği görülmektedir. Öğretim elemanlarından birinin görüşü bu durumu destekler niteliktedir: *Güzel sanatlar alanı geniş bir alan olduğu için, bütün konulara değinen genel amaçlar yazılmış* (ÖE.60). Bu şekilde öğretmenin müzik öğretimi açısından bireysel performansına vurgu yapılmaması, öğretmenin müzik öğretimi yeterliklerini olumsuz yönde etkileyebileceği gibi öğretmenin performansının değerlendirilmesini de güçleştirmektedir. Bununla birlikte öğretim elemanlarına bu performans göstergelerine ilişkin görüşleri sorulmuş, önerileri var ise belirtmeleri istenmiştir. Her katılımcı açık uçlu soruya yanıt vermemiştir. Katılımcılardan 25'i (%41.66) açık uçlu soruya yanıt vermiştir. Katılımcıların dikkat çektiği noktalardan biri, toplumsal olarak sanata verilen değerdir. Sanata verilen değer öğretmenin sanatsal etkinlikleri düzenlemesi konusunda motive edici olması (ÖE.5) performans göstergelerinin gerçekleştirilebilmesi için bir gereksinim olarak görülmektedir. Ayrıca performans göstergelerinin gerçekleştirilebilmesindeki koşullar arasında katılımcılardan ikisi tarafından "öğretim elemanının niteliği" ve "eğitimcinin eğitimi" belirtilmiştir. Katılımcılar bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

Bu göstergeler dersin içeriğine ve öğretim elemanının niteliğine bağlıdır. Bu göstergeleri uygulamak için dersin uygulama boyutunun çok iyi ele alınması gerekir. Öğretmenin becerileri ve yetenekleri aktif bir şekilde geliştirilmelidir (ÖE.9). *Performans göstergelerinin tüm maddeleri elbette ki öncelikli olarak müzik öğretmenin kazandırması gereken hedeflerdir. Ancak ilkokulda (1.-4. sınıflar) bu görevi sınıf öğretmenleri üstlendiği için tüm bunları öğretmek de onlara düşmektedir. Bu nedenle eğitimcilerin eğitimi büyük önem taşımaktadır. Yani lisans döneminde verilen eğitimle, öğretmen adaylarının alanda kullanabilecekleri yeterlikler paralellik göstermektedir* (ÖE.21). Katılımcıların üzerinde durduğu bir diğer nokta, performans göstergelerinin okullarda uygun mekânların düzenlenmesiyle gerçekleştirilebileceğidir (ÖE.58).

Yukarıdaki bulgulardan, öğretim elemanlarının performans göstergelerinin öğretmenin donanımı (yeterliği), sanata/sanat eğitimine verilen önem, müzik ders saatleri ve fiziki koşullarla doğru orantılı olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. Katılımcılar arasında ders içeriklerinin yeterli olmadığını düşünenler bu durumu şu

şekilde ifade etmektedir: *Lisans ders içerikleri yetersizdir. Bu dersler çalgı ve koro dersleri ile desteklenmelidir. Ayrıca sanat ve estetik dersleri zorunlu olarak konmalıdır. Öğretmen adaylarının çalgı ve koro ses eğitimleri yetersizdir. Kendisi örnek repertuarı edinmemektedir. İlköğretim ve ortaöğretimde bu dersler zorunlu olarak yer almalıdır ki lisansta süreklilik sağlanabilsin* (ÖE.9).

Müzik ve Müzik Öğretimi ders içeriğinin ‘Sanat ve Estetik’ yeterlik alanındaki performans göstergelerini karşılayacak düzeyde olduğunu düşünmüyorum. Belirtilen maddeler, ancak öğretmenin inisiyatifiyle gerçekleşebilir. Bu da o öğretmenin herhangi bir konser, müze, resim sergisine olan ilgisi, birikimi ve kültürüyle sınırlıdır diye düşünüyorum (ÖE.30). Bunun yanında ders sürelerinin yeterli olmadığını düşünen bir katılımcı görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: *Ders sürelerinin yetersiz olması becerilerin kazandırılmasını güçleştirmektedir. Uygun şartların olması durumunda bu derslerin öğrencilere daha yarar sağlayacağı düşüncesindeyim* (ÖE.50). Bu bulgular, “Güzel Sanatlarla İlgili Genel Bilgilere Sahip Olabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergelerinin öğretmenler tarafından hayata geçirilebilmesi için lisans düzeyindeki ders içeriklerine ve derslerin sürelerine dikkat çekmektedir. Bu yönüyle performans göstergelerinin gerçekleştirilebileceği ancak bunun olabilmesinin ders içeriği ve ders sürelerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Yukarıda belirtilen görüşlerden, lisans eğitimindeki müzik eğitimi ders içerikleri ile MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinin ve performans göstergelerinin birbiriyle örtüşmesi gerektiği de anlaşılmaktadır. Başka bir katılımcıya göre, MEB’in “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ilişkin performans göstergeleri ilköğretimdeki müzik eğitimi ve öğretimi ile ilgili hiçbir beklentiye karşılamamaktadır (ÖE.58). “Sanatsal Etkinlikleri Öğrenme Sürecinde Kullanabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergelerine ait öğretim elemanlarının görüşlerinin dağılımı Çizelge 25’te görülmektedir.

Çizelge 25

Öğretim Elemanlarının “Sanatsal Etkinlikleri Öğrenme Sürecinde Kullanabilme” Yeterliğine İlişkin Görüşleri

Performans Göstergeleri	Evet Uygundur		Hayır, Uygun Değildir	
	f	%	f	%
1. Öğrenilenler ile sanat ve estetik arasında ilişki kurar.	51	85	9	15
2. Öğrenme etkinliklerinde sanatsal niteliği olan eserlere ait fotoğraf, slayt gibi materyalleri sınıfa getirir.	54	90	6	10
3. Dans, yaratıcı drama ve müzik gibi etkinlikleri; öğrencileri güdüleme ve performanslarını geliştirmede kullanır.	52	97	8	13
4. Öğrenci, öğretmen, okul yönetimi ve veli katılımıyla sanatsal etkinlikler düzenler.	52	87	8	13

Çizelge 25’te öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu “Sanatsal Etkinlikleri Öğrenme Sürecinde Kullanabilme Yeterliğine” ilişkin performans göstergelerinin müzik eğitimi yeterlikleriyle örtüştüğü yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Performans göstergeleri dikkatle incelendiğinde, maddelerin birçoğunun doğrudan müzik eğitime dönük ifadeler içermediği görülmektedir. Brandstätter’e (2004) göre, sanat eğitimi ile ilgili literatürde estetik eğitimin özelliklerine, ihtiyaç ve amaçlarına dair konulara ayrıntılı olarak yer verilmektedir. Ancak estetik eğitimle ilgili görüşler daha çok genel anlamda ele alınmakta veya sanat felsefesi şeklinde ifade edilmektedir. Yazara göre, estetik eğitimin hedefleri salt resim sanatı odaklı bir bakış açısıyla verilmekte, alana özel (spesifik) müzikal görüşler çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Bazı öğretim elemanlarının bu konudaki görüşleri de Brandstätter ile paralellik göstermektedir. MEB tarafından hazırlanmış olan “Sanat ve Estetik” yeterlik alanına ait performans göstergelerinin de doğrudan müziksel yeterlikleri karşılamadığını söylemek mümkündür. Örneğin, “öğrenme etkinliklerinde sanatsal niteliği olan eserlere ait fotoğraf, slayt gibi materyalleri sınıfa getirir” şeklindeki ifade çoğunlukla görsel sanatları çağrıştırmaktadır. Oysa sınıf öğretmenleri için müzik eğitime dair performans göstergelerinin daha açık bir şekilde tanımlanmasına, müzik sanatı ve müzik eğitimi terimlerinin kullanılmasına gereksinim vardır. Bir başka performans göstergesinin “dans, yaratıcı drama ve müzik gibi etkinlikleri; öğrencileri güdüleme ve performanslarını geliştirmede kullanır” şeklinde ifade edilmesinin dikkat çekici olduğu düşünülmektedir. Bu ifade müziğin bir amaç değil, bir araç olarak algılanmasına neden olabilmektedir. Müzik sanatı açısından düşünüldüğünde, bireyde estetik bir yaşantının oluşabilmesi için

müziğin öncelikle bir amaç haline gelmesi ve özellikle de eğitimde müziksel değerlerin öne çıkarılması gerekmektedir (Göğüş, 2008). Sınıf öğretmeni elbette disiplinler arası çalışmaları yürütebilmek için müziği bir araç olarak kullanabilir. Bu anlamda sınıf öğretmeninden farklı disiplinler arasında bağlantılar kurmada sanatı, dolayısıyla müziği bir araç olarak kullanması beklenmektedir. Ancak salt müziksel değerlerin öne çıkarılması var olan performans göstergeleriyle mümkün görünmemektedir. Bu yönüyle performans göstergeleri uygun gibi görünmekte, ancak müziksel nitelikler açısından ise yeterli olmadığı düşünülmektedir. Nitekim bu düşünce, “Sanatsal Etkinlikleri Öğrenme Sürecinde Kullanabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergelerine eleştirel yaklaşan öğretim elemanlarının görüşleriyle de doğrulanmaktadır: *...bir öğretmen olarak yukarıdaki etkinliklerin yapılabilmesi için lisans dönemindeki dersler içerik ve işleyiş açısından yeterli olsa bile ders süresi açısından yeterli donanımı kazandırmaktan uzaktır (ÖE.5).*

Bu göstergeler uygundur fakat uygulama düzeyi yeterli değildir. Müzik ve müzik öğretimi dersinde sanat ve estetiğin felsefesini yaptırılmamaktayız. Her müzik öğretmeni ve sınıf öğretmeni sanat ve estetik dersini zorunlu almalıdır (ÖE.9).

Öğrenciler sanat ve estetiği içselleştirme açısından problem yaşamaktadır. Bu da daha çok öğrenim alanı mekânlarının yetersizliği nedeniyle yaptıkları etkinlikleri uygulama alanlarının kısıtlı olmasından kaynaklanmaktadır. Uygulamaların, yerinde yaparak-yaşayarak öğrenme yaklaşımına uygun olarak düzenlenebilmesi için öğretim ortamları çok önemlidir (ÖE.37).

Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi özelinde müzik eğitiminin yeterli olduğunu sanmıyorum. Bu ders çoğu zaman gereksiz kredi doldurmak amacı ile açılmış bir ders gibi düşünülüyor. Oysaki müzik eğitimi gerek zaman gerekse fiziki koşullar ve öğrenci sayısı itibari ile bu hedeflere ulaşacak niteliğin çok uzağındadır (ÖE.48).

Katılımcılardan birine göre, performans göstergelerinde sadece sanat alanlarının öğrenme süreci ele alınmış, diğer alanlarla bir etkileşime gidilmemiştir (ÖE.57). Bir diğeri ise performans göstergelerinin müzik dersleri için fazla geçerliği olmadığı yönünde görüş bildirmiştir (ÖE.5). Öğretim elemanlarına göre, performans göstergelerine ulaşılabilmesinde uygun fiziki koşullar, lisans eğitimindeki uygulamalar, ders saatleri ve öğrenci sayıları da etkili olmaktadır.

Elde edilen bulgulardan hareketle, sınıf öğretmeninin müzik eğitimi yeterliklerinin ne olması gerektiği konusunda performans göstergelerinin daha açık ifade edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Öğretim elemanlarının sanat ve estetik konusunda akademik desteğin dışında özellikle iyi ve donanımlı bir eğitim-öğretim ortamının da çok belirleyici olduğu yönündeki görüşleri de bu durumu doğrulamaktadır. “Öğrenme ve Öğretme Ortamlarını Düzenlerken Estetik Bakış Açısını Dikkate Alabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergelerine ait öğretim elemanlarının görüşleri Çizelge 26’da yer almaktadır.

Çizelge 26

Öğretim Elemanlarının, “Öğrenme ve Öğretme Ortamlarını Düzenlerken Estetik Bakış Açısını Dikkate Alabilme” Yeterliğine İlişkin Görüşleri

Performans Göstergeleri	Evet Uygundur		Hayır, Uygun Değildir	
	f	%	f	%
1. Estetik bakış açısını dikkate alarak sınıf ortamını öğrencileri ile birlikte düzenler.	49	82	11	18
2. Öğrencilerin materyal hazırlama sürecinde yaratıcılıklarının yanı sıra estetik bakış açısını da dikkate almalarını sağlar.	49	82	11	18
3. Öğrencilerin yaratıcılıklarının yanı sıra estetik bakış açısını da kullanarak hazırlamış oldukları materyallerin okul içinde ve dışındaki etkinliklerde yer almasını sağlar.	50	83	10	17
4. Estetik bakış açısını okul ortamının düzenlenmesinde kullanır.	46	77	14	23

Çizelge 26’da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu estetik bakış açısını kapsayan performans göstergelerinin müzik eğitimi yeterlikleriyle örtüştüğü yönünde görüş bildirmiştir. Ancak bazı katılımcılar performans göstergelerinin müzik dersleri için fazla geçerli olmadığını, var olan ders saatleriyle de uygulamaların zor olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: *Ben X Üniversitesinde 23 yıldır görev yapan sınıf öğretmenliği bölümünde bir müzik atölyesi oluşmasını sağlayamayan biri olarak belirtilen performans göstergelerinin sadece ütopyik düşünceler olduğu kanısındayım.* (ÖE.57).

Bu hedefler ne yazık ki milli eğitim sistemi içerisinde sadece kâğıt üzerinde planlanmış ama gerçekte uygulanması çok zor olan hedeflerdir. Öğrenciler sadece almış oldukları bir yıllık ders ile bu bilince ulaşip meslek hayatlarında bu davranışları sergileyecek bilinçte değillerdir (ÖE.6).

Yirminci yüzyılın başlarında eğitim-öğretimdeki nitelik arayışları içerisinde estetik eğitim boyutunun öne çıkarılması önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Sanat eğitiminde “estetik zevkin eğitime” gereken önemin verilmesi ve “çocuğun estetik haz alma yetisinin eğitilmesi”, özellikle 20. yüzyılın başında Almanya’da eğitimde nitelik geliştirme arayışlardan birini oluşturmaktadır (San, 2006). IATA’nın (Uluslararası Amatör Tiyatrolar Birliğinin) drama/tyatro öğrencileri için hazırladığı el kitabında (1991) sanat yoluyla estetik zevklerin geliştirilebilmesi için öğrencilerin ileri düzeyde çalışmalara katılım gerektiğini öğrendiği vurgulanmaktadır (akt. Okvuran, 2003).

Son otuz yılda müzik eğitiminin de estetik eğitimin bir parçası olduğuna dair gelenekselleşmiş bir anlayışın kabul gördüğü bilinmektedir. Ancak kimi yazarların bu görüşü ret ettikleri bilinmekle birlikte, estetik eğitim daima uluslararası platformda bir tartışma konusu olmuştur (Plummeridge, 1999). Bu tartışmaların nedenlerinden birinin, estetiğin ve estetik eğitiminin çok geniş bir alan olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Goolsby’a (1984) göre müzik eğitimi ile ilgili literatürde üzerinde durulan konulardan biri de “müzik eğitimi yoluyla estetik eğitim” oluşturmaktır. Dolayısıyla estetik eğitim ilk anda görsel-plastik sanatları çağırırsa da, müzik sanatı ve müzik eğitimi içerisinde de yerini almış bulunmaktadır. Ancak Çizelge 26’da “Öğrenme ve Öğretme Ortamlarını Düzenlerken Estetik Bakış Açısını Dikkate Alabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergeleri incelendiğinde, estetik bakış açısının müzik eğitimi doğrultusunda ele alınmadığı, müzikal terim ve ifadelerin göz ardı edildiği görülmektedir. Estetik eğitim olarak müzik eğitimi, bireye bir sanat yapıtının amaçlanan niteliklerini algılaması için gerekli becerileri, eserin estetik değerini anlamasını ve son olarak da bu estetiksel deneyimlerin keyfine varmasını sağlamalıdır (Smith ve Smith, 1977 akt.Goolsby, 1984). Reimer’a (1970) göre ise müzik eğitiminde estetiğin genel olarak amacı, “insanların ‘şeylerin’ estetiksel niteliklerini algılama becerilerini sistematik olarak geliştirmektir” (akt.,Goolsby, 1984). Ancak özellikle de müzik eğitimi açısından düşünüldüğünde, sınıf öğretmeni için tanımlanan performans göstergeleri ile öğrencilerin estetik bakış açılarının nasıl ve ne şekilde geliştirilebileceği açık bir şekilde ortaya konulamamaktadır. Ayrıca YÖK’ün 2006 Sınıf Öğretmenliği lisans programında yer alan müzik ders içeriğindeki “müzik-estetik ilişkisi ile müziksel beğenin geliştirilmesi” ifadesi ile var olan performans göstergelerinin örtüşmediği ve bu şekilde müzik ile estetik ilişkisinin kurulmasının zor olduğu düşünülmektedir.

“Atatürk’ün Sanatın Gelişmesine Verdiği Önemi İçselleştirmelerini Sağlayabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergelerine ait öğretim elemanlarının görüşleri Çizelge 27’te görülmektedir.

Çizelge 27

Öğretim Elemanlarının “Atatürk’ün Sanatın Gelişmesine Verdiği Önemi İçselleştirmelerini Sağlayabilme” Yeterliğine İlişkin Görüşleri

Performans Göstergeleri	Evet Uygundur		Hayır, Uygun Değildir	
	f	%	f	%
1. Atatürk’ün sanat gelişimine katkıları hakkında öğrencileri bilgilendirir.	54	90	6	10
2. Öğrencilerin, Atatürk’ün sanata yaptığı katkıları kavrayabilmeleri için etkinlikler düzenler.	51	85	9	15
3. Öğrencilerin Atatürk’ün sanatın gelişimine verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerini içselleştirmelerini sağlayacak etkinlikler düzenler.	50	83	10	17

Çizelge 27’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu “Atatürk’ün Sanatın Gelişmesine Verdiği Önemi İçselleştirmelerini Sağlayabilme” yeterliğine ilişkin performans göstergelerini, müzik eğitimi yeterlikleri açısından uygun bulmuştur. Sınıf öğretmeninin sanat eğitimi alanında birtakım yeterliklere sahip olabilmesinin bir anlamda lisans ders içerikleriyle de doğru orantılı olduğu bilinmektedir. Ancak Çizelge 27’de görüldüğü üzere “Sanat ve Estetik” özel alan yeterliklerinde Atatürk ile ilgili bir yeterlik alanı ve performans göstergeleri yer alırken, YÖK’ün 2006 sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik eğitimi ders içeriklerinde Atatürk ile ilgili herhangi bir konu başlığı bulunmamaktadır. Atatürk’ün sanata ilişkin görüşlerinin ders içeriğine doğrudan eklenmesinin sınıf öğretmeni adayının bu yönde bir yeterlik kazanabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda YÖK’ün sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik ders içerikleri ve yeterlikleriyle, MEB’in hazırlamış olduğu özel alan yeterliklerinin paralellik göstermesi büyük önem taşımaktadır. Ancak görüş bildiren katılımcılar arasında bu yeterlik alanına ilişkin eleştiri getirenler de bulunmaktadır: *Atatürk’ün katkısı ve tarihsel süreçteki etkileri elbet bilgi olarak değerli, ancak günümüz sanat anlayışlarının 1930’lardan farklı olması sebebiyle “içselleştirme” gibi haller çok da mümkün görünmemektedir (ÖE.6).*

Öğrenciler Atatürk'ün sanatla ilgili düşüncelerine daha çok teorik olarak yaklaşmakta ve Atatürk'ün düşünce ve görüşlerini içselleştirebilecekleri etkinlik uygulamalarını hazırlayıp sunmakta yetersiz kalmaktadırlar (ÖE.37).

Atatürk'ün sanatsal bakış açısı ilköğretim programında geniş olarak kendisine yer bulmuş bir alandır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenler gerekli donanıma sahip olmaktadır (ÖE.5).

Yukarıdaki açıklamalara göre öğretim elemanları, öğretmen adaylarının Atatürk'ün sanatın gelişimine katkıları ve sanata verdiği önem konusunu yeterince içselleştirmediklerini düşünmektedir. Bu durum lisans öğrenimi basamağında bu konuya yeterince yer verilmediği şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan katılımcılardan birinin öğretmenlerin bu konuda yeterince donanımlı olduğu düşüncesinde olması ise, önceden bu konuya lisans eğitiminde daha ağırlık verildiği şeklinde yorumlanabileceği gibi mesleki deneyimle bu donanımı sonradan geliştirdikleri şeklinde de yorumlanabilir.

3.4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterlikleri *önemli bulma* ve bu yeterlikleri *kazanma durumlarına* ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

“Müzik” dersi yeterlikleri *önemli bulma* ve *kazanma durumuna* ait istatistikler Çizelge 28’de yer almaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” dersindeki yeterlikleri *önemli bulma* durumuna ilişkin ortalama puanları 3,57 – 4,31 ve standart sapmaları 0,74 – 1,01; yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin ortalama puanları ise 2,73 – 3,70 ve standart sapmaları 0,82 – 1,06 arasında değişmektedir.

Çizelge 28’de bilgi düzeyindeki bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının yeterlikleri *önemli bulma* durumuna ilişkin ortalama puanlarının, yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum sınıf öğretmeni adaylarının genelde yeterlikleri *önemli buldukları*, yeterlikleri ise ortalamanın üstünde bir düzeyde *kazandıkları* şeklinde yorumlanabilir.

“Müzik” dersine ait bilgi düzeyindeki yeterlikler incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının ilk sırada “Müziğin/müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilme” yeterliğini *önemli buldukları* görülmektedir. Bu yeterlik maddesini ikinci ve üçüncü sırada “Temel müzik bilgilerine sahip olabilme” ve “Türkiye’de yerel müzik kültürlerini tanıyabilme” yeterlikleri izlemektedir.

Bilgi düzeyindeki yeterlikleri *kazanma durumuna* ait ortalamalar incelendiğinde, yine ilk sırada “Müziğin/müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilme” yeterliği gelmektedir. Bu bulgudan hareketle öğretmen adaylarının bilgi düzeyinde ilk sırada bu yeterliği kazandıklarını düşündükleri sonucuna ulaşılmaktadır. Barış ve Özata’nın (2009) araştırmasında öğretmen adaylarının temel müzik bilgilerine sahip olma konusunda kendilerini yeterli bulmadıkları saptanmıştır. Yokuş ve Avşar (2014) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının eğitim müziği dağıtı yeterliklerinin düşük olduğu ve temel müzik bilgisi alt boyutu açısından ise çok düşük yeterlik düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Bu çalışmada ise öğretmen adaylarının bilgi düzeyindeki yeterlikler arasında “Temel müzik bilgilerine sahip olma” yeterliğini ortalamanın üstünde bir düzeyde kazandıkları belirlenmiştir. Yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin ortalama puanları *önemli bulma durumuna* ilişkin ortalama puanlarına göre daha düşük çıkmıştır. Bu durum öğretmen adaylarının bu yeterliği önemli buldukları düzey kadar yeterince kazanmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Araştırmadaki bu bulgunun Barış ve Özata’nın (2009), Yokuş ve Avşar’ın (2014) çalışma sonucuyla benzerlik gösterdiği söylenebilmektedir.

Çizelge 28’de bilgi düzeyindeki yeterliklerden “Sınıf koroları hazırlayabilecek düzeyde ses eğitimi bilgisine sahip olma” yeterliğinin *kazanma durumuna* ait aritmetik ortalamasının diğerlerine göre daha düşük çıktığı görülmektedir ($X= 2.91$). Bu bulgu Ercan’ın (2006) çalışmasıyla örtüşmektedir. Ercan çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının ses eğitimi ile ilgili bilgilerinin kısmen ya da az olduğunu ortaya koymuştur. Bilgi düzeyinde en az kazanılan yeterlik “Farklı ülkelerdeki yerel kültür müzik kültürlerini tanıyabilme” ($X= 2.91$) yeterliğidir. Öğretmen adaylarının bu yönde görüş bildirmelerinde öğretim elemanlarının derslerde farklı kültürlerle ait müzikleri tanıma konusunda uygulamalara yer vermedikleri veya kısmen yer verdiklerinin etkisi olduğu şeklinde yorum yapılabilir.

Çizelge 28

Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” Dersi Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumu

Madde No	“Müzik” Dersi Yeterlikleri Bilgi	Yeterlikleri Önemli Bulma		Yeterlikleri Kazanma	
		X	ss	X	ss
1	Temel müzik bilgilerine sahip olabilme	4,17	0,78	3,40	0,82
2	Müziğin / müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilme.	4,31	0,74	3,67	0,86
3	Müzik türleri hakkında bilgi sahibi olabilme.	3,94	0,74	3,32	0,82
4	Okul müziği repertuarına (ses dağılıcığına) sahip olabilme.	3,95	0,89	3,26	0,97
5	Sınıf koroları hazırlayabilecek düzeyde ses eğitimi bilgisine sahip olabilme.	3,88	0,89	2,91	0,99
6	Türkiye’de yerel müzik kültürlerini tanıyabilme.	4,11	0,80	3,26	0,93
7	Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilme.	3,60	0,94	2,76	0,99
	Toplam	3,99	0,86	3,23	0,96
	Beceri				
8	Sesini doğru ve etkin kullanabilme ve koruyabilme.	4,16	0,80	3,11	0,98
9	Öğrencinin yaşının gerektirdiği ses sınırına uygun şarkı dağılıcığı oluşturabilme.	4,12	0,83	3,22	0,94
10	Müzik dersinde kullanılabilecek çalgılardan en az birini çalabilme.	4,16	0,85	3,38	1,06
11	Çalgıları çalabilecek ortamlar hazırlayabilme.	4,02	0,79	3,18	0,97
12	Temel düzeyde nota okuyabilme.	4,15	0,80	3,70	0,94
13	Toplu çalma-söyleme, birlikte müzik yapabilme.	4,14	0,81	3,53	0,99
14	Doğaçlama yapabilme.	4,07	0,87	3,32	1,01
15	İlk gördüğü ezgileri çalgısı ile çalabilme	3,57	1,01	2,73	1,04
	Toplam	4,05	0,87	3,27	1,03
16	Bireysel müzik çalışmalarında etkin görev alabilme.	3,84	0,88	3,03	1,03
17	Toplu müzik çalışmalarında etkin görev alabilme.	3,91	0,88	3,12	1,04
18	Müzik alanıyla ilgili yaratıcı ve güçlü yönlerini kullanabilme.	4,07	0,83	3,13	0,99
19	Müzik alanıyla ilgili zayıf yönlerini geliştirebilme.	4,04	0,83	3,13	0,97
20	Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme.	4,22	0,83	3,64	0,97
21	Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme.	4,04	0,88	3,33	0,97
22	Yaşadığı sosyal çevre için mesleki proje ve etkinlikleri planlamada ve uygulamada müzikten yararlanabilme.	3,98	0,89	3,28	0,98
23	Müzik eğitimi ile ilgili değişimleri izleyebilme.	3,82	0,93	3,10	0,99
	Toplam	3,99	0,88	3,22	1,01

Çizelge 28’den beceri düzeyinde yeterliklerin ortalamaları incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının en fazla *önemli buldukları* yeterliğin “Sesini doğru ve etkin kullanabilme” ve “Müzik dersinde kullanılabilecek çalgılardan en az birini

çalabilme” yeterlikleri olduğu görülmektedir. Bunu ikinci ve üçüncü sırada “Temel düzeyde nota okuyabilme” ve “Toplu çalma-söyleme, birlikte müzik yapabilme” yeterlikleri izlemektedir. Heyning’in (2011) araştırmasında sınıf öğretmeni adayları on bir haftalık müzik eğitimlerinin sonunda, grup çalışmalarında bireysel şarkı söyleme becerilerinin geliştiğini, şarkı söylemede kendilerine daha güvendiklerini ve şarkı söylemenin sadece yetenekli olan bireylerin değil, herkesin yapabileceği bir beceri olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada da sınıf öğretmeni adaylarının şarkı söyleme ve toplu çalma-söylemeye ilişkin yeterlikleri önemli bulma yönündeki bulgunun Heyning’in bulgularıyla örtüştüğü düşünülmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının beceri düzeyindeki yeterliklerden ilk sırada “Temel düzeyde nota okuyabilme” yeterliğini *kazandıklarını* düşündükleri görülmektedir. Bunu ikinci ve üçüncü sırada “Toplu çalma-söyleme, birlikte müzik yapabilme” ve “Müzik dersinde kullanılabilir çalgılardan en az birini çalabilme” yeterlikleri izlemektedir. Öğretmen adaylarının beceri düzeyinde en az *kazandıklarını* düşündükleri yeterlik maddesinin “İlk gördüğü ezgileri çalgısı ile çalabilme” yeterliği olduğu görülmektedir. Ortalama puanlardan hareketle bu yeterliğin diğer yeterlikler arasında öğretmen adayları tarafından en az *kazanılan* yeterlik olarak algılandığı söylenebilmektedir. Öğretmen adaylarının beceri düzeyinde “Sesini doğru ve etkin kullanabilme” yeterliğini *önemli buldukları*, bu yeterliğe ise ortalamanın üstünde *kazandıkları* belirlenmiştir. Ancak bu yeterlik diğer yeterliklerin ortalamalarına göre daha düşük bir değere sahiptir ($X= 3.11$). Bu bulgunun, Barış ve Özata’nın (2009) araştırma bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adayları kendilerini seslerini kullanabilecek yeterlikte görmemişlerdir. Bu durum öğretmen adaylarının ileride kendi sınıflarında yapabilecekleri şarkı söyleme uygulamalarını olumsuz yönde etkileyebileceğini düşündürmektedir. Ancak düzenli ve doğru bir ses eğitim ile sınıf öğretmeni adaylarının şarkı söyleme becerilerinin geliştirilebileceği (Siebenaler, 2006) ve çocukluk döneminde şarkı söylemeye ilişkin edinilen deneyimlerin yetişkinlikte şarkı söylemeye karşı tutumun üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu bilinmektedir (Apfelstadt, 1989; akt. Giles ve Frego, 2004). Bu bağlamda lisans eğitimindeki müzik eğitimi uygulamalarının niteliği önemli ve belirleyici olmaktadır.

Beceri düzeyinde “Müzik dersinde kullanılabilir çalgılardan en az birini çalabilme” yeterliği, sınıf öğretmeni adayları tarafından ilk sırada *önemli bulunan* ancak ortalamanın biraz üstünde *kazanılan* bir yeterlik olarak algılandığı

görülmektedir. Barış ve Özata'nın (2009) çalışmalarında öğretmen adaylarının çok az bir yüzdesi (%14) lisansta aldıkları çalgı eğitimini, sınıf etkinliklerinde kullanımı için yeterli gördüklerini belirtmiştir. Şaktanlı (2004) ise araştırmasında müzik derslerinde öğretmen adaylarının çalgı çalma becerisinin gerçekleşme düzeyinin hedeflenen oranda olmadığını ve Ercan (2006) çalgı olarak blokflütün sadece müzik dersini kısmen işleyebilecek düzeyde çalınabildiğini ortaya koymuştur. Araştırmada çalgı çalabilme yeterliğine dönük bulgunun Şaktanlı ve Ercan'ın araştırma bulgularıyla örtüştüğü düşünülmektedir. Çizelge 28'de beceri düzeyindeki "İlk gördüğü ezgileri çalgısı ile çalabilme"nin öğretmen adayları tarafından en az *kazanılan* yeterlik olduğu görülmektedir. Deşifre yapabilme olarak da ifade edilen bu yeterlik, belli bir müzik birikimine ve müziksel algılama yeteneğine sahip olmayı gerektirmektedir. Bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %83'ü yükseköğretime geçmeden önce herhangi bir müzik eğitimi almadıklarını belirtmiştir. Bu durumdan dolayı bir müzik geçmişine ve yeteneğine sahip olmayan veya kısmen sahip olan sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinde son derece yetersiz olan müzik ders saatleriyle bu beceriyi/yeterliği kazanmalarının güç olduğu söylenebilir. Koca ve Kurtaslan'ın (2013) yapmış olduğu araştırmanın sonuçları bu görüşü desteklemektedir. Araştırma sonuçları, şarkıların nota değerlerini doğru ve ritmik okumada sınıf öğretmeni adaylarının bazı sorunlar yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Okumada var olan sorunların çalgı çalmada, özellikle ilk karşılaşılan ezgilerin çalınmasında da ortaya çıkması beklenen bir durum olarak görülmektedir. Çizelge 28'de yetkinlik düzeyinde en fazla "Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme" yeterliğinin sınıf öğretmeni adayları tarafından *önemli bulunduğu* görülmektedir. Bu yeterliği ikinci ve üçüncü sırada "Müzik alanıyla ilgili yaratıcı ve güçlü yönlerini kullanabilme", "Müzik alanıyla ilgili zayıf yönlerini geliştirebilme" ve "Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme" yeterlikleri izlemektedir. Yeterlikleri *kazanma durumunun* ortalamaları incelendiğinde, öğretmen adayları tarafından en fazla *kazanılan* yeterlik olarak "Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme" olduğu görülmektedir. Bu yeterlik ifadesini ikinci ve üçüncü sırada "Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme" ve "Yaşadığı sosyal çevre için mesleki proje ve etkinlikleri planlamada ve uygulamada müzikten yararlanabilme" yeterlikleri izlemektedir. Yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin ortalama puanları incelendiğinde, öğretmen adaylarının en fazla "Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme" yeterliğini kazandıklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu bulgu

Pietra, Binder ve Devaney (2010), Hash (2010), Russel-Bowie (2010), Abril ve Gault (2005), Berke ve Colwell (2004), Giles ve Frego (2004) araştırmalarıyla paralellik göstermektedir. Yapılan bu araştırmaların sonunda öğretmen adaylarının müzik dersine ve bu dersin öğretim programındaki yerine ilişkin olumlu bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu araştırmalar aynı zamanda öğretmen adaylarının olumlu tutum geliştirebilmiş olmalarında geçmişteki deneyimlerinin ve kendi müziksel yeteneklerinin de etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Çizelgede 28’de yetkinlikler düzeyinde önemli *bulma durumuna* ait toplam ortalama puanın, yeterlikleri *kazanma durumun* ait toplam ortalama puanından daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum yetkinlik olarak ifade edilen yeterliklerin öğretmen adayları tarafından *önemli bulunduğu*, ancak kazanım boyutunda ortalamanın biraz üstünde bir düzeyde bu yeterlikleri *kazandıkları* şeklinde yorumlanabilmektedir. Çizelge 29’da “Müzik Öğretimi” dersi yeterlikleri *önemli bulma* ve *kazanma durumuna* ait istatistiklere yer verilmektedir.

Çizelge 29

Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik Öğretimi” Dersi Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumu

Madde No	“Müzik Öğretimi” dersi yeterlikleri Bilgi	Yeterlikleri Önemli Bulma		Yeterlikleri Kazanma	
		X	ss	X	ss
24	Müziğe ilişkin kuramsal bilgilere sahip olabilme.	3,80	0,87	3,18	0,87
25	Çocuklara ilişkin ses özelliklerini tanıyabilme.	4,04	0,78	3,24	0,90
26	İnsan sesi topluluklarını tanıyabilme.	3,91	0,86	3,23	0,96
27	Çalgı topluluklarını tanıyabilme.	3,91	0,86	3,27	0,90
28	Müzik dersinin çocuğun duyuşsal, sosyal becerilerine ve dil gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme.	4,27	0,83	3,50	0,90
29	Müzik dersinde kullanılan çalgıların çocuğun psiko-motor ve dinleme becerilerine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme.	4,23	0,83	3,51	0,92
30	Çeşitli sınıflar düzeyinde şarkı öğretim yöntemlerini kavrayabilme.	4,09	0,83	3,41	0,89
31	Müziksel bilgi ve becerilerinin nasıl öğretileceğini kavrayabilme.	4,17	0,80	3,43	0,88
32	İlkokul müzik dersi öğretim programının 1. 2. 3. ve 4. sınıflarına ilişkin amaçları kavrayabilme.	4,15	0,82	3,46	0,93
33	İlkokul müzik dersi öğretim programının 1. 2. 3. ve 4. sınıflarına ilişkin kazanımları kavrayabilme.	4,16	0,80	3,49	0,93

(devam ediyor)

Çizelge 29'un devamı

Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik Öğretimi” Dersi Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumu

Madde No	“Müzik Öğretimi” dersi yeterlikleri Bilgi	Yeterlikleri Önemli Bulma		Yeterlikleri Kazanma	
		X	ss	X	ss
34	Müzik öğretim programındaki ders konuları hakkında bilgi sahibi olabilme.	4,10	0,85	3,40	0,91
35	Müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme bilgisine sahip olabilme.	4,04	0,84	3,29	0,91
	Toplam	4,07	0,84	3,37	0,92
	Beceri				
36	Bir çalgı çalmayı öğretebilme.	4,16	0,88	3,31	1,04
37	İstiklal Marşı'nı doğru söyleyebilme ve öğretebilme.	4,46	0,83	3,86	0,98
38	İlkokul düzeyine uygun müzikli oyunlar öğretebilme.	4,34	0,82	3,81	0,96
39	Öğrencinin müzik yeteneğini fark ederek yönlendirebilme.	4,33	0,83	3,56	0,92
40	Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilme (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.)	3,92	0,94	3,04	1,08
41	Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlayabilme ve uygulayabilme.	4,05	0,85	3,32	0,94
42	Müzik öğretiminde kullanabilecek materyaller tasarlayabilme.	4,14	0,85	3,54	1,01
43	Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme	4,09	0,88	3,49	0,95
44	Müzik etkinlikleri yoluyla Atatürk sevgisini aşılatabilme.	4,18	0,98	3,66	1,03
	Toplam	4,19	0,89	3,51	1,02
	Yetkinlik				
45	Bireysel ve toplu müzik etkinlikleri düzenleme yoluyla kendini ifade edebilme.	4,17	0,83	3,49	0,93
46	Müziksel birikimlerini öğrencilere aktarabilme.	4,20	0,83	3,50	0,93
47	Çeşitli türdeki müzikleri dinleterek ve bilgi vererek müziksel beğeniyi geliştirebilme.	4,17	0,82	3,53	0,92
48	Müziksel bilgi ve becerilerini eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme.	4,06	0,86	3,43	0,93
49	Müzik dersinde teknolojiden yararlanabilme.	4,21	0,84	3,65	0,98
	Toplam	4,16	0,84	3,52	0,94

Çizelge 29'da “Müzik Öğretimi” dersine ait bilgi düzeyinde yeterlikler incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının ilk sırada “Müzik dersinin çocuğun duyuşsal, sosyal becerilerine ve dil gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme” yeterliğini *önemli buldukları* görülmektedir. Bu yeterlik maddesini ikinci ve üçüncü sırada “Müzik dersinde kullanılan çalgıların çocuğun psiko-motor ve dinleme becerilerine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme” ve “Müziksel bilgi ve becerilerinin nasıl öğretileceğini kavrayabilme” yeterlikleri izlemektedir.

Çizelge 29’da bilgi düzeyindeki yeterlikleri *kazanma durumuna* ait ortalama puanları incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının en fazla “Müzik dersinde kullanılan çalgıların çocuğun psiko-motor ve dinleme becerilerine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme” yeterliğini *kazandıkları* görülmektedir. Bunu “Müzik dersinin çocuğun duyuşsal, sosyal becerilerine ve dil gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme” ve “İlkokul müzik dersi öğretim programının 1. 2. 3. ve 4. sınıflarına ilişkin kazanımları kavrayabilme” yeterlikleri izlemektedir. “Müzik Öğretimi” dersinin bilgi düzeyinde yeterliklerin toplam ortalama puanları incelendiğinde, öğretmen adaylarının bu yeterlikleri *önemli buldukları* ancak orta düzeyde *kazandıkları* söylenebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik Öğretimi” dersindeki yeterlikleri *önemli bulma* durumuna ilişkin ortalama puanları 3,80 – 4,46 ve standart sapmaları 0,78 – 0,98; yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin ortalama puanları ise 3,04 – 3,86 ve standart sapmaları 0,87 – 1,08 arasında değişmektedir.

Çizelge 29’dan sınıf öğretmeni adaylarının beceri düzeyindeki yeterlikler arasında en fazla “İstiklal Marşı’nı doğru söyleyebilme ve öğretebilme” yeterliğini *önemli buldukları* görülmektedir. Bu yeterliği sırasıyla “İlkokul düzeyine uygun müzikli oyunlar öğretebilme” ve “Öğrencinin müzik yeteneğini fark ederek yönlendirebilme” yeterlikleri izlemektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla *kazandıklarını* düşündükleri yeterlik ise “İstiklal Marşı’nı doğru söyleyebilme ve öğretebilme”dir. Bu bulgu Kutluk’un (2010) araştırmasıyla paralellik göstermektedir. Araştırmada sınıf öğretmeni adayları en çok İstiklal Marşı’nın anlam ve önemine uygun olarak doğru seslendirilmesi açısından müzik derslerini önemli görmüşlerdir. Öğretmen adaylarının en fazla kazandıklarını düşündükleri diğer yeterlikler sırasıyla “İlkokul düzeyine uygun müzikli oyunlar öğretebilme” ve “Müzik etkinlikleri yoluyla Atatürk sevgisini aşılabilme”dir. Bilgi düzeyinde olduğu gibi, beceri düzeyinde de yeterlikleri *önemli bulma* durumuna ait toplam ortalama puanın, yeterlikleri *kazanma durumuna* ait toplam ortalama puanından daha yüksek olduğu görülmektedir. Çizelge 29’dan beceri düzeyindeki yeterlikler içerisinde “Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlayabilme ve uygulayabilme” yeterliğinin, diğer yeterliklere göre daha düşük bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca ortalama puanlardan hareketle öğretmen adaylarının bu yeterliğe orta düzeyde *kazandıkları* söylenebilmektedir. Bu durum sınıf öğretmeni adaylarının ilerideki mesleki yaşantılarında müzik dersini öğretim programındaki kazanımlar doğrultusunda planlama ve uygulama konusunda

zorlanabilecekleri yönünde yorumlanabilir. Nitekim Barış ve Özata'nın (2009) ve Okan'ın (2010) yaptığı araştırmada sınıf öğretmenlerinin müzik dersini planlama ve uygulama yeterliklerini gerçekleştirme düzeylerinin düşük olduğu, Arıcı'nın (2011) araştırmasında ise müzik dersini yürüten sınıf öğretmenlerinin genel olarak müzik dersi öğretim programını uygulama konusunda kendilerini yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Bu araştırmadaki bulgunun da Barış ve Özata'nın, Okan'ın ve Arıcı'nın araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterdiği düşünülmektedir.

“Müzik Öğretimi” dersinin beceri düzeyindeki diğer yeterliklere göre öğretmen adayları tarafından en az *önemli bulunan* ve en az *kazanıma* dönüştüğü ifade edilen yeterliğin “Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilme (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.)” olduğu görülmektedir. Bu bulgu doğrultusunda özel müzik öğretim yöntem ve yaklaşımları uygulama konusunda öğretmen adaylarının kendilerini orta düzeyde yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Araştırmadaki bu bulgu Ercan'ın (2006) araştırma sonucuyla da örtüşmektedir. Ercan tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının müzik öğretim yöntem ve tekniklerini az bildikleri belirlenmiştir. Bresler'in (1994) ve Hash'ın (2010) araştırmalarındaki bulgulardan biri ise sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun müzik öğretiminde kendilerini rahat hissetmedikleri yönündedir. Öğretmen adaylarının bu yönde düşünmeleri, eğitim aldıkları kurumda işlenen müzik dersindeki uygulamalarla da doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki müzik ders içeriklerinin uygulama boyutu öğretim elemanlarının inisiyatifine bağlı olmaktadır. Müzik dersini yürütmekle görevli öğretim elemanlarının bu yöntem ve yaklaşımları ders sürecine sokmaması veya sadece teorik işleyip uygulama boyutuna yeterince ağırlık vermemesi, öğretmen adaylarının bu yönde bir yeterlik kazanmalarını güçleştirdiği düşünülmektedir. Oysa Orff, Kodaly ve Dalcroze gibi özel öğretim yöntem ve yaklaşımlarının müziksel becerilerin gelişiminde etkili olduğu bilinmektedir. Özmenteş ve Bilen'nin (2005) ilkökul 4. sınıf öğrencileriyle yaptıkları deneysel bir araştırmada, Dalcroze Eurhythmics öğretiminin müzik bilgilerinin öğrenilmesi, müziksel işitme, şarkı söyleme, müziğe bedensel uyum gösterme becerilerinin gelişimi, müzik yeteneğine ilişkin özgüvenin ve müzik dersine ilişkin tutumlarının gelişimi açısından geleneksel müzik öğretimine göre daha etkili olduğu ortaya konulmuştur. Orff yaklaşımı ise farklı yaş grubundaki bireylere, topluluklara yaratıcı müziksel deneyimler kazandırmada çok etkilidir (Shamrock, 1997; akt Gürgen 2006). Bununla birlikte Kodaly yöntemi ile bilinen

bilinmeyene doğru bir düzen içerisinde, çocuğa bir müzik fikri önce oyunlar ve şarkılar yoluyla hissettirilir, işitsel beceriler geliştirildikten sonra müziksel sembollere-kavramlara geçilir ve yaratıcı etkinlikler bir süre sonra sürece dâhil edilir (Gürgen, 2006). Bu bağlamda, sınıf öğretmeni adaylarının da ileride öğrencileri için yaratıcı ortamlar hazırlayabilmeleri ve öğrencilerindeki yaratıcı potansiyelin gelişmesini sağlayacak uygulamaları gerçekleştirebilmeleri için öğretmen adaylarının bu yönde yeterlikler kazanmaları beklenmektedir. Araştırmadaki bulgulardan hareketle sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik Öğretimi” dersi kapsamında müzikli oyunların öğretimini, farklı özel öğretim yöntemlerini uygulamayı, müziksel becerilerin kazandırılmasına ilişkin planlar hazırlamayı *önemli buldukları* söylenebilir. Ancak puanların ortalaması incelendiğinde, yeterlikleri *kazanıma* dönüştürme konusunda kendilerini orta düzeyde yeterli buldukları görülmektedir.

Araştırmanın dikkat çeken diğer bir bulgusu, öğretmen adaylarının beceriler düzeyinde en fazla *kazandıkları* yeterliğin “Müzik etkinlikleri yoluyla Atatürk sevgisini aşılabilme” olmasıdır. Bu durum sınıf öğretmeni yetiştirme programında YÖK’ün (2006) hazırlamış olduğu müzik ders içeriklerinde doğrudan Atatürk ile ilgili konu başlığı bulunmamasına rağmen, öğretim elemanlarının Atatürk ile ilgili etkinliklere ve uygulamalara derslerinde yer verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 29’dan beceri düzeyindeki “Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme” yeterliğinin öğretmen adayları tarafından altıncı sırada *önemli bulunan* bir yeterlik olarak algılandığı görülmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirebilecek yeterliğe orta düzeyde *kazandıkları* şeklinde yorumlanabilir. Yurt dışında yapılan çalışmalar müziğin farklı disiplinlerle entegre edilmesinin (Bresler, 1995), bu anlamda müziğin bir araç olarak kullanılmasının (Berke ve Colwell, 2004; Giles ve Frego, 2004) sınıf öğretmenleri tarafından en çok tercih edilen yaklaşımlardan biri olduğunu göstermektedir. Hash’ın (2010) araştırmasında sınıf öğretmeni adayları müziğin farklı disiplinlerle ilişkilendirilmesini önemsedikleri ve bu süreçteki rollerinin önemini farkında oldukları belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerinin bu yönde olması, sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlardaki müzik ders içeriklerini ve uygulamalarını da doğrudan etkilemektedir. Berke ve Colwell’in (2004) araştırmasında, belli bir süre verdikleri müzik eğitimin sonunda ön-son test ile sınıf öğretmeni adaylarının müziğin farklı akademik alanlara ve disiplinlere entegre edilmesine ilişkin algılarında bir değişimin olup olmadığı test edilmiş ve araştırmaya sonuçlarında anlamlı bir

farklılık görülmüştür. Sınıfın duygusal durumunu değiştirmek, yaratıcı anlatım biçimlerini yakalayabilmek ve öz saygıyı geliştirmek için müziğin kullanımına/entegre edilmesine ilişkin öğretmen adaylarının algıları sınıfta yapılan aktivitelerle olumlu yönde değişmiştir. Ayrıca araştırmada müziğin ilkökul öğretim programına entegre edilmesine yönelik müziğin bir araç olarak kullanılması konusunda öğretmen adaylarında birtakım farkındalıklar oluşturulmuş ve müzik ders içeriklerinin ve uygulamalarının öğretmen adaylarının bu yöndeki gereksinimlerini karşılayabilecek şekilde düzenlenmesi konusunda öneriler geliştirilmiştir. Yurt dışında müziğin diğer alanlarla ve öğretim programıyla bütünleştirilmesi konusunda birçok araştırmanın ve deneysel çalışmanın yapılması bu konunun önemini daha da öne çıkarmaktadır. Disiplinler arası çalışmaların özellikle de sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlarda yürütülmesi bir gereksinim olarak görülmelidir. Farklı disiplinler ve konular arasındaki bağlantıları en iyi kurabilecek kişi sınıf öğretmenidir. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarında bu yönde bir farkındalığın yaratılması gerekmektedir. Bresler'in (1995), Berke ve Colwell'in (2004), Giles ve Frego'nun (2004) yapmış oldukları çalışmalar da öğretmen adaylarının bu alanda bilgi ve becerilerinin geliştirilebileceğini ortaya koymaktadır. Bu araştırmada müziğin farklı disiplinlerle ilişkilendirilmesi konusundaki bulguya dikkat çekilmesi, ileride sınıf öğretmeni yetiştirmedeki müzik ders içeriklerini ve uygulamalarını disiplinler arası çalışmalar bağlamında olumlu yönde etkilemesi düşünülmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının yetkinlik düzeyinde en fazla *önemli buldukları* yeterliğin “Müzik dersinde teknolojiden yararlanabilme” olduğu görülmektedir. Bunu “Müziksel birikimlerini öğrencilere aktarabilme”, “Bireysel ve toplu müzik etkinlikleri düzenleme yoluyla kendini ifade edebilme” ve “Çeşitli türdeki müzikleri dinleterek ve bilgi vererek müziksel beğeniyi geliştirebilme” yeterlikleri izlemektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla *kazandıkları* yeterlik ise “Müzik dersinde teknolojiden yararlanabilme” dir. Bu yeterliği ikinci ve üçüncü sırada “Çeşitli türdeki müzikleri dinleterek ve bilgi vererek müziksel beğeniyi geliştirebilme” ve “Müziksel birikimlerini öğrencilere aktarabilme” yeterlikleri izlemektedir.

Bulgulardan hareketle “Müzik Öğretimi” dersinde yetkinlik düzeyinde öğretmen adaylarının en yüksek ortalamaıyla "Müzik dersinde teknolojiden yararlanabilme" yeterliğini *önemli buldukları* anlaşılmaktadır. Adayların müzik eğitiminde teknolojiden yararlanabilmeyi *önemli buldukları* gibi, yetkinlik düzeyinde de bu

kazanımı edindikleri, kazanıma ilişkin puan ortalamasından anlaşılmaktadır. Bu durum adayların yetkinliklere ilişkin bireysel algılarının *kazanıma* da olumlu yönde etki ettiğini göstermektedir. Günümüzde çocukların ve gençlerin hayatlarında teknolojinin yeri giderek artmaktadır. Bu nedenle okullarda özellikle bilgisayarları etkili birer öğretim aracına dönüştürme bilinci giderek önem kazanmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin de derslerinde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilecek yeterlikte olmaları beklenmektedir. Müzik, teknolojik gelişmeler arasında diğer alanlara göre en hızlı gelişim gösteren alanlardan biri olarak görülmektedir (Sevinç ve Koldemir, 2009). Müziksel bilgiyi yayma ve öğretimde etkili araçlardan biri de müzik eğitimiyle ilgili interaktif yazılımların kullanımıdır. Ayrıca araştırma sonuçları, müzik eğitiminde teknoloji kullanımı ve buna dönük uygulamaların, çocuklar için müzik dersini daha ilgi çekici hale getirdiğini, eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiğini ve aktif katılımı öğrencilerin öz güvenlerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır (Arapgırlıoğlu, 2003). Bu bakımdan sınıf öğretmenlerinin de bu tür yazılımları müzik dersine taşınmaları, müziğin öğretimi sürecini zenginleştirecektir. Çizelge 29’da öğretmen adaylarının “Çeşitli müzikleri dinleterek ve bilgi vererek müziksel beğeniye geliştirebilme” yeterliğini ikincil olarak *kazandıkları* görülmektedir. Teknolojik araç-gereçlerden olan CD’li müzikçalarlar, bilgisayarlar ve buna dönük interaktif müzik programları ve on-line müzik eğitimleri, ayrıca Youtube web sayfasının bir öğretim aracı olarak kullanılması sayesinde günümüzde öğretmen adaylarının bu alanda yetkin olmaları doğal bir durum olarak karşılanmaktadır. Tüm bu olanaklar müziksel bilgiye ve çeşitli müzik türlerine ulaşmada öğretmene kolaylıklar sağlayabilmektedir. Araştırmada, öğretmen adaylarının teknolojiyi müzik dersinde kullanmaya dönük olumlu yönde düşündükleri görülmektedir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının müziksel birikimlerini öğrencilere aktarabilme konusunda kendilerini yetkin gördükleri anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının yeterlikleri *önemli bulma* ve yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin genel ortalama puanları arasındaki farkın anlamlılığı için ilişkili (bağımlı) örneklem için t-Testi (Paired Samples T-Test) sonuçları Çizelge 30’da görülmektedir.

Çizelge 30

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumuna İlişkin Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması için t-Testi Sonuçları (Paired Samples T-Test)

Yeterlikler	N	X	S	sd	t	p
Önemli Bulma Durumu	1066	199.64	27.34	2131	245.66	.000
Kazanma Durumu	1066	164.29	29.88			

p< .05

Çizelge 30 incelendiğinde, öğretmen adaylarının yeterlikleri *önemli bulma* ve yeterlikleri *kazanma durumuna* ilişkin genel ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($t_{(2131)} = 245.66$, $p < .05$). Bu fark, “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinin yeterliklerinin *önemli bulunmasına* ilişkin puan ortalamasının lehinedir. Bir başka ifadeyle, öğretmen adayları yeterliklere ilişkin maddeleri *önemli bulmakta*, ancak bu yeterlikleri *kazanma* yeterince dönüştürememektedir.

BÖLÜM IV

4. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmadaki bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlar ışığında geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Bu araştırmada “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken yeterlikler, öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda saptanmış ve sınıf öğretmeni adaylarının kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca MEB sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanının, müzik eğitimi yeterlikleri açısından değerlendirilmesine yönelik öğretim elemanlarının görüşlerine de yer verilmiştir. Bu bölümde araştırmanın bulgu ve yorumları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara üç alt başlık şeklinde yer verilmektedir

4.1.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterliklere ve Uzlaşma Durumuna İlişkin Sonuçlar

1. Delphi uygulamalarının birincisinde öğretim elemanlarına sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde kazanması gereken yeterliklerin neler olabileceği sorulmuş ve buna dönük elde edilen görüşler Türkiye Yükseköğretim Lisans Yeterlilikleri (TYYÇ Yönetmeliği, 2011) çerçevesinde “Bilgi”, “Beceri” ve “Yetkinlikler” başlıkları altında gruplandırılmıştır. Buradan hareketle beşli Likert tipi ölçme aracı geliştirilerek II. Delphi anket formu hazırlanmıştır. II. Delphi uygulamasında öğretim elemanlarına üzerinde müzik eğitimi yeterliklerine hangi düzeyde

katıldıkları sorulmuştur. Öğretim elemanları arasında sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin uzlaşmaya ulaşip ulaşılmadığını tespit etmek için çeyrekler arası fark (ÇAF) hesaplanmıştır. Buna göre “Müzik” dersi için altı yeterlik maddesi üzerinde öğretim elemanları arasında bir uzlaşmanın sağlanamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Uzlaşma sağlanamayan yeterlik maddelerinden beşi beceri düzeyinde olup sırasıyla; “İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilme ve uygulayabilme”, “Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilme”, “İstiklal Marşı’nı doğru seslendirebilme ve yönetebilme”, “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri ve yayınları takip edebilme” ve “Basit besteleme çalışmaları yapabilme”dir. Yetkinlik düzeyinde ise “Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilme” yeterlik maddesi üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. “Müzik Öğretimi” dersi için ise dört yeterlik maddesi üzerinde uzlaşma sağlanamamıştır. Uzlaşma sağlanamayan yeterlik maddeleri beceri düzeyinde olup sırasıyla; “Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilme ve yönetebilme”, “Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleyebilme, eşlikler yazabilme”, “Deşifre yapabilme” ve “Müzik eğitimiyle ilgili değişimleri izleyebilme”dir.

2. İkinci Delphi uygulamasında uzlaşma sağlanamayan on yeterlik maddesi uzlaşma göstermeyen öğretim elemanlarına III. Delphi uygulamasıyla tekrar yollanmıştır. Bu turda “Müzik” dersi için iki yeterlik maddesi üzerinde öğretim elemanları arasında bir uzlaşma sağlanamamıştır. Beceri düzeyinde olan “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme” ve “Basit besteleme çalışmaları yapabilme” yeterliklerine katılma yönünde bir uzlaşıya varılamadığı sonucuna ulaşılmıştır.
3. Araştırmanın III. Delphi uygulamasında “Müzik” dersindeki yeterliklerden ikisini ifade eden “Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilme” ve “Basit besteleme çalışmaları yapabilme” yeterlikleri için öğretim elemanları arasında katılma yönünde bir uzlaşıya varılamamıştır. Bu iki yeterlik maddesi ölçme aracından çıkartılarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. “Müzik Öğretimi” dersine yönelik tüm yeterliklerde öğretim elemanları arasında bir uzlaşmanın olduğu görülmektedir. Böylece uzlaşma sağlanan tüm yeterlik maddeleri ile “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarının kazanması gereken yeterlikler

belirlenmiştir. Delphi tekniği ile toplanan verilerle uzman grubunu oluşturan öğretim elemanlarının müzik eğitimi yeterliklerine yönelik ortak görüşlerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu şekilde güvenilir sonuçların elde edilmesi sağlanmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinin sonunda Delphi tekniği ile belirlenen müzik eğitimi yeterliklerini kazanmaları beklenmektedir.

4.1.2. MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik”

Yeterliklere İlişkin Sonuçlar

1. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu MEB tarafından hazırlanan “Sanat ve Estetik” özel alan yeterliklerine ait performans göstergelerinin, müzik eğitimi yeterlikleri açısından uygun olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Ancak bazı öğretim elemanlarına göre performans göstergeleri, müzik eğitimi yeterliklerini birebir karşılamamaktadır. Ayrıca öğretim elemanları performans göstergelerinin öğretmenin yeterliği, müzik ders saatleri ve fiziki donanımla da ilişkili olduğu yönünde görüş bildirmiştir.
2. Performans göstergelerinin müzik eğitimi yeterlikleri açısından düşünüldüğünde çok yüzeysel kaldığı söylenebilir. Var olan performans göstergeleri doğrudan müziksel terim ve ifadeleri yeterince içermemekte, çoğunlukla görsel sanatlardaki yeterlikleri çağrıştırmaktadır. Bununla birlikte bazı performans göstergeleri müziğin daha çok bir araç olarak görülmesine neden olmaktadır.
3. MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanlarına “Atatürk’ün sanatın gelişmesine verdiği önemi içselleştirmelerini sağlayabilme” yeterliğinin eklenmesi, yetişecek olan öğretmen adaylarının Atatürk’ün öngördüğü öğretmenlik yeterlikleri yönünden desteklenmeleri ve Atatürk’ün sanatın gelişmesi konusundaki düşünceleri ve bunu uygulamaya geçirmek için gösterdiği olağanüstü çabalarının yeni nesillere aktarılması bakımından önem taşımaktadır. Ancak YÖK’ün 2006 Sınıf Öğretmenliği lisans programında yer alan müzik eğitimi ders içeriklerinde Atatürk ile ilgili herhangi bir konu başlığına rastlanmamaktadır. Bu bağlamda MEB tarafından hazırlanan yeterlikler ile YÖK’ün ders içeriklerinin birbirleriyle paralellik göstermesine öğretmen yeterlikleri açısından gereksinim duyulmaktadır.

4. Araştırmada dikkati çeken bir başka konu, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında uzun yıllar görev yapmış olan öğretim elemanlarının, kısa süreli olarak bu anabilim dalında çalışan veya çalışmakta olan öğretim elemanlarına göre yeterlik ve performans göstergelerine dönük daha eleştirel yaklaşmasıdır. Aynı anabilim dalında hizmet süresi uzun olanlar, sınıf öğretmeni adaylarının ihtiyaçlarını ve müzik eğitimi yeterliklerini daha gerçekçi bir şekilde ortaya koymakta ve performans göstergelerinin müziksel yeterlikleri birebir karşılamadığını açıkça belirtmektedir. Bu durumda Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında görev yapma süresinin artmasıyla birlikte bu lisans programının işleyişinde doğrudan yer almanın etkisi olabileceği gibi, öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulaması derslerini yürütürken bu yeterlik alanlarına ilişkin aksaklıkları daha yakından birebir gözlemleme olanaklarının olmasının da etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca uzun süre Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında görev yapan öğretim elemanlarının anabilim dalına ilişkin aidiyet duygularının gelişmiş olması da daha nitelikli sınıf öğretmeni yetiştirilmesi konusunda duyarlılık gösterdiklerini düşündürmektedir.

4.1.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterlikleri Önemli Bulma ve Kazanma Durumlarına İlişkin Sonuçlar

1. Bu araştırmada “Müzik” dersine yönelik sınıf öğretmeni adaylarının bilgi düzeyindeki yeterlikler arasında “Müziğin/müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilme” yeterliğini en fazla önemli buldukları ve kazandıkları bir yeterlik olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, sınıf öğretmeni adaylarının lisans programındaki müzik eğitimi derslerinde özellikle de bu yeterlik yönünde desteklendiği düşüncesini doğrulamaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” dersinde bilgi düzeyindeki yeterlikler arasında “Temel müzik bilgilerine sahip olabilme” yeterliğini ikinci sırada kazandıkları, buna karşın “Sınıf koroları hazırlayabilecek düzeyde ses eğitimi bilgisine sahip olma” ve “Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilme” yeterliğini ise yeterince kazanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile öğretmen adaylarının bu yönde desteklenmediklerini göstermektedir. Araştırmada bazı öğretim

elemanlarının farklı ülkelerin müzik kültürlerini tanımaya ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlamaya ilişkin yeterliklere katılmama yönünde bildirdikleri görüşleri de bu sonucu doğrulamaktadır.

2. “Müzik” dersinin beceri düzeyindeki yeterlikleri öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu tarafından önemli bulunurken, bu yeterliklerin ortalamasının biraz üzerinde kazanıldığı belirlenmiştir. Beceri düzeyindeki “İlk gördüğü ezgileri çalgısı ile çalabilme” yeterliği hem önemli bulma hem de kazanma durumu açısından en düşük ortalamaya sahiptir. Bu sonuca bağlı olarak sınıf öğretmeni adaylarının kazanım boyutunda en az bu yeterliği kazandıkları ortaya çıkmaktadır.
3. “Müzik” dersinin yetkinlik düzeyinde ise en fazla “Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilme” yeterliğinin önemli bulunduğu ve öğretmen adaylarının en fazla bu yeterliği kazandıkları sonucuna ulaşılmaktadır
4. “Müzik Öğretimi” dersine ait bilgi düzeyindeki yeterlikler arasında “Müzik dersinin çocuğun duyuşsal, sosyal becerileri ve dil gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme” ve “Müzik dersinde kullanılan çalgıların çocuğun psiko-motor ve dinleme becerilerine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilme” öğretmen adayları tarafından en fazla önemli görülen yeterlikler olarak belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının en fazla bu iki yeterliği kazandıklarını belirtmelerine rağmen, bilgi düzeyindeki yeterlikleri kazanma durumuna ilişkin ortalama puanları genelde daha düşük çıkmıştır.
5. “Müzik Öğretimi” dersinin beceri düzeyindeki yeterlikleri arasında öğretmen adaylarının en fazla önemli buldukları ve kazandıkları üç yeterlikten ilki “İstiklal Marşı’nı doğru söyleyebilme ve öğretebilme”, ikincisi “İlkokul düzeyine uygun müzikli oyunlar öğretebilme” ve üçüncüsü ise “Müzik etkinlikleri yoluyla Atatürk sevgisini aşılabilme” yeterliğidir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının beceri düzeyinde en düşük ortalamayı sergiledikleri yeterliklerden biri “Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilme (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.)”, diğerleri ise “Bir çalgı çalmayı öğretebilme” ve “Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlayabilme ve uygulayabilme” olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç öğretmen adaylarının özel müzik öğretim yöntem ve teknikleri, ayrıca ders öğretim planı hazırlama ve uygulamaya ilişkin daha çok desteğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

6. “Müzik Öğretimi” dersinin yetkinlik düzeyinde en fazla önemli bulunan ve kazanılan yeterlik “Müzik dersinde teknolojiden yararlanabilme”dir. Sınıf öğretmeni adaylarının ikinci ve üçüncü sırada en fazla kazandıkları yeterlikler ise “Çeşitli türdeki müzikleri dinleterek ve bilgi vererek müziksel beğeniye geliştirebilme” ve “Müziksel birikimlerini öğrencilere aktarabilme” olarak belirlenmiştir.
7. Araştırmanın sonunda “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” dersindeki yeterlikleri önemli bulma ve yeterlikleri kazanma durumuna ilişkin genel ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve yetkinlik düzeyindeki yeterlikleri önemli bulduğunu, ancak yeterlikleri kazanıma yeterince dönüştüremediklerini göstermektedir.

4.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlardan yola çıkılarak benzer konularda araştırma yapacak olan araştırmacılara, uzmanlara ve bazı kurumlara yönelik aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

4.2.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Müzik Eğitimi Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kazanması Gereken Yeterliklere ve Uzlaşma Durumuna İlişkin Öneriler

1. Bu araştırmanın sonunda müzik eğitimi ile ilgili ortaya çıkan yeterliklerin, sınıf öğretmeni yetiştirme programının yeniden düzenlenmesi konusunda bir kaynak olma özelliği taşıdığı düşünülmektedir. Sınıf Öğretmenliği Program Yeterliklerinin ve sınıf öğretmeni yetiştirme programına yönelik müzik eğitimi ders içeriklerinin yeniden düzenlenmesinde bu yeterliklerin dikkate alınması önerilmektedir.
2. Bu araştırmadaki Delphi uygulamalarında sadece Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda müzik eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanları arasındaki uzlaşmaya bakılmıştır. Bundan sonraki araştırmalardaki

Delphi uygulamalarında sınıf öğretmenlerinin de dâhil edilmesi önerilmektedir. Böylece daha geniş bir örneklem ile araştırmanın yürütülebileceği düşünülmektedir.

4.2.2. *MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” Yeterliklere İlişkin Öneriler*

1. Sınıf öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında kazanması gereken yeterlikler yeniden belirlenerek tanımlanabilir, bu tanımlama MEB ve üniversite işbirliği ile yapılabilir.
2. MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden biri olan “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı, müzik eğitimi yeterliklerini daha ayrıntılı kapsayacak şekilde yeniden düzenlenebilir. Örneğin, performans göstergelerinde müziksel terim ve ifadeler daha çok yer verilebilir. Bu durum sınıf öğretmenin müzik öğretimine ilişkin performansının değerlendirilmesini de kolaylaştırabilir.
3. MEB’in özel alan yeterlikleri ile YÖK’ün belirlediği yeterliklerin paralellik göstermesine gereksinim duyulmaktadır. Örneğin, “Atatürk’ün sanatın gelişmesine verdiği önemi içselleştirmelerini sağlayabilme” yeterliği, YÖK’ün belirlediği 2006 Sınıf Öğretmenliği lisans programındaki ders içeriklerinde de yer alabilir. Ayrıca bu yeterlikler, Sınıf Öğretmenliği Program yeterliklerine de yansıtılabilir. Örneğin, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Program Yeterlikleri arasında yer alan “Öğrencilerinin yaratıcılıklarını ve estetik bakış açılarını yansıtan çalışmalarını okul içinde ve dışında sergilenmesini; Atatürk’ün sanata verdiği önemi öğrencilerinin içselleştirmesini sağlayacak etkinlikler düzenlemek veya etkinliklere katılımını sağlamak” şeklinde yeterlik ifadesine yer verilebilir.

Bu araştırmada yukarıdaki öneriler doğrultusunda sınıf öğretmenin sahip olması gereken müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin bir yeterlik taslağı geliştirilmiştir. Hazırlanan taslak “Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden ‘Müzik Eğitimi’ Yeterlikler Taslağı Önerisi” başlığı altında sunulmaktadır.

4.2.2.1. Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Müzik Eğitimi” Yeterlikler Taslağı Önerisi

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı sanat eğitimi ile ilgili yeterlikleri bir bütün olarak ele almıştır. Bu araştırmada “Sanat ve Estetik” yeterlik alanı kapsamındaki yeterliklerin ve performans göstergelerinin daha çok görsel sanatları çağrıştırdığı ortaya konulmuştur. Bu bağlamda sınıf öğretmenin resim ve müzik eğitimi yeterliklerinin birbirinden ayrı olarak tanımlanmasının ve yeniden düzenlenmesinin daha anlaşılır olacağı düşünülmüştür. Bu araştırmada “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde sınıf öğretmeni adaylarına kazandırılması gereken yeterliklerin neler olması gerektiğine dair alan uzmanlarının görüşleri Delphi tekniği ile alınmıştır. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Bu görüşlerden hareketle ve literatür taraması sonunda gereksinimleri karşılayacak şekilde sınıf öğretmenin müzik eğitimi yeterliklerine yönelik bir yeterlik taslağı hazırlanmıştır. Bu taslağın hazırlanmasında Delphi panel üyelerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri belirleyici olmuştur. Sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde kazanmaları gereken yeterlikler, aynı zamanda sınıf öğretmenin müzik eğitimi yeterliklerini de ifade etmektedir. Bu bağlamda Program Yeterlikleri ile sınıf öğretmenin kazanması gereken yeterlikler konusunda paralelliklerin kurulması bir zorunluluktur. Bu araştırmada sınıf öğretmeni için hazırlanan “Müzik Eğitimi Yeterlikler Taslağı”nda bu paralelliklerin kurulmasına çalışılmıştır. Ayrıca bu taslak önerisinde belirlenen yeterliklerin ve performans göstergelerinin, sınıf öğretmenlerinin müzik eğitiminde kendilerini geliştirebilmeleri konusunda bir farkındalık yaratacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte taslaktaki performans göstergeleri, sınıf öğretmenin performansı ile doğrudan ilgili olduğu için ilkökul müzik ders uygulamalarını da olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Türk Eğitim Derneği'nin öğretmen yeterlikleriyle ilgili raporunda (2009) öğretmen yeterliklerinin belirlenmesinde *temel ilkelerin, yeterliklerin (a) esnek olması (b) ortak bir dil kullanımı, (c) güvenilir olması ve (d) basit ve şeffaf olmasını içermesi ve özellikle ölçümlenebilir nitelik taşıması gereken performans göstergelerinin bu ilkelere uygun ve de bilgi, tutum, değer ve inançlardan farklı olarak gözlemlenebilir somut davranış, iş ve eylemler olarak ifade edilmesi gerektiği* vurgulanmaktadır. Bu araştırmada hazırlanan sınıf öğretmenliği müzik eğitimi yeterlikleri taslağında performans göstergeleri ölçümlenebilir, gözlemlenebilir iş ve eylemler olarak ifade edilmesine ve anlaşılabilir bir dil kullanılmasına çalışılmıştır. Araştırmada hazırlanan yeterlikler taslağındaki yeterlik ifadeleri Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi'ne (YÖK, 2011) göre “Bilgi”, “Beceri” ve “Yetkinlikler” olarak sınıflandırılmıştır. Hazırlanan sınıf öğretmenliği müzik eğitimi yeterlikler taslağı Çizelge 31’de görülmektedir.

Çizelge 31

Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden “Müzik Eğitimi” Yeterlikler Taslağı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİKLERİ	
A Bilgi	<p>A1. Temel müzik bilgilerine sahip olabilme.</p> <p>Bu yeterlik müzik dersinin temelini oluşturan kuramsal bilgileri kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A1.1. Müziği okuma ve yazmada gerekli olan müziksel terim ve ifadeleri tanımlar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nota değerlerini ve çeşitli tartım kalıplarını bilir. ✓ Ses yüksekliklerini, nota isimlerini bilir, adlandırır. ✓ Dizek, anahtar kavramı, ölçü-ölçü çizgisi-bitiş çizgisi-dolap işareti, tekrar işareti, Da Capo-senyö vb. işaret ve kısaltmaları, nokta ve uzatma bağların görevini bilir ve tanımlar. ✓ Müzikte basit-bileşik ve aksak ölçüleri bilir. ✓ Müzikte susların sürelerini ve yazılığını bilir. ✓ Diyez, bemol ve natürel ile adlandırılan ses değiştiricilerin işlevini tanımlar ve nasıl yazıldığını bilir. ✓ Tonal dizileri (çıkacı ve inici majör-minör diziler) bilir. ✓ Aralık bilgisi ile ilgili olarak ses aralıklarını tanımlar. ✓ Bazı akor ve arpejleri tanımlar. ✓ Form bilgisine dair motif-müzik cümlesi-örgü-doku ve çeşitli şarkı formlarını tanır. ✓ Müzikte hız terimler ve gürlük terimlerini bilir.
	<p>A2. Müziğin / müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilme.</p> <p>Bu yeterlik müziğin toplumdaki işlevinden yola çıkarak çocuğun tüm gelişimi üzerindeki olumlu etkisinin kavranmasını kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A2.1. Müziğin çocuğun duygusal ve sosyal gelişimine etkisinin önemini bilir.</p> <p>A2.2. Müziğin çocuğun bedensel ve psiko-motor gelişimine etkisinin önemini bilir.</p> <p>A2.3. Müziğin çocuğun dil gelişimine etkisinin önemini bilir.</p> <p>A2.4. Müziğin çocuğun bilişsel gelişimine etkisinin önemini bilir.</p>
	<p>A3. Müzik türleri hakkında bilgi sahibi olabilme.</p> <p>Bu yeterlik çeşitli müzik türleri hakkındaki bilgileri kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A3.1. Türkiye’deki yerel müzik kültürlerini, müzik türlerini tanır.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Müzik kültürümüzün temel özelliklerini bilir. ✓ Türk Halk Müziği örneklerini bilir. ✓ Türk Sanat Müziği örneklerini bilir. ✓ Çağdaş Çoksesli Türk Müziği örneklerini bilir. ✓ Popüler müziğe ait uygun örnekleri bilir. <p>A3.2. Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini, müzik türlerini tanır.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Farklı ülkelerin müzik kültürünün bazı temel özelliklerini bilir. ✓ Klasik Batı Müziği örneklerini bilir. ✓ Pentatonik müzik, jazz, popüler müzik, farklı ülkelerin halk türkülerinden uygun örnekleri bilir (ör. Afrika-Avrupa-Uzakdoğu ülkelerine ait halk ezgileri).

(devam ediyor)

Çizelge 31'in devamı "Müzik Eğitimi" Yeterlikler Taslağı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİKLERİ	
A Bilgi	<p>A4. Okul müziği dağarcığına sahip olabilme.</p> <p>Bu yeterlik çocuk şarkılarının çeşitlerini, özelliklerini ve uygun şarkı ve çalgı dağarcığı hazırlama konularını kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A4.1. Aktarma, öykünme, Türk okul şarkılarından seçkin örneklerini bilir ve özelliklerini tanıır.</p> <p>A4.2. Halk türkülerinden, marşlardan, müzikli oyun, okul şarkılarından ve çalgı eserlerinden oluşan düzeye uygun dağarcık hazırlama konusunda birikime sahip olur.</p> <p>A4.3. Çocuğun gelişim düzeyine ve ses sınırına uygun şarkıları tanıır.</p> <p>A4.4. İstiklal Marşı'nı doğru söyleme ve yönetme konusunda bilgi sahibi olur.</p>
	<p>A5. Sınıf koroları hazırlayabilecek düzeyde ses eğitimi bilgisine sahip olabilme.</p> <p>Bu yeterlik toplu ses eğitiminde ve toplu şarkı söylemede dikkat edilecek önemli konuları kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A5.1. Basit ses ve nefes açma tekniklerini, toplu ses eğitimi uygulamalarını bilir.</p> <p>A5.2. Sesin özelliklerini ve sesin oluşumunu bilir.</p> <p>A5.3. Çocuklara ilişkin ses özelliklerini tanıır.</p> <p>A5.4. İnsan sesi topluluklarını tanıır.</p>
	<p>A6. Bir çalgı çalma ve öğretme bilgisine sahip olabilme.</p> <p>Bu yeterlik çalgı çalma ve öğretmeye ilişkin konuları kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A6.1. Müzik dersinde çalınabilecek bir okul çalgısının nasıl çalınacağını bilir.</p> <p>A6.2. Müzik dersinde çalınabilecek bir okul çalgısının nasıl öğretileceğini bilir.</p> <p>A6.3. Bir çalgı çalmaya ilişkin uygun öğretim yöntem ve yaklaşımları bilir.</p> <p>A6.4. Atık malzemelerden çalgı yapımını bilir.</p> <p>A6.5. Çeşitli çalgı topluluklarını tanıır.</p>
	<p>A7. Müzik öğretim sürecini planlamaya ilişkin kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilme.</p> <p>Bu yeterlik müzik dersini planlamaya yönelik yöntem ve teknikleri tanımlamayı ve program ve değerlendirme bilgisine sahip olabilmeyi kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>A7.1. Müzik öğretim programındaki ders konularını bilir.</p> <p>A7.2. İlkokul müzik dersi öğretim programının 1. 2. 3. ve 4. sınıflarına ilişkin amaçları tanıımlar.</p> <p>A7.3. İlkokul müzik dersi öğretim programının 1. 2. 3. ve 4. sınıflarına ilişkin kazanımları tanıımlar.</p> <p>A7.4. Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.</p> <p>A7.5. Müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme bilgisine sahip olur.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 31'in devamı...

Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden "Müzik Eğitimi" Yeterlikler Taslağı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİKLERİ	
B Beceri	<p>B1. İlkokul düzeyine uygun şarkı öğretimi yaklaşımlarını ve ses eğitimi uygulamalarını yürütebilme. Bu yeterlik sesi kullanma, şarkı öğretimi konusunda becerileri ve uygulamaları kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>B1.1. Sesini doğru ve etkin kullanır ve korur. B1.2. Öğrencinin yaşının gerektirdiği ses sınırına uygun şarkı dağarcığı hazırlar. B1.3. Hazırladığı şarkı dağarcığına uygun sınıfta ses eğitimi uygulamalarını yürütür. B1.4. Şarkı öğretimini kurallara uygun yürütür. B1.5. İlkokul düzeyine uygun müzikli oyunlar öğretir. B1.6. İstiklal Marşı'nı doğru söyler ve öğretir. B1.7. Şarkıları sergileyecek uygun ortamlar hazırlar.</p>
	<p>B2. Çalgı çalabilme ve öğretebilme. Bu yeterlik çalgı çalma ve sınıfta çalgı öğretimine ilişkin uygulama becerilerini kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>B2.1. Müzik dersinde kullanabilecek çalgılardan en az birini çalar. B2.2. İlk gördüğü ezgileri çalgısı ile çalar. B2.3. Bir çalgı çalmayı uygun öğretim yöntem ve yaklaşımlar doğrultusunda öğretir. B2.4. Atık malzemelerden çalgı yapımı çalışmalarını yürütür. B2.5. Çalgıları çalabilecek uygun ortamlar hazırlar. B2.6. Sınıfta çalgı topluluklarını tanıttıkları etkinlikler düzenler. B2.7. Toplu çalma-söyleme çalışmalarını yürütür.</p>
	<p>B3. Müzik dersine yönelik öğrenme-öğretme sürecini planlayabilme ve uygulayabilme. Bu yeterlik müzik dersini planlama, etkinlikler oluşturma ve uygulama becerilerini kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>B3.1. Çeşitli müzik öğretim yöntem ve tekniklerini uygular (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.). B3.2. Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlar ve uygular. B3.3. Öğrencileriyle birlikte müzik öğretiminde kullanabilecek çeşitli materyaller tasarlar. B3.4. Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirir ve sınıfta disiplinler arası çalışmaları yürütür. B3.5. Müzik etkinlikleri yoluyla Atatürk sevgisini aşılar. B3.6. Müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme çalışmalarını yürütür.</p>
	<p>B4. Müzik dersinde eser ve şarkıları etkin dinleyebilme. Bu yeterlik etkin dinlemeye ilişkin uygulama becerilerini kapsamaktadır.</p> <p>➤ Performans Göstergeleri</p> <p>B4.1. Dinleme arşivi oluşturur. B4.2. Dinlediği parçanın analizini yapar.</p>

(devam ediyor)

Çizelge 31'in devamı...

Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden "Müzik Eğitimi" Yeterlikler Taslağı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MÜZİK EĞİTİMİ YETERLİKLERİ	
C Yetkinlik	<p>B4.3. Dinlediği eserlere, şarkılara yönelik bir dinleme haritası hazırlar. B4.4. Etkin dinleme için ortam hazırlar.</p>
	<p>C1. Müzik ile ilgili konularda bağımsız çalışabilme, öğrenmeye dair sorumluluk alabilme ve alanında yetkin olabilme. Bu yeterlik müzik çalışmalarını bağımsız yürütebilmeyi, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilmeyi ve alanıyla ilgili yetkin olabilmeyi</p>
	<p style="text-align: center;">➤ Performans Göstergeleri</p> <p>C1.1. Bireysel müzik çalışmalarında etkin görev alır. C1.2. Toplu müzik çalışmalarında etkin görev alır. C1.3. Bireysel ve toplu müzik etkinlikleri düzenleme yoluyla kendini ifade eder. C1.4. Müziksel bilgi ve becerilerini eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. C1.5. Müzik alanıyla ilgili yaratıcı ve güçlü yönlerini kullanır. C1.6. Müzik alanıyla ilgili zayıf yönlerini geliştirir. C1.7. Müzik eğitimi ile ilgili değişimleri izler. C1.8. Sanat estetiği konusunda kendini geliştirir. C1.9. Müziksel birikimlerini öğrencilere aktarma konusunda duyarlı olur. C1.10. Müzik dersinde teknolojiden yararlanır. C1.11. Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirir. C1.12. Öğrencinin müzik yeteneğini fark ederek yönlendirir.</p>
	<p>C2. Müzik yoluyla sosyal çevresiyle iletişim kurabilme. Bu yeterlik müzik alanıyla ilgili konularda sosyal çevresiyle bilgilerini paylaşma ve iletişim kurma yetkinliğini kapsamaktadır.</p>
	<p style="text-align: center;">➤ Performans Göstergeleri</p> <p>C2.1. Yaşadığı sosyal çevre için mesleki proje ve etkinlikleri planlamada ve uygulamada müzikten yararlanır. C2.2. Çeşitli türdeki müzikleri dinleterek ve bilgi vererek müziksel beğeniyi geliştirir.</p>

4.2.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterliklerine İlişkin Öneriler

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında yeterliklerini geliştirmeye dönük yapılabilecek çalışmalar için aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının özellikle çalgı çalma ve seslerini daha etkin kullanabilmeleri konusunda daha fazla çalışma ve uygulamalara yer verilmesi;
2. Sınıf öğretmeni adayları için Dalcroze, Orff-Schulwerk, Kodaly gibi özel müzik öğretim yöntem, teknik ve yaklaşımlarına yer verildiği uygulamalı derslere daha ağırlık verilmesi ve öğretim elemanlarının da kendilerini bu alanda geliştirmesi;
3. Lisans eğitimindeki müzik derslerinde disiplinler arası çalışmalara yer verilerek sınıf öğretmeni adaylarının farklı dersler ve konularda müzikten nasıl ve ne şekilde yararlanabileceğine ilişkin somut örnekler edinmeleri sağlanabilir; çünkü sanat alanında yapılan disiplinler arası yaklaşımlar öğrencilerin derslerde farklı duyuşsal deneyimler elde etmesini sağlar.
4. Müzik eğitimi alanında teknolojiden yararlanma konusunda lisans eğitimi süresince sınıf öğretmeni adaylarına bilgi verilmesi ve teknolojiyi kullanmaya dair uygun ortamların sağlanması;
5. Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’ndaki “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” ders içeriklerinin öğretmen adaylarının gereksinimlerini karşılayacak, yeterliklerini geliştirebilecek ve MEB müzik ders öğretim programıyla örtüşecek şekilde tekrar düzenlenmesi;
6. Lisans eğitiminde sınıf öğretmeni adayları için bireysel çalgı derslerinin, seçimlik dersler kapsamına alınması ve gerekirse Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile bu konuda işbirliği yapılması;
7. Üniversitedeki müzik eğitimi dersleri için fiziki koşulların iyileştirilmesi, müzik sınıflarının çalgı, araç-gereç ve çeşitli materyaller bakımından donanımlı hale getirilmesi;
8. Sınıf öğretmeni yetiştirme programında müzik eğitimi ders saatlerinin artırılması, bunun için ayrıca çalgı toplulukları ve koro çalışmalarının Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nın seçimlik dersleri kapsamına alınarak yürütülmesi;

9. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi yeterliklerinin geliştirilebileceğini kanıtlayacak uzun süreli deneysel çalışmaların yapılması;
10. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki yeterliklerine dönük hazırlanan ölçeğin daha büyük gruplar üzerinde geçerlik güvenirlik çalışmalarının yapılması ve daha geniş bir örneklem üzerinde tekrar uygulanarak geliştirilmesi;
11. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi yeterlikleri ile “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi.

KAYNAKLAR

- Albuz, A., ve Akpınar, M. (2009). *2006 İlköğretim müzik dersi öğretim programı ve yeni yaklaşımlar*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Altınkurt, L. (2005). Türkiye'de sanat eğitiminin gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 125-136.
- Arapgirlioğlu, H. (2003). *Müzik teknolojisi ve yeni yüzyılda müzik eğitimi*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulan bildiri. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Arapgirlioğlu, H., ve Karagöz, B. (2010). *Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi Sürecinin Durumu ve Değerlendirilmesi*. IX. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Aras, S., ve Sözen, S. (2012). *Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore'de öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunulan bildiri. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Arıcı, İ. (2011). *2006 ilköğretim müzik programının uzman ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Arık, R. S. (2013). *Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanı yeterliklerinin yargıcı kararlarına dayalı ölçeklenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma, yöntem, teknik ve ilkeler* (3. b.). Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Barış, D. A., ve Özata, E. (2009). Sınıf öğretmenliği anabilim dalında alınan müzik-müzik öğretimi derslerinin öğretmenlik uygulamalarındaki yansımaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (18), 27-42.
- Battersby, L. S., and Cave, A. (2014). Preservice classroom teachers' preconceived attitudes, confidence, beliefs, and self-efficacy toward integrating music in the elementary curriculum. *Applications of Research in Music Education*, 32 (2), 52-59.
- Berke, M., and M., C. (2004). Integration of music in the elementary curriculum: perceptions of preservice elementary education majors. *Applications of Research in Music Education*, 23 (1), 22-33.

- Bohannon, L., and McDowell, C. (2010). Art, music and movement connections for elementary education teacher candidates. *General Music Today*, 24 (1), 27-31.
- Bozkaya, İ. (2001). *Okul ortamında müzik*. Bursa: F. Özsan Matbaacılık.
- Brandstätter, U. (2009). *Bildende Kunst und Musik im Dialog*. Augsburg: Wissner Verlag.
- Brandstätter, U. (2008). *Grundfragen der Ästhetik, Bild-Musik-Sprache-Körper*. Stuttgart: Böhlau Verlag GmbH .
- Burak, S. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitiminde etkili öğretmen özelliklerine yönelik algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 47 (1), 67-80.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegama A Yayıncılık .
- Çevik, D. B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 145-168.
- Çilingir, V., ve Şentürk, N. (2012). İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programı kazanımlarını gerçekleştirebilmeleri konusunda kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri (Aydın ili örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 1-20.
- Demiral, H., Baydar, F., ve Gönen, İ. (2010). *Sınıf öğretmenliği özel alan yeterlilikleri hakkında öğretmen adaylarının görüşleri*. IX. Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Demirel, Ö. (2007). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme* (10. b.). Ankara: Pegam A Yayıncılık.
- Demirsöz, E. S., Kocabaş, A. (2009). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının müzik başarılarının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *World Conference on Educational Science Kongresi* içinde (s.1295-1301). Elsevier
- Ekinci, A., ve Öter, Ö. M. (2010). *Finlandiya'da Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi*. Çalışma Ziyareti Raporu. Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Ekiz, D. (2003). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen eğitimindeki modeller hakkında düşünceleri. *Milli Eğitim Dergisi*, (158).

- Ekşioğlu, I. (2003). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulan bildiri. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ellis, A., and Fouts, J. (2001). Interdisciplinary curriculum: the research base. *Music Educators Journal*, 85 (5).
- Ercan, M. (2006). *Eğitim fakülteleri ilköğretim bölümleri sınıf öğretmenliği programı son sını öğrencilerinin ilköğretim I. Devre müzik derslerine yönelik mesleki alan yeterliklerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Gauthier, D., and McCrary, J. (1999). Music courses for elementary education majors: an investigation of course content and purpose. *Journal of Research in Music Education*, 47 (2), 124-134.
- Genç, S. Z. (2000). Bilgi toplumunda öğretmen eğitimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (23), 375.
- Gerek, Ö. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programı hakkındaki görüş değerlendirme ve yeterlilikleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Giallella, C. D. (2010). *Children's perception of and feelings about their musical performance* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (ED516327)
- Giles, A. M., and Frego, R. D. (2004). An inventory of music activities used by elementary classroom teachers: an exploratory study. *Applications of Research in Music Education*, 13-22.
- Goolsby, T. W. (1984). Music education as aesthetic education: concepts and skills for appreciation music. *Journal of Aesthetic Education*, 18(4), 15-33.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXI (2), 369-382.
- Günaydın, M. (1999). *Impact of Information Technology on Project Management Functions* (Doctoral dissertation). Illinois Institute of Technology, Chicago, Illinois.
- Gürgen, E. T. (2006). Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar. *İNÖNÜ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (12), 81-93.
- Gürsakal, N. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Gürşimşek, I., Bilen, S., Yıldız, V., Türnüklü, A., ve Aysan, F. (2004). Öğretmen adaylarının okulöncesi sanat etkinliklerine ve kendi yeterliklerine ilişkin

görüşleri. *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu Geleceğe Bakış Sempozyumu* içinde (s. 39-59). Ankara: Morpa Kültür Yayınları.

- Hacıömeroğlu, G., ve Şahin, Ç. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama öğretmenleri hakkındaki özel alan yeterlikleri algısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 473-486.
- Hackett, P., Lindemann, C. A. (2001). *The musical classroom, backgrounds, models, and skills for elementary teaching* (5. b.). New Jersey: Prentice – Hall, Inc.
- Hash, P. M. (2010). Preservice classroom teachers' attitudes toward music in the elementary curriculum. *Journal of Music Teacher Education*, 19 (2), 6-24.
- Heyning, L. (2011). "I can't sing!" The concept of confidence in singing and the use within their classroom. *International Journal of Education and the Arts*, 12 (13). 10.03.2016 tarihinde <http://www.ijea.org/v12n13/v12n13.pdf>'den alınmıştır.
- İlhan, A. Ç. (2003). Sınıf öğretmeni yetiştirme programları ve sanat eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36 (1-2).
- İlhan, A. Ç. (2005, Eylül). *Sınıf öğretmenin sanat ve estetik konusundaki yeterlilikleri*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kalyoncu, N., ve Öztürk, Ö. (2009). *Sınıf öğretmenliği anabilim dallarında verilen Müzik ve Müzik Öğretimi derslerinin içerikleri*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset.
- Karaca, E. (2003). *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterliklerine ilişkin algıları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, V (I), 70-97.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (26. b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Koca, Ş., ve Kurtaslan, H. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının bona yapma becerilerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 112-116.

- Kocabaş, A. (2000). Sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki yetersizliklerine ilişkin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 7-11.
- Köse, H. (2010). Sosyo-Kültürel Değişimler Düzleminde İlköğretim Müzik Programları. *Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Müzik ve Müzik Eğitimi 18. EAS Müzik Kongresi içinde* (s. 303-315). Müzik Eğitimi Yayınları.
- Kutluk, Ö. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının ilköğretim müzik eğitimi hakkındaki görüşleri ve müzik dersi verme konusunda kendilerine güvenleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* (29), 289-302.
- Küçüköncü, Y. (1998). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi. *Pamukkale Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8-12.
- Küçüköncü, Y. (2006). Türk eğitim sistemindeki yeniden yapılanma sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu içinde* (s. 19-36). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Levendoğlu, O. (2004). Teknoloji destekli çağdaş müzik eğitimi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu içinde* (s. 7-10). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Mert, Ç. (2006). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin müzik dersi öğretim programı birinci kademe bilişsel amaç ve davranışlarına ulaşma durumunun değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Metin, M. (2009). Nicel veri toplama araçları. M. Metin (Ed.). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. (s. 161-214). Ankara: Pegem Akademi.
- MEB (2002). *Öğretmen yeterlikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2008). *Sınıf öğretmeni özel alan yeterlikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Nijhuis, A., Savran, A., Springer, D., Kruiskamp, M., Çelik, Ç. M., ve Crowhurst, B. (2015, Şubat). *Let's hear our voices*. Voices Project In-service course report, *Comenius Network: The Voice of the European Teachers*. Project Number: 526613-LLP-1-2012-1-NL-COMENIUS-CNW. AGREEMENT NUMBER: 2012-4760/001-001. Barcelona, University of Autonomia.
- Okan, S. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki yeterlikleri gerçekleştirmelerine ilişkin görüşleri: Diyarbakır ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Mehmet Akif Üniversitesi, Burdur.
- Okvuran, A. (2003). Drama öğretmeninin yeterlilikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36 (1-2), 81-87.

- Özmenteş, G., ve Bilen, S. (2005). Dalcroze Eurhythmics öğretiminin müziksel beceriler, müzik dersine ilişkin tutumlar ve müzik yeteneğine ilişkin özgüven üzerindeki etkileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 87-102.
- Özdemir, E. (2014). Tarama Yöntemi. M. Metin (Ed.). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 77-97). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, G., ve Öztürk, Ö. (2007). İlköğretim I. kademe müzik dersinin etkin yürütülmesinde sınıf öğretmenlerinin rolü. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* içinde (s. 277-281), Gaziosmanpaşa Üniversitesi. Tokat.
- Pietra, C. J., Bidner, S., and Devaney, T. A. (2010). Preservice elementary classroom teachers' attitudes toward music in the school curriculum and teaching music. *Research & Issues In Music Education*, 8 (1).
- Plummeridge, C. (1999). Aesthetic education and the practice of music teaching. *British Journal of Music Education*, 16 (02), 115-122.
- Propst, T. G. (2003). The relation between the undergraduate music methods class curriculum and the use of music in the classrooms of in-service elementary teachers. *Journal of Research in Music Education*, 51(4), 316-329.
- Resmi Gazete. (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Russel-Bowie, D. (2009). What me? Teach music to my primary class? Challenges to teaching music in primary schools in five countries. *Music Education Research*, 11 (1), 23-36.
- Russel-Bowie, D. (2010). Cross-national comparisons of background and confidence in visual arts and music education of pre-service primary teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 35 (4), 65-78.
- San, İ. (1982). Sanat Eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 215-226.
- San, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- San, İ. (2006). Eğitim-öğretimde yaşayarak öğrenme yöntemi ve estetik süreç olarak yaratıcı drama. Ö. Adıgüzel (Ed.). *Yaratıcı Drama: Yazılar* (s. 103-112). Ankara: Natürel Yayıncılık.
- Say, A. (1993). Türkiye'de müzik öğretimine makro bir yaklaşım (Prof.Dr.Ali Uçan'ın bir araştırması üzerine). H. A. Say (Ed.). *Müzik Eğitimi* (s. 109-114). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Saydam, R. (2003). İlköğretim okulu I. ve II. devre müzik eğitiminde eğitmen sorunu. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu* içinde (s. 75-81). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Sevinç, S., ve Koldemir, S. (2009). Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde bilgisayar destekli müzik eğitiminin kullanılabilirliği durumu. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 287-305.
- Shamrock, M. (1986). Orff-Schulwerk an integrated foundation. *Music Educators Journal*, 72 (6), 51-55.
- Siebenaler, D. (2006). Training teachers with little or no music background: too little, too late? *Applications of Research in Music Education*, 14 (2).
- Sönmez, V. (1994). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Sönmez, V. (2009). Meslek ve öğretmenlik. A. E. Şahin (Ed.). *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 261-306). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sun, M., ve Katoğlu, M. (1993). *Türkiye'nin kültür sanat sorunları*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sun, M., ve Seyrek, H. (1993). *Okul öncesi eğitiminde müzik*. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.
- Sungurtekin, Ş. (2005). *Orff Çalgılarının okul müzik eğitimindeki yeri ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamalarının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Sungurtekin, Ş., ve Özeke, S. (2010). Kültürel çeşitlilik, AB projesi : "FACE IT!". *Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Müzik ve Müzik Eğitimi*. 18. EAS Kongresi içinde (s. 466-473). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Şahin, A. E. (2001). Eğitim araştırmalarında deplhi tekniği ve kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20), 215-220.
- Şahin, K., ve Aksüt, M. (2002). I. Kademedeki müzik derslerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (2), 105-118.
- Şahin, O. (2009). *Kırıkkale merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin müzik dersi ile ilgili yeterliklerine ilişkin bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Şaktanlı, S. C. (2004). *Son Sınıf Öğrencilerinin Lisans Programlarında Verilen Müzik Eğitimi Derslerine İlişkin Görüşleri*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulan bildirisi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Şişman, M. (2009). Öğretmen yeterlilikleri: Modern bir söylem ve retorik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 63-82.
- Tavşancıl, E., ve Arslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tebiş, C. (2011). Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda müzik dersi almış/almakta olan öğrencilerin genel programları içerisinde mesleki gelişimleri açısından müzik derslerini önemseme durumları. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications* içinde (s. 224-230). Antalya: Siyasal Kitapevi.
- Türk Eğitim Derneği (2009). *Öğretmen Yeterlikleri Özet Raporu*. Ankara: Adım Okan Matbaacılık.
- Tunçel, İ. (2008). *Duyuşla özelliklerin gelişimi açısından örtük program* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Uçan, A. (1993). Ülkemizde müzik öğretimine genel bir bakış. H. A. Say (Ed.). *Müzik Eğitimi* (s. 115-133). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1994). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2006). Müzik öğretmenliği yeterlikleri. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu* içinde (s. 68-91), Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Uygar, İ. (2011). *Program geliştirme*. Ankara: Uzman Kariyer Yayınları.
- Vatandaş, C. (2001). Çokkültürlü bir yapıda toplumlar ve ulusal etnik kimlikler (Kanada örneği). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (2), 101-116.
- Vries, P. (2011). The first year of teaching in primary school: where is the place of music? *International Journal of Education & Arts*, 12 (2).
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yokuş, H., ve Avşar, S. Ö. (2014). Müzik öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarının eğitim müziği dağarına ilişkin yeterlikleri. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 50-63.
- Jungmair, U. (2003). *Orff-Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler*. Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi

Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Orff-Schulwerk ve Danışmanlık Merkezi. İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

Ekiz, D. (2003). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Eğitimindeki Modeller Hakkında Düşünceleri*. Milli Eğitim Dergisi (158). <http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/158/ekiz.html> adresinden 29.07.2012'de alınmıştır.

ENTEP (2005). European Network on Teacher Education Policies Documentation Paper by Michesl Schratz. *What is a Eurpean Teacher?* <<http://entep.unibuc.eu/docs/61-documents/entep-papers/89-entep-papers>> adresinden 07.03.2014'te alınmıştır.

European Comission (2005). *Common European Principles for Teacher Competences And Qualifications Report*. European Comission Directorate-General for Education and Culture. <http://www.ateel.org/uploads/EUpolicies/common_eur_principles_en.pdf> adresinden . 08.03. 2015'te alınmıştır.

European Encyclopedia on National Education Systems (2012). Education, Audiovisiual and Culture executive Agency: <https://webgate.ec.europa.eu> adresinden 27.07.2012'de alınmıştır.

MEB (2006). *Öğretim Programları*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. <<http://www.meb.gov.tr/program2.aspx>> adresinden 06.05.2012'de alınmıştır.

OECD (2005). Organisation for Economic Co-operation and Development. *The Definition And Selection Of Key Competencies Executive Summary* <<http://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf>> adresinden 22.11.2015'de alınmıştır.

ÖYEGM (2006). *Temel Eğitime Destek Projesi “Öğretmen Eğitimi Bileşeni” Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.* <otmg.meb.gov.tr/belgeler/Yeterlikler.doc> adresinden 07.11.2012’de alınmıştır.

ÖYEGM. (2008). *Öğretmen Yeterlikleri Kitabı.*

<http://otmg.meb.gov.tr/flash/index.html> adresinden 07.11.2012’de alınmıştır.

Voices Projesi (2013). *Comenius Network: The Voice of the European Teachers.* Project Number:526613-LLP-1-2012-1-NL-COMENIUS-CNW. AGREEMENT NUMBER: 2012-4760/001-001. <<http://www.european-teachers.eu/>> adresinden 06.03.2015’te alınmıştır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2012) *İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi ve Kurul Kararı.* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.<<http://ttkb.meb.gov.tr/www/ilkogretim-okullari-haftalik-ders-cizelgesi/icerik/13>> adresinden 07.11.2012’de alınmıştır.

Türk Dil Kurumu. *Güncel Türkçe Sözlük.* <http://www.tdk.gov.tr> adresinden 11.11.2012’de alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2012) *Bölge Birimleri Sınıflaması* <www.tuikapp.tuik.gov.tr> adresinden 10.10.2012’de alınmıştır.

Uçan, A., Yıldız, G. ve Bayraktar, E. (2001). *İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı Modül 9: İlköğretimde Müzik Öğretimi.* Ankara: M.E.B Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı. <http://www.kartalram.gov.tr/SINIF_BRANS_OGRT/AKADEMIK_REHBERLIK/Moduller/Modul9.pdf> adresinden 29.07.2012’de alınmıştır.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA). (2012, 07 05). Wikipedi: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Uluslararası_%C4%B1_%C3%96%C4%9Frençeri_De%C4%9Ferlendirme_Program%C4%B1> adresinden 30.07. 2012’de alınmıştır.

University of Oulu Faculty of Education: *Primary Teacher Education*.
http://www.oulu.fi/edu/primary_teacher_education adresinden 30.07.
2012'de alınmıştır.

YÖK (2006). Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı. Ankara. Yükseköğretim Kurulu.
<<https://www.yok.gov.tr/documents/>> adresinden 06.03.2012'de alınmıştır.

YÖK (2010). *Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi*. (2010). <<http://www.yok.gov.tr/web/uluslararası-iliskiler/tyyc2>>
adresinden 09.14.2013'te alınmıştır.

Ek A

Türk İstatistik Kurumu Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Üniversitelerin Bölgelere Göre Dağılımı ve YÖK Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrenci Kontenjanlar

BÖLGE	İLLER	ÜNİVERSİTELER	2013-2014 Sınıf Öğretmenliği Kontenjanları	2014-2015 Sınıf Öğretmenliği Kontenjanları
Kuzey Doğu Anadolu	Erzurum	1. Atatürk Üniversitesi	93	93
	Erzincan	2. Erzincan Üniversitesi	93	93
	Kars	3. Kafkas Üniversitesi	93	93
	Bayburt	4. Bayburt Üniversitesi	93	93
	Van	5. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	82	82
	Ağrı	6. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	93	93
Orta Doğu Anadolu	Malatya	7. İnönü Üniversitesi	93	93
	Elazığ	8. Fırat Üniversitesi	62	62
	Muş	9. Muş Alparslan Üniversitesi	62	62
Güney Doğu Anadolu	Gaziantep	10. Gaziantep Üniversitesi	62	62
	Adıyaman	11. Adıyaman Üniversitesi	93	93
	Siirt	12. Siirt Üniversitesi	93	93
	Diyarbakır	13. Dicle Üniversitesi	88	88
	Kilis	14. Yedi Aralık Üniversitesi	62	62
İstanbul	İstanbul	15. İstanbul Üniversitesi	57	57
		16. Marmara Üniversitesi	93	93
Batı Marmara	Edirne	17. Trakya Üniversitesi	93	93
	Balıkesir	18. Balıkesir Üniversitesi	62	62
	Çanakkale	19. Çanakkale Üniversitesi	93	93
Ege	İzmir	20. Dokuz Eylül Üniversitesi	93	93
		21. Ege Üniversitesi	62	62
	Aydın	22. Adnan Menderes Üniversitesi	93	93
	Denizli	23. Pamukkale Üniversitesi	93	93
	Muğla	24. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	93	93
	Afyon	25. Afyon Kocatepe Üniversitesi	88	88
	Kütahya	26. Dumlupınar Üniversitesi	62	62
	Uşak	27. Uşak Üniversitesi	62	62
	Kocaeli	28. Kocaeli Üniversitesi	52	52
	Manisa	29. Celal Bayar Üniversitesi	93	93
Doğu Marmara	Bursa	30. Uludağ Üniversitesi	93	93
	Eskişehir	31. Anadolu Üniversitesi,	93	93
		32. Osmangazi Üniversitesi	62	62

Ek A. 1

Türk İstatistik Kurumu Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Üniversitelerin Bölgelere Göre Dağılımı ve YÖK Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrenci Kontenjanları

BÖLGE	İLLER	ÜNİVERSİTELER	2013-2014 Sınıf Öğretmenliği Kontenjanları	2014-2015 Sınıf Öğretmenliği Kontenjanları
Doğu Marmara	Sakarya	33. Sakarya Üniversitesi	62	62
	Düzce	34. Düzce Üniversitesi	72	72
	Bolu	35. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	93	93
Akdeniz	Antalya	40. Akdeniz Üniversitesi	82	82
	Burdur	41. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	93	93
	Adana	42. Çukurova Üniversitesi	93	93
	Mersin	43. Mersin Üniversitesi	62	62
	Hatay	44. Mustafa Kemalpaşa Üniversitesi	93	93
	Kahraman- maraş	45. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	57	57
	Isparta	46. Süleyman Demirel Üniversitesi	41	41
Orta Anadolu	Kırıkkale	47. Kırıkkale Üniversitesi	93	93
	Niğde	48. Niğde Üniversitesi	93	93
	Nevşehir	49. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	41	41
	Kırşehir	50. Kırşehir Üniversitesi	93	93
	Sivas	51. Ahi Evran Üniversitesi	93	93
	Aksaray	52. Cumhuriyet Üniversitesi	57	93
	Kayseri	53. Aksaray Üniversitesi	72	57
	Yozgat	54. Erciyes Üniversitesi	52	72
	Ankara	55. Bozok Üniversitesi	52	52
Batı Karadeniz	Zonguldak	56. Ankara Üniversitesi	82	82
	Bartın	57. Bartın Üniversitesi	93	93
	Kastamonu	58. Bülent Ecevit Üniversitesi	93	93
	Sinop	59. Bartın Üniversitesi	52	52
	Samsun	60. Kastamonu Üniversitesi	93	93
	Tokat	61. Sinop Üniversitesi	93	93
	Amasya	62. On Dokuz Mayıs Üniversitesi	93	93
Doğu Karadeniz	Trabzon	63. Gaziosmanpaşa Üniversitesi	93	93
	Giresun	64. Karadeniz Teknik Üniversitesi	93	93
	Artvin	65. Giresun Üniversitesi	93	93
	Rize	66. Artvin Çoruh Üniversitesi	72	72
	Ordu	66. Recep Tayyip Üniversitesi	93	93
		66. Ordu Üniversitesi	52	52

Ek B. 2

Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı)

III. BÖLÜM: MEB tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni özel alan yeterliklerinden "Sanat ve Estetik" yeterlik alanına ilişkin performans göstergeleri aşağıda maddeler halinde sunulmuştur. Performans göstergelerinin, "Müzik" ve "Müzik Öğretimi" derslerinde kazandırılması gereken yeterlikler açısından uygun olup olmadığını, ilgili seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

A. Güzel Sanatlarla İlgili Genel Bilgilere Sahip Olabilme Yeterliğine İlişkin Performans Göstergeleri *

	Evet / Uygundur	Hayır / Uygun değildir
1.Güzel sanatların müzik, görsel sanatlar gibi çeşitli alanlarını tanıır.	☐	☐
2.Güzel sanatların nitelikli örneklerini etkinliklerinde kullanır.	☐	☐
3.Güzel sanatlarla ilgili yayın ve etkinlikleri izler, öğrencilerin bu yayın ve etkinlikleri izlemeleri için çaba gösterir.	☐	☐
4.Öğrencilerin sanatsal etkinliklere ilgi duymalarını sağlayacak ortamlar düzenler.	☐	☐
5.Güzel sanatlarla ilgili yayın ve etkinlikleri tasarlayarak sergilenmesine öncülük eder.	☐	☐
6.Güzel sanatlarla ilgili çeşitli etkinliklere öğrencilerin bireysel ya da toplu katılımını sağlar.	☐	☐

*A- Yukarıda bulunan MEB "Sanat ve Estetik" yeterlik alanı ve performans göstergelerine ilişkin eklemek istediğiniz düşünce ve önerileriniz var ise lütfen yazınız.

Ek B. 3

Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı)

	<p>* B-Yukarıda bulunan MEB "Sanat ve Estetik" yeterlik alanı ve performans göstergelerine ilişkin eklemek istediğiniz düşünce ve önerileriniz var ise lütfen yazınız.</p>	
	<div style="border: 1px solid black; height: 80px; width: 100%;"></div>	
	<p>B.Sanatsal Etkinlikleri Öğrenme Sürecinde Kullanabilme Yeterliğine İlişkin Performans Göstergeleri *</p>	
	Evet / Uygun	Hayır / Uygun değil
1. Öğrenilenler ile sanat ve estetik arasında ilişki kurar.	☐	☐
2. Öğrenme etkinliklerinde sanatsal niteliği olan eserlere ait fotoğraf, slayt gibi materyalleri sınıfa getirir.	☐	☐
3. Dans, yaratıcı drama ve müzik gibi etkinlikleri; öğrencileri güdüleme ve performanslarını geliştirmede kullanır.	☐	☐
4. Öğrenci, öğretmen, okul yönetimi ve veli katılımıyla sanatsal etkinlikler düzenler.	☐	☐
	<p>C. Öğrenme Ve Öğretme Ortamlarını Düzenlerken Estetik Bakış Açısını Dikkate Alabilme Yeterliğine İlişkin Performans Göstergeleri *</p>	
	Evet / Uygun	Hayır / Uygun değil
1. Estetik bakış açısını dikkate alarak sınıf ortamını öğrencileri ile birlikte düzenler.	☐	☐
2. Öğrencilerin materyal hazırlama sürecinde yaratıcılıklarının yanı sıra estetik bakış açısını da dikkate almalarını sağlar.	☐	☐
3. Öğrencilerin yaratıcılıklarının yanı sıra estetik bakış açısını da kullanarak hazırlamış oldukları materyallerin okul içinde ve dışındaki etkinliklerde yer almasını sağlar.	☐	☐
4. Estetik bakış açısını okul		

Ek B. 4

Birinci Delphi Online Anket Formu (devamı)

* C-Yukarıda bulunan MEB "Sanat ve Estetik" yeterlik alanı ve performans göstergelerine ilişkin eklemek istediğiniz düşünce ve önerileriniz var ise lütfen yazınız.

D. Atatürk'ün Sanatın Gelişmesine Verdiği Önemi İçselleştirmelerini Sağlayabilme Yeterliğine İlişkin Performans Göstergeleri *

	Evet / Uygundur	Hayır / Uygundur değildir
1. Atatürk'ün sanat gelişimine katkıları hakkında öğrencileri bilgilendirir.	☐	☐
2. Öğrencilerin, Atatürk'ün sanata yaptığı katkıları kavrayabilmeleri için etkinlikler düzenler.	☐	☐
3. Öğrencilerin Atatürk'ün sanatın gelişimine verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerini içselleştirmelerini sağlayacak etkinlikler düzenler.	☐	☐

* D-Yukarıda bulunan MEB "Sanat ve Estetik" yeterlik alanı ve performans göstergelerine ilişkin eklemek istediğiniz düşünce ve önerileriniz var ise lütfen yazınız.

Gönder

Google Formlar üzerinden asla şifre göndermeyin.

Ek C
Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi

Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi (TYYÇ)						
Düzy (Lisans Eğitimi) Yeterlikleri						
YETKİNLİKLER						
TYYÇ Düzyi	BİLGİ Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
6 LİSANS	- Alandaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme. - Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme	- Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. -Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme. -Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, Öğrenme gereksinimleri -ni belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme. -Yaşamboyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.	-Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme. - Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme. -Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve bunları uygulayabilme. - Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzyinde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme. - Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.	Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket etme. - Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.

Kaynak: <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararası-iliskiler/6.-duzy-lisans->

Ek D

İkinci Delphi Anket Formu

"Müzik" dersi için her bir yeterlik maddesine hangi düzeyde katıldığınızı ölçmek üzerinde 1'den 5'e kadar sıralı rakamların bulunduğu kutucuğa çarpı işareti (x) koyarak lütfen görüşünüzü belirtiniz.												
	N	%	1= Hiç Katılmıyorum					2= Katılmıyorum	3= Kararsızım	4= Katılıyorum	5= Kesinlikle Katılıyorum	Açıklamalar: Katılmadığımız yeterlik maddelerine katılmama gerekenizi lütfen kısaca açıklayınız.
			1. Önem	2. Önem	3. Önem	4. Önem	5. Önem					
"MÜZİK" DERSİ YETERLİKLERİ												
1. Bilgi: Müzik Eğitimi Alanına Özgü Kuramsal Bilgilerde Yeterlikler												
1.1. Temel müzik bilgileri hakkında bilgi sahibi olabilmek.	41	44,57%	29	5	2	3	2					
1.2. Okul müzik repertuarına (dağarcık) ve ses eğitimi bilgisine sahip olabilmek.	19	20,65%	7	5	5	2						
1.3. Türkiye'deki yerel müzik kültürlerini tanıyabilmek.	8	8,69%	2	2	2	4						
1.4. Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilmek.	6	6,53%	2	2	2	2						
1.5. Müziğin / müzik eğitiminin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemini kavrayabilmek.	10	10,87%	10									
1.6. Müzik öğretim yöntem ve tekniklerini tanıyabilmek.	4	4,35%	2			2						
1.7. Müzik türleri hakkında bilgi sahibi olabilmek.	3	3,26%	1			2						
1.8. İlkokul öğretim programındaki müzik ders konularına hakim olabilmek.	1	1,09%	1									
2. Beceriler												
2.1. Müzik dersinde kullanılabilecek çalgılardan en az birini çalabilmek.	41	27,33%	10	17	6	8						
2.2. Temel düzeyde nota okuyabilmek.	29	19,33%	11	13	2	2	1					
2.3. Toplu çalma-söyleme, birlikte müzik yapabilmek.	15	10,00%	1	2	4	3	5					
2.4. Sesini doğru/etkin kullanabilmek ve koruyabilmek.	13	8,67%	1	3	2	4	3					
2.5. Öğrencinin yaşının gerektirdiği ses sınırına uygun şarkı dağarcığı oluşturabilmek.	12	8,00%	4	4	2	6						
2.6. İlköğretim düzeyine uygun müzikli oyunlar düzenleyebilmek ve uygulayabilmek.	10	6,67%	2	3	2	3						
2.7. Ezgileri çalgısıyla deşifre edebilmek.	6	4,00%	1	4	1							
2.8. İstiklal Marşı'nu doğru seslendirebilmek ve yönetebilmek.	5	3,33%	2	2	1							
2.9. Farklı dönemlere ait müzik eserlerini dinleyebilmek.	5	3,33%	2	2	3	2						
2.10. Okul şarkılarını doğru çalabilmek-söyleyebilmek.	4	2,67%	2	1	1	1						
2.11. Öğrencinin müzik yeteneğini fark edebilmek ve yönlendirebilmek.	4	2,67%	1	1	1	1						
2.12. Çevresindeki sanatsal etkinlikleri, yayınları takip edebilmek.	3	2,00%	1	1	1	1						
2.13. Müziği farklı disiplinler/konularla ilişkilendirebilmek.	2	1,33%				2						
2.14. Basit besteleme çalışmalarını yapabilmek.	1	0,67%	1									
3. Yetkinlikler												
3.1. Müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirebilmek.	150											
3.2. Müziksel algıyı geliştirebilmek.	4	33,33%	2	1	1	1						
3.3. Sanat estetiği konusunda kendini geliştirebilmek.	3	25,00%	1			2						
3.4. Beğeni kriterlerini akademik düzeye yükseltebilmek.	2	16,67%	1	1	1							
3.5. Eseri/sanatçıyı dinlerken eleştirel olabilmek.	1	8,33%	1			1						
	11	8,33%				1						

Ek D. 1

İkinci Delphi Anket Formu (devamı)

"Müzik öğretimi" dersi için her bir yeterlik maddesine hangi düzeyde katıldığınızı ölçmek üzerinde 1'den 5'e kadar sıralı rakamların bulunduğu kutucuğa çarpı işareti (x) koyarak lütfen görüşünüzü belirtiniz.									
"MÜZİK ÖĞRETİMİ" DERSİ YETERLİ İKLERİ	N	%	Katılım Durumu					Acıklamaları:	
			1= Hiç Katılmıyorum	2= Katılmıyorum	3= Kararsızım	4= Katılmıyorum	5= Kesinlikle Katılmıyorum		
1. Bilgi, müzik alanında özgül kuramsal bilgilerde Yeterlilikler									
1.1. Müzik öğretimi yöntem ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olabilmek.	25	34,72%	15	3	4	2	1		
1.2. Müziğe ilişkin kuramsal bilgilere sahip olabilmek.	13	18,06%	9	1	1	2			
1.3. Müzik dersinin çocuğun duygusal, sosyal, psiko-motor becerilerine ve dili gelişimine etkisi konusunda bilgi sahibi olabilmek.	10	13,89%	5	2	2	1			
1.4. İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıflarına ilişkin amaç ve kazanımları kavrayabilmek.	7	9,72%	6	1					
1.5. Şarkı dağarcığına sahip olabilmek.	5	6,94%	1	2	2	1			
1.6. Uygun şarkı seçimi yapabilmesini tanıyabilmek.	5	6,94%	1	1	1	1	1		
1.7. Türkiye'deki yerel müzik kültürlerini tanıyabilmek.	2	2,78%	1	1					
1.8. Farklı ülkelerdeki yerel müzik kültürlerini tanıyabilmek.	2	2,78%	1	1					
1.9. İnsan sesi ve özelliklerini tanıyabilmek.	2	2,78%	1	1					
1.10. İnsan sesi/çalgı topluluklarını tanıyabilmek.	1	1,39%	1						
2. Beceriler	72								
2.1. İlköğretim müzik ders konularına göre ve öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun oyun-dramayı ve dansı oynayacak müziksel etkinlikler düzenleyebilmek.	18	13,64%	2	3	5	3	5		
2.2. Çeşitli müzik öğretimi yöntem ve tekniklerini uygulayabilmek (Orff, Kodaly, Dalcroze vb.)	17	12,89%	7	4	3	3			
2.3. Müzik dersinde çalgısını etkili kullanabilmek.	14	10,61%	3	4	4	2	1		
2.4. Müziği farklı disiplinlerle ilişkilendirilebilmek.	12	9,09%	2	2	2	3	3		
2.5. Çocuk şarkılarını tartıma uygun söyleyebilmek ve çalabilmek.	12	9,09%	3	3	1	3	2		
2.6. Ulusal ve uluslararası şarkı dağarcığı hazırlayabilmek ve yönetebilmek.	9	6,82%	2	2	3	4			
2.7. Temel müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ilişkin ders öğretim planı hazırlayabilmek.	8	6,06%	3	2	1	2			
2.8. İlköğretim müzik dersi öğretim programının 1., 2., 3. ve 4. sınıf kazanımlarına dönük etkinlikler hazırlayabilmek ve uygulayabilmek.	8	6,06%	1	1	1	2	3		
2.9. Bir okul çalgısı öğretebilmek.	6	4,55%	1	3	3	1	1		
2.10. Bona ve solfej yapabilmek.	6	4,55%	1	3	3	1	1		
2.11. Sesini doğru-etkin kullanabilmek ve koruyabilmek.	4	3,03%	3	1					
2.12. İstiklal marşını söyleyebilmek ve yönetebilmek.	4	3,03%	3	1					
2.13. Müzik öğretiminde kullanılabilecek materyaller tasarlayabilmek.	3	2,27%	2	1					
2.14. Orff çalgılarıyla şarkılar düzenleyebilmek, eşlikler yazabilmek.	3	2,27%	1	1	1				
2.15. Desifre yapabilmek.	2	1,52%	1	1					
2.16. Müzik eserlerini dinleyebilmek ve yorumlayabilmek.	2	1,52%	1	1					
2.17. Öğreniyile müzik dersi yoluyla eğüdüüm ve empati kurabilmek.	2	1,52%	1	1					
2.18. Çeşitli müzik öğretimi uygulamalarını analiz edebilmek ve değerlendirebilmek.	1	0,76%	1						
2.19. Müzik eğitimiyle ilgili değişimleri izleyebilmek.	1	0,76%	1						
3. Yetkinlikler	132								
3.1. Bireysel ve toplu müzik etkinliklerini düzenleme yönüyle kendini ifade edebilmek.	4	26,67%	1	1	1	2			
3.2. Müziksel birimleri geliştirebilmek ve öğrencilere aktarabilmek.	6	40,01%	3	1	1	1	1		
3.3. Müzik-estetik ilişkisi kurarak müziksel beğeniyi geliştirebilmek.	3	20,00%	1	1	2				
3.4. Müzikte uygulama yapma becerisine güven duyabilmek.	1	6,67%	1						
3.5. Müzik dersinde iletişim teknolojilerinden faydalanabilmek.	2	15,00%			2				

Ek E

III. Delphi Anket Formu

ÜÇÜNCÜ DELPHİ ANKET FORMU

Değerli .....

İkinci Delphi anketine ilişkin vermiş olduğunuz görüşler doğrultusunda, panel üyeleri arasında uzlaşma sağlanamayan yeterlik maddeleri üçüncü Delphi anketinde size tekrar sunulmaktadır. Bu üçüncü Delphi anketinde sizden istenen, uzlaşma sağlanamayan aşağıdaki yeterlik maddelerini önceki ankette vermiş olduğunuz cevabınızı ve grubun eğilimini de dikkate alarak tekrar gözden geçirmeniz ve son cevabınızı sağdaki sütuna yazmanızdır. Delphi uygulamaları için göstermiş olduğunuz katkı için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Şehnaz Sungurtekin
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Programı Doktora Öğrencisi.

Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Okutulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerine Yönelik Uzlaşma Sağlanamayan Yeterlik Maddeleri	II. Delphi anketine ait YÜZDE %			II. Delphi anketindeki	*III. Delphi anketine ilişkin yeni	Ekleme istediğiniz yorum ve açıklamalar var ise lütfen yazınız.
	1-2	3	4-5			
<i>"Müzik" Dersi</i>						
<i>"Müzik Öğretimi" Dersi</i>						

* Aşağıdaki seçeneklerden birini seçerek cevabınıza karşılık gelen rakamı ilgili sütuna lütfen yazınız!

Hiç Katılmıyorum	1
Katılmıyorum	2
Kararsızım	3
Katılıyorum	4
Kesinlikle Katılıyorum	5

Ek F

Sınıf Öğretmeni Adaylarına Yönelik Ölçek

Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” Derslerindeki Yeterliklerine İlişkin Görüşleri

Sayın Öğretmen Adayı,

Bu ölçek, sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerinde, sınıf öğretmeni adaylarının kazandıkları yeterliklerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

Ölçekte her bir madde, “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerine ilişkin bir yeterliği ifade etmektedir. Sizden istenen yeterlikleri ne derece önemli bulduğunuz/bulmadığınız ve aldığınız eğitim sonucunda yeterlikleri ne ölçüde kazandığınız/kazanmadığınız konusunda kendinizi değerlendirmenizdir. Bunun için çift sütunlu olan ölçekte yeterlik düzeyinizi ve yeterliğe ilişkin önem derecenizi en iyi ifade ettiğini düşündüğünüz seçeneği gösteren kutucuğu (X) şeklinde lütfen işaretleyiniz.

Her bir maddeyi eksiksiz ve içtenlikle cevaplandırmanızı rica ederim. Görüşleriniz gizli tutularak sadece bu araştırma için kullanılacaktır.

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Şehnaz SUNGURTEKİN

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı
Güzel Sanatlar Eğitimi Programı
Doktora Öğrencisi

İletişim Bilgileri:

e-posta: sehnazsungurtekin@gmail.com

Cep telefonu: 0533 523 44 15

Ek F. 1**KİŞİSEL BİLGİ FORMU**

Bu bölümde kişisel ve eğitim durumunuza ilişkin 7 soru bulunmaktadır. Cevabınızı ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak ve boşlukları doldurarak lütfen belirtiniz!

1. Cinsiyetiniz ( ) Kadın ( ) Erkek
2. Yaşınız?.....
3. Mezun olduğunuz lise türü?.....
4. Öğrencisi olduğunuz,
Üniversitenin adı.....
Fakültenin adı.....
5. Kaçınıcı sınıfta okumaktasınız?

( ) Üçüncü sınıf ( ) Dördüncü sınıf

6. Üniversite eğitiminizden önce herhangi bir müzik eğitimi aldınız mı?
( ) Evet ( ) Hayır

Cevabınız “Evet” ise nerede ve nasıl bir müzik eğitimi aldığınızı lütfen belirtiniz!.....

7. Sınıf öğretmeni yetiştirme programına girmeden önce bir çalgı çalıyor muydunuz?
( ) Evet ( ) Hayır

Cevabınız “Evet” ise hangi çalgıyı çaldığınızı lütfen belirtiniz!.....

----Lütfen bir sonraki sayfadaki ölçeği cevaplandırınız!----

Ek H

Ankara Üniversitesi Etik Kurulu Karar Örneği

Sayı : 85434274-050.04.04- 33449

Konu :

GİZLİT.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik**ACELE**

Ankara

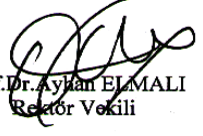
27 Mayıs 2014

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 22/04/2014 tarihli ve 98761816-302.08.01-2184 sayılı yazınız.

Enstitünüz doktora öğrencilerinden Şehnaz Sungurtekin'in "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimi Yeterlikleri ile MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden Sanat ve Estetik Yeterlik Alanının Değerlendirilmesi" başlıklı tezi ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun 15/05/2014 tarihli toplantısında alınan 168/1181 sayılı kararının bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Ayhan ELMALI
Rektör Vekili

EKLER :

1- Karar Örneği (1 sayfa)

GİZLİ

Adres: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü 06100 - Tandoğan / ANKARA Tel: 0 (312) 212 60 40-50 Faks: 0 (312) 212 60 49

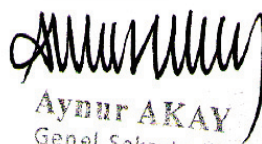
Ek H. 1

Ankara Üniversitesi Etik Kurulu Karar Örneği

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ****Karar Tarihi : 15/05/2014****Toplantı Sayısı : 168****Karar Sayısı : 1181**

1181-Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencilerinden **Şehnaz Sungurtekin**'in "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimi Yeterlikleri ile MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden Sanat ve Estetik Yeterlik Alanının Değerlendirilmesi" başlıklı tezine ilişkin 18/04/2014 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda, **Şehnaz Sungurtekin**'in "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimi Yeterlikleri ile MEB Sınıf Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinden Sanat ve Estetik Yeterlik Alanının Değerlendirilmesi" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

**ASLININ AYNIDIR
15/05/2014**
Aydin AKAY
Genel Sekreterlik
Şube Müdürü

Ek I**ÖZGEÇMİŞ****Adı Soyadı:** Şehnaz SUNGURTEKİN**Doğum Tarihi:** 20.09.1970**İletişim Bilgileri:** Esentepe mah. Baytar sok. Esen apt. 7/2 Nilüfer Bursa
+90 (224) 245 98 28, +90 533 523 44 15**E-Posta Adresi:** sehnazsun@uludag.edu.tr, sehnazsungurtekin@gmail.com**Öğrenim Durumu:**

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Güzel Sanatlar Eğitimi/Müzik Öğretmenliği	Uludağ Üniversitesi	1988-1992
Y. Lisans	İlköğretim Anabilim Dalı/Sınıf Öğretmenliği	Uludağ Üniversitesi	2000-2005
Doktora	Eğitimin Kültürel Temelleri/Güzel Sanatlar Eğitimi Programı	Ankara Üniversitesi	2009-...

Görevler:

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Müzik Öğretmeni	Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlköğretim Okulları	1992-2000
Öğretim Görevlisi	Eğitim Fakültesi/ Uludağ Üniversitesi	2000-.....
Erasmus/Uluslararası İlişkiler Bölüm Kordinatörü	Eğitim Fakültesi/ Uludağ Üniversitesi	2005-2012
Farabi Bölüm Kordinatörü	Eğitim Fakültesi/ Uludağ Üniversitesi	2009-2012

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİLERDE ÇIKAN YAYINLAR

Sungurtekin, Ş., Onur, G., Kahraman, B. P., ve Sadioğlu, Ö. (2009). The views of pre-service teachers about creative drama: a study according to gender. *Elementary Education Online Journal (EEO)*. *İlköğretim Online Dergisi*, 8 (3), 755-770.

Sungurtekin, S., ve Onur, G. (2015). An e-book study on cultural identity: planning and practising a drama course for elementary school students. *European Journal on Educational Studies*, 7 (2), 81-87.

ULUSAL HAKEMLİ DERGİLERDE ÇIKAN YAYINLAR

Sungurtekin, Ş. (2001). Uygulamalı çevre eğitimi projesi kapsamında ana ve ilköğretim okullarında müzik yoluyla çevre eğitimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 167-178.

Sungurtekin, Ş. (2015). Müzik eğitimi yeterlikleri bağlamında sınıf öğretmeni “Sanat ve Estetik” yeterliklerinin öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 53-73.

ULUSLARARASI KONGRE BİLDİRİLER

Sungurtekin, Ş., ve Özeke, S. (2006). *Çokkültürlülük ve elementer müzik eğitimi*. Uluslararası Öğretmen Konferansı’nda sunulan bildiri. Türk Eğitim Derneği Koleji. Bursa.

Onur S., G., ve Sungurtekin, Ş., Sadioğlu, Ö., ve Bağçeli, P. (2008). A study about the effectiveness of drama education on pre-service teachers’ views. 13. Drama/Tiyatro Kongresi içinde (s. 192-201), SMG Yayıncılık.

Sadioğlu, Ö., İpek, N., Onur, G., Taner, M., Bağçeli K. P., ve Sungurtekin, Ş. (2009). *The effectiveness of the drama in education course on the multiple intelligence domains of pre-service teachers in primary education*. 1st International Conference of Living Theorists- “Howard Gardner”de sunulan bildirisi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Onur, G., Taner, M., Bağçeli K. P., İpek, N., Sadioğlu, Ö., ve Sungurtekin, Ş. (2009). *The relations between the attitudes of primary education teacher candidates towards drama in primary education course and their intelligence domains*. 1st International Conference of Living Theorists- “Howard Gardner”de sunulan bildirisi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Özeke, S., ve Sungurtekin, Ş., (2009). *Kültürlerarası eğitim ve bir AB projesi “face it!*. Kültürlerarası Dialog-Eğitim Sempozyumu’nda sunulan bildiri. Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Gül, G., ve Sungurtekin, Ş. (2010). Farklı ülkelerde müzik alanında üstün yetenekli çocukların eğitimi ve Türkiye’de bilim sanat merkezi uygulamaları. *Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Müzik ve Müzik Eğitimi*. 18. EAS Kongresi içinde (s. 245-254). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Sungurtekin, Ş., ve Özeke, S. (2010). Müzik eğitimi ve kültürel çeşitlilik. *Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Müzik ve Müzik Eğitimi*. 18. EAS Kongresi içinde (s. 466-473). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Karadeniz, C., Sungurtekin, Ş. ve İlhan, A. Ç. (2011). Bringing cultural awareness to primary school students through Museum education: A study in the museum of foundational works, Ankara/Turkey. *International Technology, Education and Development Conference* içinde (s.). İspanya.

- Sungurtekin Ş., Kartal H., ve Göktalay, B. Ş. (2012). Eğitsel yazılımlarda yer alan çocuk şarkılarının okuma-yazma öğretimindeki işlevlerinin değerlendirilmesi. *21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* içinde özet basımı (s. 539). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kartal H., Göktalay, B. Ş., ve Sungurtekin Ş. (2012). Eğitsel yazılımların okuma-yazma öğretiminin sözcük oluşturma aşamasındaki işlevlerinin değerlendirilmesi. *21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* içinde özet basımı (s. 427). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kartal H., Göktalay, B. Ş., ve Sungurtekin, Ş. (2015). *Özel gereksinimi olan bireylerin yaşamlarına farklı bir açıdan bakma: sinema filmleri*. IV. Psikoloji ve Sanat Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Kartal H., ve Sungurtekin, Ş. (2015). *İlkokuma-yazma öğretiminde sesleri hissettirebilmek için etkili bir yol: drama*. 25. Uluslararası Yaratıcı Drama Kongresi'nde sunulan bildiri. Ege Üniversitesi, İzmir.

KİTAP BÖLÜMÜ

- Sungurtekin, Ş. (2011). Okul Öncesi Eğitimde Head Start Modeli, Gezici Anaokulu Projesi (Mobil Anaokulu). *Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Farklı Modeller* içinde (s. 228). Dora yayıncılık.
- Sungurtekin, Ş. (2009). Dialogar, para acompanar y abrir horizontes. Diana De Valescar Palanca (Ed.). *Libertades çganadas o perdidias?*. (s. 191-193). Spain: Editorial Vision Libros.

KATILDIĞI PROJELER

- Uludağ Üniversitesi İlköğretim Bölümü, “Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi”, Bursa, 2000.
- Uludağ Üniversitesi İlköğretim Bölümü ile Amsterdam İPABO Kurumu arasında “Öğretim Elemanı Değişim” projesi ile kültürel işbirliği, Bursa-Türkiye/Amsterdam- Hollanda, 2004.
- FACE IT! (Focus on Awareness of Culture and Education for International Teachers-Uluslar arası Öğretmenler Yetiştirme ve Eğitim Farkındalığı Üzerine Odaklanma), Commenius 2.1 projesi, Hollanda, 2007-2009.
- ETSİZE (European Teacher Synthesize). Project Number: 510134-LLP-1-2010-1-NL-COMENIUSCAM, Education and Culture, Life Long Learning Programme Centralized, 2010-2011.
- The VOICE of European TeacherS. 526613-LLP-20120NL-COMENIUS-CNW Multilateral networks, Life Long Learning Programme 2012.

KATILDIĞI SEMİNERLER (Yurt içi- Yurt dışı)

- Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Semineri, Ankara, 2001.
- İstanbul Orff Semineri, Özel Alev Okulları, İstanbul, 2003.
- Okul Öncesinde Müzik-Dans-Drama, Bursa, 2004.
- Salzburg Orff Enstitüsü'nde “Müzik ve Dans Pedagojisi” Semineri, Salzburg/Avusturya, 2004.

- e) Doug Goodkin'in "Orff-Schulwerk" semineri, Özel Alev Okulları, İstanbul, 2005.

KATILDIĞI DİĞER MESLEKİ ETKİNLİKLER

- a) Uludağ Üniversitesi'nde Prof.Dr. Ulrike Jungmair ile "Orff-Schulwerk" seminerini, Nisan 2004, Bursa.
- b) Olusum Drama Enstitüsü, "Yaratıcı Drama Liderlik Eğitimi", 2005, Bursa.
- c) "Müzik Öğretmenleri Sempozyumu"nda koro ve çalgı topluluğu performansı, Kadık Halk Eğitim Merkezi, 2006, İstanbul,
- d) Uludağ Üniversitesi İlköğretim Bölümü Konser Etkinliği (Çoksesli Koro, Orff Çalgıları Topluluğu), Nisan 2005–2006.
- e) Yasam Boyu Öğrenme (LLP) Erasmus programı kapsamında Hollanda Hogeschool Edith Stein Üniversitesi ve Almanya Paedagogische Hochschule Schwaebisch Gmünd'de drama workshop, 2007, Stuttgart.
- f) Comenius Programı Çerçevesinde geliştirilen "Uluslararası Öğretmen Yetistirme" (Focus On Awareness of Culture and Education for International Teachers-Face It!) projesi kapsamında Letonya'nın Riga kentinde gerçekleştirilen grup toplantısı, 2008.
- g) Öğretim Elemanları Konseri kapsamında "Barok Topluluğu" dinletisi, Nilüfer Belediyesi Uğur Mumcu Sahnesi, 2008, Bursa.
- h) Uludağ Üniversitesi İlköğretim Bölümü, 23 Nisan Mili Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında yapılan "Ben bir çocuğum..."drama etkinliği", Ahmet Tanet Kısılalı Salonu, 2008, Bursa.
- i) Comenius 2.1 Programı Çerçevesinde geliştirilen "Uluslararası Öğretmen Yetistirme" (Focus On Awareness of Culture and Education for International Teachers-Face It!) Konferansı, Eylül 2008, Bursa.
- j) "Art Based Diversity", (European Diversity-Moodle Platform) sub-meeting, Comenius 2.1, Focus On Awareness of Culture and Education for International Teachers-Face It!, April 2009, Oulu/Finlandiya.
- k) Comenius 2.1 Project, Focus On Awareness of Culture and Education for International Teachers-Face It!) Final Conference, 2009, Hengelo/Hollanda.
- l) Workshop: *Exploring Diversity Through Turkish Music and Dance*. Şehnaz Sungurtekin ve Sezen Özeke, Erasmus Teaching Staff Mobility (LLP), Pädagogische Hochschule Steiermark PHSt, 7-12 Mayıs 2012, Graz/Avusturya.
- m) "The VOICES of The European Teachers" proje konferansı, European Diversity Group meeting: *Enhancing inclusion in education by supporting European teachers to effectively capitalize on and manage cultural and social diversity in their classrooms*.16-18 Ekim 2014, University of Derby, İngiltere.
- n) "The VOICES of The European Teachers" proje konferansı, European Diversity Workshop: *Enhancing inclusion in education by supporting European teachers to effectively capitalize on and manage cultural and social diversity in their classrooms: A cross-cultural study*. 24-26 Eylül 2015, Palacký University, Olomouc/ Çek Cumhuriyeti.